

*Program Ochrony
Środowiska
i
Plan Gospodarki Odpadami
dla Gminy Poświętne*

Poświętne 2004

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ I – Gminny Program Ochrony Środowiska

Spis treści

Podstawy prawne Gminnego Programu Ochrony Środowiska	str. 5
I. Gmina Poświętne	str. 7
1.1. Podstawy i cel opracowania	str. 7
1.2. Warunki geofizyczne gminy	str. 7
1.2.1. Położenie i rzeźba terenu	str. 8
1.2.2. Warunki klimatyczne	str. 8
1.2.3. Hydrografia	str. 8
1.2.4. Obszary chronione	str. 9
1.3. Ogólna charakterystyka Gminy Poświętne	str. 9
1.3.1. Demografia i mieszkalnictwo	str. 9
1.3.2. Sfera społeczna	str.13
1.3.3. Infrastruktura techniczna	str.13
1.3.4. Gospodarka	str.16
1.4. Działalność samorządu Gminy w latach 2000-2004	str.19
1.5. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska	str.20
II. Diagnoza aktualnego stanu środowiska	str.21
2.1. Powietrze atmosferyczne	str.21
2.1.1. Przepisy prawne	str.21
2.1.2. Pomiary zanieczyszczenia powietrza	str.21
2.1.3. Źródła zanieczyszczeń powietrza	str.22
2.1.4. Wnioski	str.23
2.2. Hałas	str.23
2.2.1. Wprowadzenie	str.23
2.2.2. Pomiary hałasu	str.24
2.2.3. Źródła hałas	str.24
2.2.4. Wnioski	str.24
2.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa	str.25
2.3.1. Wprowadzenie	str.25
2.3.2. Wody powierzchniowe	str.25
2.3.3. Wody podziemne	str.25
2.3.4. Gospodarka wodno – ściekowa	str.26
2.3.4.1. Regulacje prawne gospodarki wodno - ściekowej	str.26
2.3.4.2. Sieć wodociągowa	str.26
2.3.4.3. System melioracyjny	str.29
2.3.4.4. Sieć kanalizacyjna	str.29
2.3.4.5. Główne źródła zanieczyszczeń	str.30
2.3.5. Wnioski	str.30
2.4. Odpady	str.31
2.4.1. Przepisy prawne	str.31
2.4.2. Odpady niebezpieczne	str.31
2.4.3. Odpady z sektora gospodarczego	str.32

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

2.4.4. Odpady komunalne	str.32
2.4.5. Wnioski	str.32
2.5. Gleby	str.33
2.5.1. Wprowadzenie	str.33
2.5.2. Typy gleb	str.34
2.5.3. Odczyn gleb	str.35
2.5.4. Monitoring gleb	str.35
2.5.5. Wnioski	str.36
2.6. Surowce mineralne	str.36
2.6.1. Wprowadzenie	str.36
2.6.2. Surowce naturalne gminy	str.36
2.6.3. Wnioski	str.36
2.7. Pola elektromagnetyczne	str.37
2.8. Przyroda	str.37
2.8.1. Analiza stanu obecnego	str.37
2.8.2. Stan zasobów leśnych	str.38
2.8.3. Wnioski	str.38
2.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	str.39
III. Cele i zadania w zakresie ochrony środowiska w gminie	str.40
3.1. Cele polityki ekologicznej państwa	str.40
3.2. Cele wojewódzkiej polityki ekologicznej	str.40
3.3. Cele polityki ekologicznej dla powiatu opoczyńskiego	str.44
3.4. Harmonogram prac związanych z opracowaniem Programu Ochrony Środowiska	str.46
3.3. Analiza ankiety dla stanu środowiska w gminie	str.45
3.5. Analiza SWOT dla środowiska w gminie	str.46
3.6. Konsultacje społeczne dotyczące oceny obecnego stanu środowiska w gminie Poświętne oraz zadań, które powinny być realizowane w latach 2004-2006 oraz 2007-2011 – ankieta	str.49
3.7. Założenia Strategii Rozwoju gminy Poświętne	str.52
3.8. Cele strategiczne, cele operacyjne i programy w zakresie ochrony środowiska dla gminy Poświętne	str.53
IV. Plan działań na lata 2004 – 2006	str.61
4.1. Założenia planu działań na lata 2004-2006	str.61
4.2. Poprawa jakości środowiska	str.61
4.2.1. Ochrona powietrza	str.61
4.2.2. Ochrona wód	str.62
4.2.3. Gospodarka odpadami	str.62
4.2.4. Zmniejszenie hałasu	str.62
4.2.5. Ochrona przyrody	str.62
V. Zarys planu działań na lata 2007-2011	str.63
5.1. Założenia planu działań na lata 2007-2011	str.63
5.2. Poprawa jakości środowiska	str.63
5.2.1. Ochrona powietrza	str.63

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

5.2.2	Ochrona wód	str.63
5.2.3.	Gospodarka odpadami	str.63
5.2.4.	Zmniejszenie hałasu	str.63
5.2.5.	Ochrona przyrody	str.64
5.3.	Zestawienie zadań priorytetowych na lata 2004-2006 i zadań na lata 2007-2011 w układzie celów strategicznych i celów operacyjnych	str.64
VI.	Zarządzanie ochroną środowiska	str.75
6.1.	Ogólne zasady zarządzania środowiskiem	str.75
6.2.	Kompetencje organów gminy w zakresie ochrony środowiska	str.76
6.3.	Instrumenty zarządzania środowiskiem	str.80
VII.	Wdrażanie programu	str.80
7.1.	Środki finansowe na realizację programu	str.80
7.2.	Koszty realizacji przedsięwzięć	str.84
VIII.	Monitoring	str.86

CZĘŚĆ II – Gminny Plan Gospodarki Odpadami

Przepisy prawne	str.88
I. Analiza stanu obecnego gospodarki odpadami w gminie	str.90
1.1. Zakres i metodyka prac rozpoznawczych	str.90
1.2. Opis infrastruktury związanej z gospodarką odpadami	str.90
1.2.1. Opis składowisk odpadów z terenu gminy	str.91
1.3. Charakterystyka wytwarzanych odpadów	str.92
1.3.1. Odpady komunalne	str.92
1.3.2. Odpady niebezpieczne	str.94
1.3.3. Odpady z sektora gospodarczego	str.97
1.4. Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami	str.97
1.5. Wnioski	str.97
II. Plan Gospodarki Odpadami	str.98
2.1. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami	str.98
2.1.1. Demografia	str.98
2.1.2. Rozwój gospodarczy	str.99
2.1.3. Mieszkalnictwo	str.99
2.1.4. Prognoza ilości i struktury odpadów	str.100
2.2. Warunki segregacji, gromadzenia i składowania odpadów	str.101
2.3. Możliwości wykorzystania i unieszkodliwianie odpadów	str.102
2.4. Cele strategiczne i system gospodarki odpadami	str.103
2.4.1. Proponowany system unieszkodliwiania odpadów dla powiatu opoczyńskiego	str.103
2.4.2. Schemat gospodarki odpadami na terenie gminy	str.105
2.5. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami	str.107
2.5.1. Odpady komunalne	str.107

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

2.5.2. Odpady komunalne ulegające biodegradacji	str.107
2.5.3. Odpady niebezpieczne	str.108
2.5.4. Odpady z sektora gospodarczego	str.110
2.5.5. Osady ściekowe	str.110
2.5.6. Odpady z rozbiórki obiektów budowlanych	str.111
2.5.7. Odpady opakowaniowe	str.112
2.5.8. Odpady wielkogabarytowe	str.112
2.6. Cele krótkookresowe gospodarki odpadami na lata 2004-2007	str.113
2.7. Cele gospodarki odpadami na lata 2008 – 2015	str.116
2.8. Zadania z zakresu gospodarki odpadami w Programie Ochrony Środowiska	str.117
2.9. Wnioski z analizy oddziaływania projektu na środowisko	str.120
2.10. Edukacja	str.121
2.11. System monitoringu i oceny realizacji programu	str.122
2.12. Streszczenie	str.126
2.13. Wykaz materiałów źródłowych	str.128
Mapa Gminy Poświętne	

CZĘŚĆ I

Gminny Program Ochrony Środowiska

Podstawy prawne Gminnego Programu Ochrony Środowiska

Gminny Program Ochrony Środowiska opracowywany jest w oparciu o szereg przepisów prawnych, z których najważniejsze to:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628);
- ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085);
- ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U. Nr 63, poz. 638);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747);
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku – Prawo wodne (Dz.U. Nr 115, poz. 1229);

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717);
  - ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane (Dz.U. z 2000 roku Nr 106, poz. 1126);
  - ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 96);
  - ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. Nr 16, poz. 78);
  - ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz.U. z 2000 roku Nr 56, poz. 679);
  - ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2003 roku Nr 153 poz. 1504);
  - przepisy wykonawcze wydane na podstawie przywołanych wyżej ustaw;
- oraz w oparciu o dokumenty:
- uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 maja 2003 roku w sprawie przyjęcia „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2003–2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007–2010” (MP Nr 33, poz. 433);
  - uchwała Nr 219 Rady Ministrów z dnia 29 października 2002 roku w sprawie Krajowego Planu Gospodarki Odpadami (MP z 2003 roku Nr 11, poz. 159);
  - Narodowa Strategia Ochrony Środowiska na lata 2000–2006 (<http://www.zeffe.org/dokumenty/NarodowaStrategiaOchronySrodowiska.htm>);
  - Narodowy Plan Rozwoju 2004–2006 – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 roku (<http://www.mgpips.gov.pl/>);
  - Założenia polityki energetycznej Polski do roku 2020 (<http://cire.pl/>);
  - Polityka Leśna Państwa (<http://www.lasypanstwowe.gov.pl/>);
  - Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.;
  - Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego;
  - Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego;
  - Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2004-2011;
  - Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Opoczyńskiego, Opoczno 2003r.

I GMINA POŚWIĘTNE

1.1. Podstawy i cel opracowania

Ustawy „Prawo ochrony środowiska” oraz „Ustawa o odpadach” nakładają na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania „Programu Ochrony Środowiska” oraz „Planu Gospodarki Odpadami”. Dla samorządu gminnego ustawodawca określił termin opracowania w/w dokumentów na 30 czerwca 2004 r. oraz ustalił konieczność aktualizacji dokumentów w cyklu 4-letnim. Program jest opiniowany przez samorząd wojewódzki oraz samorząd powiatowy.

Celem programu jest przeprowadzenie analizy stanu obecnego środowiska naturalnego oraz stanu gospodarki odpadami w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska.

1.2. Warunki geofizyczne

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Gmina Poświętne, zgodnie z podziałem J. Kondrackiego (Geografia fizyczna Polski 2002) gmina położona jest w obrębie następujących jednostek geograficznych:

- provincja: strefa przejściowa pomiędzy Nizem Środkowopolskim, a Wyżynami Polskimi;
- podprovincja: prawie cały obszar gminy leży w południowej części Niziny Środkowopolskiej, jedynie południowo-zachodni kraniec gminy znajduje się w obrębie Wyżyny Małopolskiej;
- makroregion: Wniesienia Południowomazowieckie i Wyżyna Przedborska,
- mezo-region: Dolina Białobrzaska, Równina Radomska i Wzgórza Opoczyńskie

Najstarszymi utworami odsłaniającymi się na powierzchni są piaskowce i ły jurajskie, najmłodsze to holocenijskie aluwia rzeczna, torfy oraz wydmy i pola piasków eolicznych. Utwory jurajskie mają miąższość kilkuset metrów. Jura środkowa reprezentowana jest przez: piaskowce, mułowce, ły i iłowce. Utworami jury górnej są głównie piaskowce, chalcedonity spongiolitowe, margle i ły margliste. Pokrywa osadów czwartorzędowych występuje na całym obszarze gminy, jest ona zróżnicowana pod względem genezy i miąższości (w rejonie Stefanowa ich miąższości dochodzi do 100 m).

1.2.1. Położenie i rzeźba terenu

Pod względem administracyjnym gmina Poświętne jest jedną z 177 gmin należących do województwa łódzkiego (według nowego podziału z roku 1999). Pod względem geograficznym obszar gminy Poświętne, niemal w całości położony jest w obrębie Doliny Białobrzskiej, stanowiącej fragment doliny środkowej Pilicy, mającej tutaj przebieg SW-NE o szerokości wahającej się od 0,8 km (zachodnia część gminy) do ok. 4 km (wschodnia część gminy). Przeciętna głębokość wcięcia doliny wynosi 25 m, a poziom jej dna układa się od 142,8-133,4 m n.p.m. Do Doliny Białobrzskiej przylega w rejonie Dąbrowy i Brudzewic rozległa dolina torfowa o powierzchni 800 ha tzw. Błota Brudzewickie. Na południe od doliny Pilicy rozciąga się Równina Radomska o urozmaiconej rzeźbie terenu - deniwelacje terenu przekraczają tutaj nawet wysokość 50 m.

1.2.2. Warunki klimatyczne

Gmina Poświętne znajduje się w południowej części łódzkiej dzielnicy klimatycznej, która posiada następujące cechy klimatyczne:

- * średnia roczna temperatura powietrza 7,7°C,
- * średnia roczna suma opadów atmosferycznych 585 mm,
- * długość okresu wegetacyjnego 210 dni,
- * dominujące kierunki wiatru: zachodni, północny, północno-zachodni.

Pod względem mikroklimatycznym obszar ten jest zróżnicowany w zależności od rzeźby terenu. Najlepsze warunki występują na obszarach leśnych, najmniej korzystne w rejonach cieków wodnych.

1.2.3. Hydrografia

Pod względem hydrograficznym gmina Poświętne położona jest w zlewni rzeki Pilicy. Istniejące tu liczne, drobne ciek wodne uchodzą do Pilicy w miejscowościach: Kępa, Anielin, Ponikła, Dęba. Na terenie gminy występują również niewielkie zbiorniki wód powierzchniowych, tworzone przez starorzecza Pilicy oraz kilka sztucznych spięrzeń na małych ciekach wodnych. Wody podziemne tego terenu eksploatowane są z utworów czwartorzędowych. Stanowią one na przeważającej części gminy pierwszy poziom wodonośny. Południowo-wschodni fragment obszaru gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Goszczewice” (Nr 412) – górnourajski poziom wodonośny.

1.2.4. Obszary leśne

Lasy i grunty leśne zajmują 8134 ha co stanowi 55,8 % ogólnej powierzchni gminy. Zlokalizowane są głównie w północno-zachodniej i południowej części gminy. Dominującym gatunkiem tworzącym drzewostany leśne jest sosna. Duże powierzchnie lasów uznane są jako lasy ochronne. Północno-zachodnia i centralna część gminy Poświętne wchodzi w skład Spalskiego Parku Krajobrazowego (z wyłączeniem zabudowy mieszkaniowej). Prawie cała gmina, poza fragmentem w okolicach wsi Dęborzeczka leży w obrębie otuliny Spalskiego Parku Krajobrazowego.

1.3. Ogólna charakterystyka Gminy Poświętne

Gmina Poświętne położona jest w województwie łódzkim, w powiecie opoczyńskim. Graniczy z następującymi gminami:

- od zachodu z gminą Inowłódz,
- od północy z gminą Rzeczyca,
- od wschodu z gminą Odrzywół,
- od południowego wschodu z gminą Drzewica,
- od południa z gminą Opoczno.

Powierzchnia ogólna gminy Poświętne wynosi 14087 ha (141 km²) i podzielona jest na 15 sołectw. Gminę zamieszkuje 3582 mieszkańców (stan na 31.12.2004 roku).

Gmina ma charakter rolniczy – w strukturze użytkowania dominują użytki rolne zajmujące powierzchnię 5350 ha (grunty orne – 3850 ha, sady – 20 ha, łąki i pastwiska – 1480 ha), stanowiące 37,9% powierzchni ogólnej. Udział lasów i gruntów leśnych z powierzchnią 8134 ha stanowi 57,7%.

W sąsiedztwie gminy znajdują się trzy duże ośrodki miejskie: Tomaszów Mazowiecki (w odległości 25 km), Opoczno (w odległości 18 km) oraz Rawa Mazowiecka (w odległości 30 km).

Na terenie gminy funkcjonują: Gimnazjum w Poświętnem, 3 Publiczne Szkoły Podstawowe w: Poświętnem, Brudzewicach i Dębie, Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem oraz filia w Dębie, świetlice, Gminny Ośrodek Zdrowia, apteka, Urząd Gminy, Urząd Pocztovo-Telekomunikacyjny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Komenda Policji.

1.3.1. Demografia i mieszkalnictwo

Gmina Poświętne liczy 3582 mieszkańców (stan na rok 2004). Średnia gęstość zaludnienia w gminie na 1 km² wynosi 25 osób, przy średniej gęstości zaludnienia powiatu opoczyńskiego – 77 osób/km² i województwa łódzkiego – 143 osoby/km². Przyrost naturalny w 2002 roku (dane wg Rocznika Statystycznego Województwa Łódzkiego 2003) wyniósł +0,6‰ dla gminy Poświętne (dla powiatu opoczyńskiego +0,3‰, dla województwa łódzkiego -3,2‰).

Wskaźnik salda migracji: -1,4‰ dla gminy (-1,9‰ dla powiatu i -0,6‰ dla województwa).

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Dane statystyczne dotyczące demografii i mieszkalnictwa przedstawiają poniższe zestawienia:

Liczba mieszkańców gminy w latach 1999 – 2004:

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Poświętne	3766	3752	3659	3630	3594	3582

*wg danych Urzędu Gminy

Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych (w nawiasie w ‰) w gminie Poświętne:

Rok	1999	2000	2001	2002
Poświętne	-2 (-0,5)	-26 (-6,9)	-4 (+1,1)	+2 (+0,6)

*wg Rocznika Statystycznego Woj. Łódzkiego

Saldo migracji w liczbach bezwzględnych (w nawiasie w ‰) w gminie Poświętne:

Rok	1999	2000	2001	2002
Poświętne	-9 (-2,3)	-32 (-8,5)	-17 (-4,6)	-5 (-1,4)

*wg Rocznika Statystycznego Województwa Łódzkiego

Liczba ludności w poszczególnych sołectwach (stan na 31.12.2004 rok):

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
1	Anielin	148
2	Brudzewice	602
3	Brudzewice Kolonia	239
4	Buczek	350
5	Dęba	406
6	Dęborzeczek	196
7	Gapinin	184
8	Małoszyce	239
9	Mysiakowie	76
10	Ponikła	80
11	Poświętne	412
12	Poręby	93
13	Stefanów	126
14	Studzienna	261
15	Wólka Kuligowska	170
	Razem mieszkańców	3592

*wg danych Urzędu Gminy

*Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy
Poświętne*

Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Poświętne:

Rok	1999		2000		2001		2002	
Gmina	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
Poświętne	1071	73 200	1077	73 800	1084	74 600	927 *	76 292 *

wg Rocznika Statystycznego Województwa Łódzkiego

*wg Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002

Wg danych Powszechnego Spisu Ludności 2002 wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych kształtują się następująco:

Przeciętna	Gmina Poświętne	Powiat Opoczyński	Województwo Łódzkie
liczba izb w 1 mieszkaniu	3,70	3,67	3,47
osób w 1 mieszkaniu	3,78	3,61	2,98
osób na 1 izbę	1,00	0,97	0,85
powierzchnia użytkowa mieszkania (m ²)	82,2	72,9	63,9
powierzchnia użytkowa na 1 osobę (m ²)	21,7	20,2	21,5

* wg Rocznika Statystycznego Województwa Łódzkiego i Powszechnego Spisu Ludności 2002

Wskaźnik procentowy oraz liczba mieszkań w gminie Poświętne i powiecie opoczyńskim wyposażonych w wybrane instalacje przedstawia tabela:

Rodzaj wyposażenia	Liczba wyposażonych mieszkań w gminie Poświętne	Wskaźnik procentowy wyposażonych mieszkań w gminie Poświętne	Wskaźnik procentowy wyposażonych mieszkań w powiecie opoczyńskim
wodociąg	1040	84,5	85,4
ustęp spłukiwany	534	57,6	68,9
łazienkę	577	62,2	70,1
cieplą wodę	550	59,3	63,6
gaz z sieci	Brak	-	16,1
gaz z butli	684	73,7	71,5
centralne ogrzewanie zbiorcze	6	0,00006	23,0
centralne	474	51,1	43,4

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

ogrzewanie indywidualne			
-------------------------	--	--	--

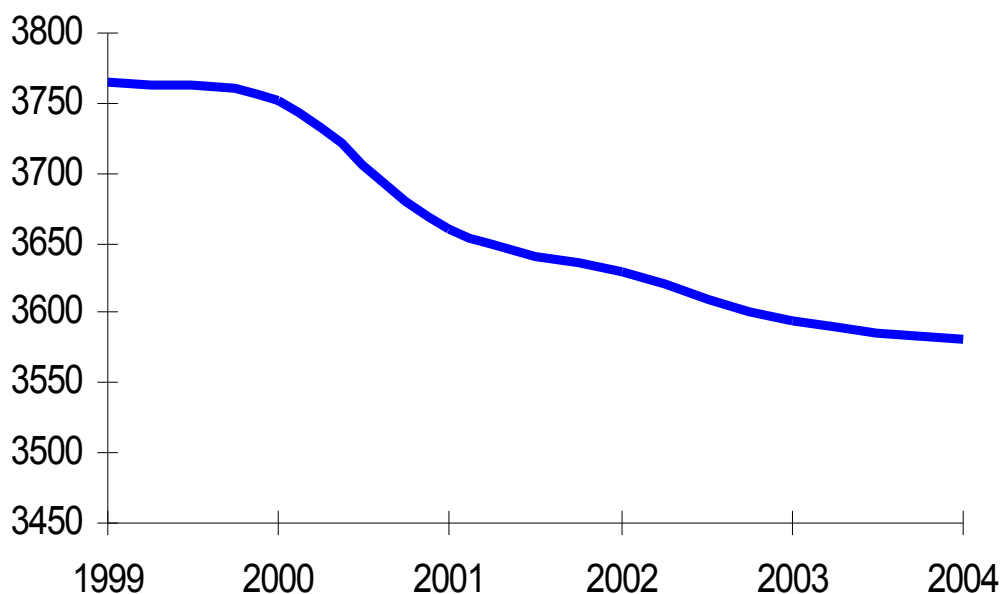
* wg danych Urzędu Statystycznego w Łodzi (2002)

Ilość wydanych pozwoleń na budowę w latach 1999-2003 przedstawia tabela:

Rok	Budynki mieszkalne	Budynki gospodarcze	Budynki inwentarskie	Budynki inwentarsko-gospodarcze	Budynki letniskowe	Ogółem
1999	5	4	-	1	2	20
2000	10	3	-	-	1	24
2001	12	1	-	2	1	34
2002	2	4	-	1	3	19
2003	13	7	2	1	4	43

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Liczba ludności gminy w latach 1999-2004

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

1.3.2. Sfera społeczna

Oświata i kultura

Na terenie gminy funkcjonują trzy Szkoły Podstawowe: w Poświętnem, Brudzowicach i Dębie oraz Gimnazjum w Poświętnem. Funkcję upowszechniania kultury na terenie gminy prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem oraz Filia Biblioteczna w Dębie. Na terenie gminy działają również: gminna świetlica wiejska w Poświętnem oraz świetlice we wsiach: Buczek, Poręby, Ponikła, Gapinin, Anielin, Studzianna, Brudzewice. Organizowane są imprezy kulturalne i okolicznościowe, m.in. impreza plenerowa „Dzień Strażaka” w Poświętnem. Na terenie gminy działa Klub Sportowy Poświętne oraz zespoły muzyczne, orkiestra dęta i chór.

Ochrona zdrowia

W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Zdrowia w Poświętnem, obsługujący mieszkańców gminy. W budynku Urzędu Gminy swą działalność prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Bezpieczeństwo publiczne

Teren gminy Poświętne obsługuje Komisariat Policji w Drzewicy oraz trzy jednostki OSP: w Poświętnem, Brudzewicach oraz w Gapininie.

Statystykę działalności OSP w latach 2000-2003 przedstawia tabela:

Rok	Ilość zdarzeń (ilość pożarów)	Požary małe	Požary średnie	Požary duże
2000	16 (11)	8	3	-
2001	11 (5)	5	-	-
2002	21 (14)	12	1	1

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

2003	27 (18)	16	1	1
------	---------	----	---	---

* wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

1.3.3. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Gmina zwodociągowania jest w około 100%. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Poświętne wynosi 74,8 km (stan na rok 2004), do której przyłączonych jest 1093 gospodarstwa i posesje. Stan sieci wodociągowej w gminie określany jest jako dobry.

System wodociągowy zasilany jest z ujęć wody zlokalizowanych w miejscowościach: Poświętne i Dęba.

Na terenie gminy zlokalizowane są ujęcia wody w miejscowościach: Poświętne - wydajność 135 m³/h oraz Dęba o wydajności 37 m³/h.

Gospodarka ściekowa

Teren gminy skanalizowany jest jedynie w obrębie miejscowości Studzianna i Poświętne. Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy wynosi 6,2 km (wg stanu na rok 2004). Na pozostałym obszarze ścieki z gospodarstw domowych gromadzone są szambach i dowożone do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej przy Szkole Podstawowej w Poświętnem.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Poświętne nie działają zbiorcze sieci ciepłownicze. Większość gospodarstw domowych wyposażona jest w piece opalane węglem i koksem.

W gminie Poświętne funkcjonuje jeden skład opału w Studziannie.

Instalacje grzewcze funkcjonujące w obiektach zlokalizowanych na terenie gminy Poświętne przedstawia tabela:

Lokalizacja obiektu	Rodzaj paliwa
Szkoła Podstawowa w Poświętnem	Węgiel – koks
Budynek Parafialny Parafii Rzymsko-Katolickiej w Poświętnem	Olej opałowy
Urząd Gminy w Poświętnem	Olej opałowy
Budynek Komendy Policji	Olej opałowy

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

w Poświętnem	
Szkoła Podstawowa w Brudzewicach	Węgiel
Szkoła Podstawowa w Dębie	Węgiel

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem.

Zaopatrzenie w gaz

Gmina Poświętne nie jest zgazyfikowana. Mieszkańcy gminy Poświętne, w zależności od potrzeb zaopatrzą się w gaz propan-butan z butli. Liczba mieszkań wyposażonych w butle gazowe (według danych Urzędu Statystycznego w Łodzi - 2002 r.) wynosi 684, co stanowi 73,7 % ogólnej liczby mieszkań.

Elektroenergetyka

Zapotrzebowanie na energię elektryczną gminy Poświętne zapewniają :

- * napowietrzna linia średniego napięcia 15 kV,
- * stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV (40 stacji),
- * linia niskiego napięcia 0,4/0,231 kV.

Energia dostarczana jest magistralną napowietrzną linią 15 kV, wyprowadzaną ze stacji 110/15 kV "Opoczno".

Przez teren gminy Poświętne nie przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia. Do głównych potrzeb inwestycyjnych i modernizacyjnych z zakresu energetyki należą:

- * budowa linii energetycznej SN i nn do terenów budownictwa jednorodzinnego w Małoszycach,
- * budowa linii energetycznej SN i nn do terenów budownictwa rekreacyjnego w Kozłowcu,
- * modernizacja linii SN i nn w Wólce Kuligowskiej oraz pobliskich terenów budownictwa rekreacyjnego,
- * budowa linii nn do terenów rekreacyjnych w Mysiakowcu,
- * modernizacja linii w miejscowościach: Małoszyce, Poręby, Anielin, Fryszlerka, Brudzewice, Dęba, Dęborzeczek, Buczek, Dęborzeczek-Zalesie.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Telekomunikacja

Przez obszar gminy przebiega linia telekomunikacyjna, światłowodowa Inowódz – Poświętne. Około 600 gospodarstw domowych posiada telefony.

System komunikacyjny

System komunikacyjny gminy Poświętne tworzą drogi:

- * krajowa i wojewódzka o łącznej długości 24,5 km,
- * drogi powiatowe o łącznej długości 19,9 km,
- * drogi gminne o łącznej długości 70,9 km .

Droga krajowa:

- * droga Nr 48 relacji: Tomaszów Mazowiecki – Spała – Poświętne -Odrzywół – Radom

Droga wojewódzka:

- * droga Nr 726 relacji Opoczno – Poświętne – Rzeczyca – Rawa Mazowiecka

Drogi powiatowe:

- * droga nr 30307 Poświętne - Gapinin,
- * droga nr 30310 Szadkowice - Dęborzeczek,
- * droga nr 30356 Studzianna - Dęba.

Drogi gminne stanowią:

- * droga nr 3101 (Łęg) – gr. gm. Rzeczyca - Wólka Kuligowska – Wysmyk,
- * droga nr 3102 Mysiakowiec – Młyńczysko – do dr. powiat. Nr 30307,
- * droga nr 3103 Wysmyk – Pomyków – do gr. woj. mazowieckiego (Stanisławów),
- * droga nr 3104 Brudzewice – Kaliszek – Księżaki,
- * droga nr 3105 Brudzewice – Pomyków – Zanart – gr. woj. mazowieckiego (Radzice),
- * droga nr 3106 Fryszerka – Kozłowiec – Stefanów – Studzianna,
- * droga nr 3107 Brudzewice – Iły Brudzewickie – Zanart,
- * droga nr 3108 Studzianna – Poświętne,
- * droga nr 3109 dr. zakł. leśna – Zapowiedź – gr. woj. mazowieckiego (Idzikowice),
- * droga nr 3110 dr. krajowa nr 726 – Dęba,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

- * droga nr 3111 Dęba – Buczek,
- * droga nr 3112 Buczek – gr. gm. Opoczno (Kruszewiec).

Zarówno drogi powiatowe, jak i gminne wymagają modernizacji.

Przez teren gminy przebiega również linia kolejowa relacji Tomaszów Mazowiecki – Radom oraz Centralna Magistrala Kolejowa z Warszawy do Zawiercia.

1.3.4. Gospodarka

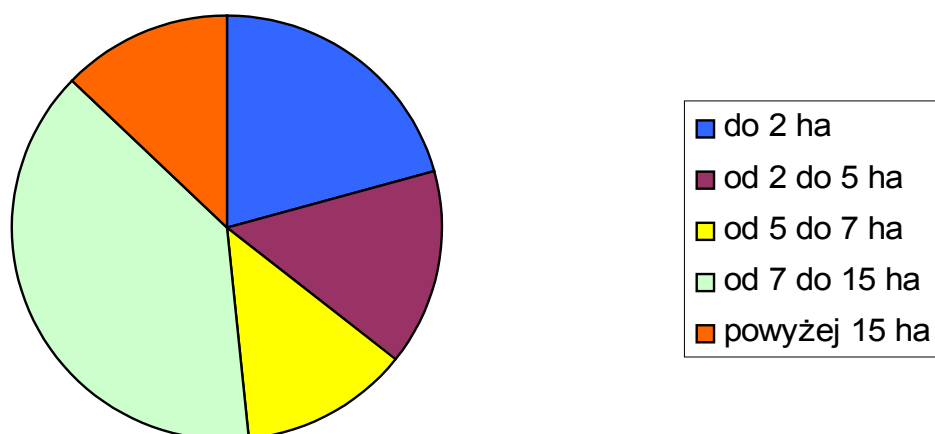
W gminie Poświętne dominującym działem gospodarki jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują powierzchnię 5350 ha, czyli 37,9% powierzchni gminy, w tym 3850 ha to grunty orne. Na omawianym obszarze przeważają gospodarstwa indywidualne o powierzchni 7–15 ha.

Strukturę indywidualnych gospodarstw rolnych gminy Poświętne w 2003 roku przedstawia tabela:

Lp.	Wielkość gospodarstwa (ha)	Liczba gospodarstw	% łącznej powierzchni
1	Do-2	170	20,86
2	2-5	120	14,72
3	5-7	105	12,88
4	7-15	315	38,66
5	Powyżej 15	105	12,88
	Razem	815	100

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych na terenie gminy

Ogólna powierzchnia zasiewów głównych ziemiopłodów w gminie Poświętne:

Wyszczególnienie	Ogółem (ha)	Ogółem (%)
Zboża ogółem	2250,95	100
- pszenica	92,65	4,0
- żyto	1365,43	60,7
- jęczmień	32,91	1,5
- owies	477,38	21,2
- pszenżyto	282,58	12,6
Rośliny strączkowe jadalne na ziarno	1,52	0,1
Ziemniaki	337,31	11,6
Rośliny przemysłowe:		
- buraki cukrowe	-	-
- rzepak i rzepik	1,85	0,1
Rośliny pastewne	78,64	2,7
Pozostałe	25,16	0,9
- w tym warzywa	17,06	0,6

*wg danych Urzędu Statystycznego w Łodzi (2002)

Ilość zwierząt gospodarskich w gminie Poświętne prezentuje tabela:

Wyszczególnienie	Ogółem (szt.)	w tym gospodarstwa indywidualne (szt.)
Bydło	2664	2664
Trzoda chlewna	1662	1662
Owce	356	356

*Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy
Poświętne*

Kozy	27	27
Konie	148	148
Króliki (samice)	346	346
Pnie pszczele	230	230
Drób ogółem	14474	14474
Obsada zwierząt gospodarskich (w szt./100 ha użytków rolnych)	48	48

*wg danych Urzędu Statystycznego w Łodzi (2002)

Stan pogłowia zwierząt w latach 1994 – 2002 przedstawia tabela:

Rok	1994	1998	2002
Ogółem bydło	3203	2920	2695
W tym krowy	1811	1736	1650
Trzoda chlewna	1719	1681	1662

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Dynamikę zmian liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy Poświętne w latach 1999-2003 przedstawia tabela:

Rok	1999	2000	2001	2002	2003
Handel	30	32	35	37	38
Usługi	74	92	94	98	105
Gastronomia	4	4	4	6	8

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Gospodarstwa rolne według prowadzenia działalności gospodarczej:

Rodzaj prowadzonej działalności	Liczba gospodarstw	% ogólnej liczby gospodarstw	Ogólna powierzchnia(ha)
Gospodarstwa ogółem	756	100	5299,96
Rolnicza	593	78,4	4502,89
Pozarolnicza	10	1,3	25,78
Rolnicza i pozarolnicza	59	7,8	481,73
Nie prowadzące działalności rolniczej i pozarolniczej	94	12,4	289,56

*wg danych Urzędu Statystycznego w Łodzi (2002)

Gospodarstwa rolne w gminie Poświętne prowadzące działalność pozarolniczą:

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	% ogólnej liczby
------------------	--------------------	------------------

*Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy
Poświętne*

		gospodarstw
Ogółem	69	9,1
Prowadzące działalność w obrębie jednej sekcji działalności pozarolniczej	60	7,9
W tym z zakresu:		
- handlu	13	1,7
- przetwórstwa przemysłowego	26	3,4
- budownictwa	3	0,4
- transportu i magazynowania	1	0,1
- agroturystyki	-	-
Prowadzące działalność w obrębie dwóch i więcej sekcji działalności pozarolniczej	9	1,2

*wg danych Urzędu Statystycznego w Łodzi (2002)

1.4. Działalność Samorządu Gminy w latach 2000 - 2004

DOCHODY

Strukturę dochodów budżetu gminy Poświętne w latach 2000–2004 (w tys. zł) przedstawia tabela:

Rok	2000	2001	2002	2003	2004
Dochody własne	695	1017	935	697	1069
Dotacje	507	391	504	498	539
Subwencja	2247	2379	2648	3028	3306
Podatki i opłaty	331	243	232	261	300
Dochody ogółem	4056	4175	4151	4484	5214
Dochód na 1 mieszkańca	1,08	1,17	1,19	1,26	1,5

* wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Podstawowym źródłem dochodów w gminie Poświętne są subwencje, struktura dochodów budżetu gminy jest więc typową dla gmin wiejskich.

*Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy
Poświętne*

WYDATKI

Wykonanie wydatków gminy w latach 2000 – 2004 (w tys. zł) przedstawia tabela:

Rok	2000	2001	2002	2003	2004
Wydatki ogółem	3983	4615	4026	4487	5136

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

1.5. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska

Głównymi przedsięwzięciami jakie wykonano w ciągu ostatnich kilku lat w zakresie ochrony środowiska są:

w roku 2000:

- * budowa wodociągu w Dębie, Buczku, Dęborzeczcze,
- * budowa kanalizacji: Poświętne – Studzianna;

w roku 2001:

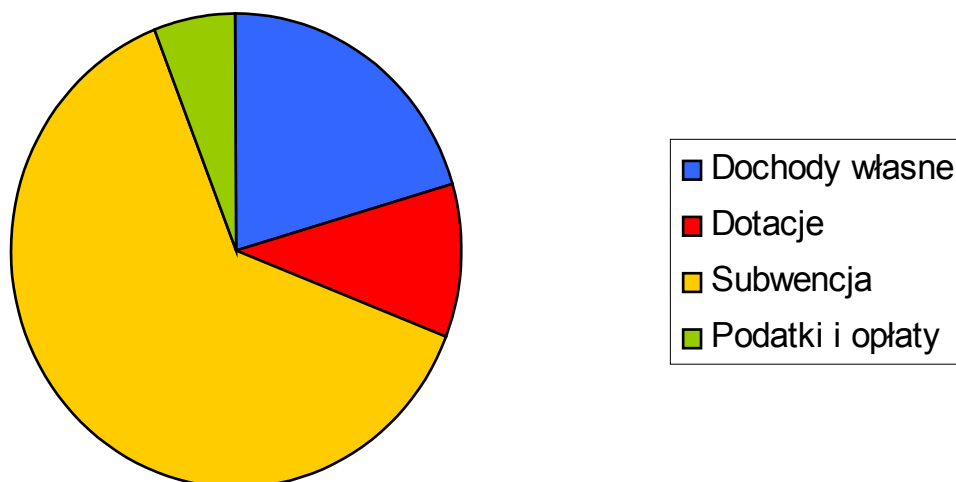
- * budowa wodociągu w Dębie, Buczku i Dęborzeczcze- II etap,
- * budowa kanalizacji: Poświętne – Studzianna- II etap;

w roku 2004 planowanymi zadaniami inwestycyjnymi są:

- * budowa drogi relacji Dęba – Buczek,
- * zakup samochodu strażackiego.

Do zadań z zakresu ochrony środowiska, dotychczas zrealizowanych, należy również budowa sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz oczyszczalni ścieków, jak również likwidacja i rekultywacja składowisk odpadów.

Struktura dochodów budżetu w 2004 roku

II DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

2.1. Powietrze atmosferyczne

2.1.1. Przepisy prawne

Najważniejszą grupą zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego stanowią pyły, tlenki węgla, tlenki siarki i tlenki azotu. Wartości progowe tych zanieczyszczeń ustalono na podstawie rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 kwietnia 1998 roku w sprawie dopuszczanych wartości stężeń substancji zanieczyszczających powietrze (Dz. U. Nr 55, poz. 355). Na obszarze Polski obowiązuje zachowanie trzech dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających powietrze (DS). Są to: dopuszczalne stężenie średnioroczne (Da); dopuszczalne stężenie średniodobowe, 24-godzinne (D24); dopuszczalne stężenie chwilowe, 30-minutowe (D30). Ustalono je odrębnie dla różnych terenów, czyli takich, które objęte są: ochroną przyrodniczą (parki narodowe, promocyjne kompleksy leśne), uzdrowiskową (obszary ochrony uzdrowiskowej) i zabytkową (obszary, w obrębie których występują pomniki historii, wpisane na „Listę dziedzictwa światowego”. Na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. Nr 62 z 2001r., poz. 627) oraz ustawy z dnia 20 lipca

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

1991r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz.335 z 1991r. z późn. zm. w tym zm. Nr 106, poz.668 z 1998r.), realizowany jest monitoring powietrza atmosferycznego. Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest koordynatorem państwowego monitoringu powietrza (PMŚ) oraz innych elementów środowiska.

2.1.2. Pomiary zanieczyszczenia powietrza

Na obszarze gminy Poświętne nie prowadzono pomiarów stanu zanieczyszczenia powietrza. Badania tego typu organizowane są przez Powiatową Stację Sanitarno–Epidemiologiczną w Opocznie. Punkty pomiarowe zlokalizowane są głównie na obszarze Opoczna (11 punktów) oraz w pięciu wsiach: Drzewica, Paradyż, Miedzna Drewniana, Petrykozy oraz Dęba Opoczyńska. Przeprowadzono badania w zakresie wielkości stężeń: SO₂, NO₂ i pyłu zawieszonego.

Średnie wartości stężeń poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym dla powiatu opoczyńskiego (za rok 2002) przedstawia poniższa tabela:

RODZAJ ZANIECZYSZCZENIA	WYNIK POMIARU (µg/m ³)	NORMA (µg/m ³)
SO ₂	10,2	40
NO ₂	30,2	40
Pył zawieszony	56,7	75

Strefa opoczyńska została umieszczona – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 roku – w następujących klasach:

Ze względu na ochronę zdrowia:

- SO₂ – klasa III
- NO₂ – klasa I
- Pył – klasa I
- Pb – klasa III
- Benzen – klasa III
- CO – klasa II
- Ozon – klasa I

Ze względu na ochronę roślin i ekosystemów:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- *SO₂ – klasa II*
- *NO₂ – klasa III*
- *Ozon – klasa I*

Klasę III reprezentują strefy o dobrym i bardzo dobrym stanie aerosanitarnym; klasę II – o stanie lepszym niż w klasie I, ale nie zadowalającym; klasę I - o złym stanie warunków aerosanitarnych.

W celu zmniejszenia emisji szkodliwych związków do atmosfery na terenie gminy Poświętne zaczęto wprowadzać kotłownie olejowe. Ze względu na wysokie koszty realizacji takich przedsięwzięć, na terenie gminy istnieją obecnie 4 kotłownie tego typu działające przy Urzędzie Gminy, Kongregacji Oratorium Św. Filipa Nerii, budynku Komendy Policji oraz jednej prywatnej posesji.

2.1.3. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy Poświętne są:

- * emisje pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw i z procesów technologicznych (na obszarze gminy działają lokalne kotłownie),
- * emisja niska (właściciele licznych gospodarstw indywidualnych organizują systemy grzewcze we własnym zakresie. Są to przede wszystkim piece CO na węgiel i koks),
- * emisja komunikacyjna (głównym miejscem emisji tego typu zanieczyszczeń jest droga krajowa nr 48, charakteryzująca się dużym natężeniem ruchu).

Obiektami mogącymi pogorszyć stan powietrza atmosferycznego gminy Poświętne są:

- * droga krajowa nr 48,
- * droga wojewódzka nr 726,
- * Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy „Gelwasz” w Małoszycach,
- * Zakłady „Gerlach” w Drzewicy,
- * Zakład Opoczno S.A. w Opocznie (zakład i ciepłownia dla miasta),
- * Zakłady OPTEX S.A. w Opocznie,
- * Ceramika Paradyż, Zakład w Wielkiej Woli,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- * Zakład Usługi Tartarczne i Handel Drewnem, St. i T. Kołodziejczyk, Studzianna,
- * Kotłownie w gospodarstwach indywidualnych i sektorze publicznym.

2.1.4. Wnioski

Ze względu na brak większych zakładów przemysłowych na terenie gminy Poświętne, stężenia zanieczyszczeń NO₂, SO₂, pyłu zawieszonego w powietrzu atmosferycznym nie przekraczają dopuszczalnych norm. Emitentami zanieczyszczeń atmosfery są głównie większe zakłady produkcyjne działające poza obszarem gminy.

2.2. Hałas

2.2.1. Wprowadzenie

Informacje wstępne

Hałas jest czynnikiem, który niekorzystnie wpływa na zdrowie i samopoczucie człowieka. Jego szkodliwość i uciążliwość zależna jest od fizycznych parametrów dźwięku, a także od nastawienia odbiorcy.

Przepisy dotyczące klimatu akustycznego regulują następujące ustawy: ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami) oraz ustawa z 27 lipca 2001 r. O wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawa o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085). Treść tych ustaw jest zgodna z polityką w zakresie ochrony środowiska i ustawodawstwem Unii Europejskiej. Wspomniane akty prawne, w odniesieniu do zagadnień klimatu akustycznego, dostosowują przepisy polskie do regulacji UE, w szczególności znajdującą podstawę prawną w regulacjach zawartych w Dyrektywie w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku (2002 / 49 / EC).

Parametry dźwięku, określające poziom hałasu wyrażane są w decybelach (dB). Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 lipca 2004 roku określa wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 178, poz. 1841). Normy te przedstawiają się następująco: dla pory dziennej (od godz. 6⁰⁰ do 22⁰⁰) = 50 dB, dla pory nocnej (od godz. 22⁰⁰ do 6⁰⁰) = 40 dB.

2.2.2. Pomiary hałasu

Na terenie gminy Poświętne nie prowadzono pomiarów hałasu.

2.2.3. Źródła hałasu

Główne rodzaje hałasu występujące na terenie gminy Poświętne:

- * hałas komunikacyjny związany z transportem drogowym, szczególnie uciążliwy ze strony dróg krajowych i wojewódzkich przebiegających przez obszar gminy,
- * hałas przemysłowy występujący w urządzeniach obiektów przemysłowych i usługowych: tartaki w miejscowościach: Dęborzeczek i Studzianna, Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy „Gelwasz” w Małoszycach,
- * hałas komunalny charakterystyczny dla obiektów użyteczności publicznej, wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

2.2.4 Wnioski

Najbardziej uciążliwym źródłem hałasu na obszarze gminy Poświętne, jest komunikacja drogowa, a w znacznie mniejszym stopniu – działalność przemysłowa. Szacuje się, że natężenie hałasu będzie stopniowo wzrastać z uwagi na zwiększającą się liczbę pojazdów. Kontrola zakładów przemysłowych gminy Poświętne nie wykazała przekroczeń dopuszczalnego progu hałasu.

2.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa

2.3.1. Wprowadzenie

Obszar gminy Poświętne położony jest w dorzeczu Wisły, w obrębie zlewni II rzędu rzeki Pilicy, lewobrzeżnego dopływu Wisły. Na terenie gminy występują drobne ciekły wodne oraz niewielkie zbiorniki wód powierzchniowych.

2.3.2. Wody powierzchniowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Rzeka Pilica przepływa przez teren gminy Poświętne na odcinku około 15 km. Średnia szerokość jej koryta wynosi 70 m, stan czystości wód zaliczany jest do klasy III (jakość docelowa to klasa II). Średni roczny przepływ Pilicy wynosi 32 m³/sekundę (wahania od 10 – 200 m³/sekundę). Wody powierzchniowe gminy Poświętne reprezentują również niewielkie ciek wodne (prawobrzeżne dopływy Pilicy, uchodzące w miejscowościach: Kępa, Anielin, Dęba i Ponikła). Zbiorniki wód powierzchniowych są stosunkowo niewielkie, występują głównie w starorzeczu Pilicy, kilka zbiorników utworzonych jest przez sztuczne spiętrzenie wód na mniejszych ciekach.

Wody powierzchniowe w gminie są słabo zagospodarowane.

2.3.3. Wody podziemne

Wody podziemne gminy Poświętne pochodzą z utworów czwartorzędowych. Zasoby te uznaje się za zasobne i perspektywiczne. Na krańcach północno – wschodnich eksploatowane są z pokładów jury górnej. Ten fragment gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Goszczewice”.

Charakterystyka ujęć wody w głębszej na terenie gminy Poświętne:

Lp.	NAZWA UJĘCIA	POBÓR WODY (m ³ /h)	WYDAJNOŚĆ UJĘCIA (m ³ /h)
1	Poświętne	80	135
2	Dęba	32	37

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem.

Regionalny monitoring wód podziemnych objął tylko ujęcie gminne - studnię 1 - w Poświętnem. Wyniki badań wody z tego ujęcia wykonane w roku 2002, zaliczają je do II klasy czystości. Są to wody średniej jakości o naturalnym chemizmie, ale i wody zmienione antropogenicznie, wymagające uzdatniania.

Wyniki przeprowadzonych badań fizyczno-chemicznych w dniu 23.01.2003 roku przedstawiają się następująco:

Miejsce poboru próbki	Odczyn	CHZT (mg/l)	Zawiesiny ogólne (mg/l)
-----------------------	--------	-------------	----------------------------

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Studnia nr 1 Poświętne	6,8	11,3	6,2
Studnia nr 2 Poświętne	6,9	10,2	5,3
Studnia nr 1 Dęba	6,7	20,5	8,7

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Wyniki badań fizyko-chemicznych wody, przeprowadzone w 2003 roku wykazują, że woda w badanym zakresie jest zgodna z wymaganiami Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 203, poz. 1718 z 2002 r.).

2.3.4. Gospodarka wodno – ściekowa

2.3.4.1. Regulacje prawne gospodarki wodno – ściekowej

Gospodarkę wodno-ściekową regulują następujące ustawy: ustawa z dnia 7 czerwca 2001r.o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie kryteriów, które należy spełnić podczas wprowadzania ścieków do wód lub ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Szczegółowe przepisy prawne zawierają: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 lipca 2002 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych. Jak mówi art. 3 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska, ścieki, czyli substancje ciekłe, wprowadzane bezpośrednio lub za pomocą urządzeń kanalizacyjnych do wód, zmieniają ich stan fizyczny, chemiczny, biologiczny, niszczą świat roślinny i zwierzęcy. Powstają one w wyniku bytowania człowieka, prowadzenia przez niego działalności gospodarczej bądź rolniczej. Ze względu na te czynniki można je podzielić na: ścieki bytowo-gospodarcze, przemysłowe, komunalne, wody podgrzane, zasolone i skażone promieniotwórczo, wody opadowe.

2.3.4.2. Sieć wodociągowa

Ogólny stan sieci wodociągowej gminy Poświętne jest dobry. Na terenie gminy istnieją dwa ujęcia wody: w Poświętnem (bez uzdatniania) i w Dębie (z uzdatnianiem - odżelazianie).

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Miejscowość Kępa Mysiakowska korzysta z ujęcia Grotowice na terenie gminy Rzeczyca. Do tego wodociągu podłączonych jest 9 gospodarstw, długość tej sieci w granicach gminy Poświętne wynosi 0,8 km.

Podstawowe informacje o wodociągach gminy Poświętne przedstawia tabela:

Nazwa wodociągu	Miejscowości zwodociągowane	Długość sieci wodociągowej (km)	Liczba przyłączy
Poświętne	Poświętne, Brudzewice, Brudzewice Kolonia, Małoszyce, Studzianna, Poręby, Wólka Kuligowska, Gapinin, Anielin, Stefanów, Ponikła, Kozłowiec, Mysiakowie	62,7	905
Dęba	Dęba, Dęborzeczek, Buczek, Zalesie	12,1	188
Ogółem		74,8	1093

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Przyrost długości sieci wodociągowej i liczby przyłączy w latach 1990-1999 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Miejscowości objęte systemem sieci wodociągowej	Długość sieci (km)	Liczba przyłączy
1990	Małoszyce	4,0	61
1991	Poświętne	3,9	169
1992	Brudzewice	12	135
1993	Brudzewice Kolonia	5,8	59
1994	Studzianna, Poświętne	3,8	65
1995	Kępa Mysiakowska	0,8	9
	Poręby	4,0	36
1996	Wólka Kuligowska, Gapinin, Anielin	11,1	180
1997	Ponikła, Stefanów, Kozłowiec	13,0	155
1998	Dęba, Buczek, Dęborzeczek, Mysiakowiec	15,3	204
1999	Dęborzeczek, Zalesie	1,1	10

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem.

Wg stanu na koniec 2004 roku – długość sieci wodociągowej wynosi 74,8 km do których przyłączonych jest 1093 gospodarstwa.

Przykładowe wyniki badań fizyko-chemicznych prób wody pobranych z wodociągów publicznych gminy Poświętne przedstawia poniższa tabela:

Lokalizacja ujęcia z którego pobrano próbę wody	Barwa (mg/dm ³ Pt)	Mętność (mg/dm ³)	Odczyn (pH)	Przewodność (µS/cm)	Azotany (mg/l NO ₃)	Azotyny (mg/l NO ₂)	Twardość ogólna (mval/l)	Żelazo (mg/l)	Mangan (mg/l)	Data wykonania badania
Wodociąg „Dęba”, miejscowości Dęba Opoczyńska	2	1	7,4	484	-	-	5,4	1,5	0,2	19.03.2003.
Wodociąg „Dęba”, ujęcia hydrofornia	2	1	7,4	482	-	0,003	5,5	0,15	0,05	19.03.2002
Wodociąg „Poświętne”, ujęcie-Urząd Gminy w Poświętnem	2	1	7,4	420	22,1	-	4,9	-	-	15.11.2003
Wodociąg „Poświętne”, ujęcie-Urząd Gminy w Poświętnem	2	1	7,6	422	22,1	-	5,0	0,1	-	25.08.2002.

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Przedstawione przykłady wyników badań prób wody odpowiadają w badanym zakresie wymogom sanitarnym, jedynie próba wody pobrana 19.03.2003 r. z wodociągu „Dęba” wykazuje podwyższoną zawartość żelaza i manganu.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Wskaźniki zwodociągowania gminy Poświętne (stan na 2002 r) przedstawia tabela:

Gmina	Wskaźnik km sieci / km ² powierzchni gminy	Wskaźnik liczba przyłączy / liczba mieszkań
Poświętne	0,52	0,99

* wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

2.3.4.3. System melioracyjny

Długość kanałów i rowów melioracyjnych w gminie Poświętne wynosi 74 km, w tym na terenach rolniczych: 54 km, na terenach leśnych: 20 km. Gęstość rowów i kanałów melioracyjnych w gminie wynosi 0,52 km/km². W przyszłości planowane są prace melioracyjne terenu zajętego przez "Błota Brudzewickie" oraz modernizacja i budowa nowych urządzeń melioracyjnych.

2.3.4.4. Sieć kanalizacyjna

Gmina Poświętne posiada bardzo słabo rozwiniętą sieć kanalizacyjną. Obszar skanalizowany jest tylko w rejonie miejscowości Poświętne i Studzianna. Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 6,2 km, odsetek mieszkańców gminy, z których domów ścieki kierowane są poprzez kanalizację sanitarną do oczyszczalni ścieków wynosi 9%. Ścieki w większości przypadków odprowadzane są do przyzagrodowych szamb.

W gminie funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków typu BIOBLOK, do której dowożone są ścieki z całego jej obszaru. Przepustowość oczyszczalni wynosi 70 m³/dobę, średnia ilość ścieków: 19 m³/dobę. Oczyszczalnia jest wykorzystana w około 70%. Cena przyjęcia do oczyszczalni 1 m³ ścieków wynosi 2,14 zł.

Podstawowe informacje o oczyszczalni ścieków w Poświętnem:

Wykaz miejscowości obsługiwanych przez oczyszczalnię	Liczba obsługiwanych mieszkańców	%-owy udział ogólnej liczby mieszkańców	Odległość od oczyszczalni (km)
Poświętne	472	31	1,2
Studzianna	180	69	2,5

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Stężenie zanieczyszczeń w ściekach (wg stanu na koniec 2002 r):

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Wskaźnik	Stężenie w ściekach dopływających (mg/l)	Stężenie w ściekach oczyszczonych (mg/l)
BZT ₅	136,2	6,7
ChZT	545,0	34,7
Zawiesina ogólna	75,2	7,6
Azot ogólny	108,5	22,7
Fosfor ogólny	14,2	2,4

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

W roku 1998 opracowany został „Program Gospodarki Ściekowej dla Gminy Poświętne”, który jest realizowany.

- 1999 r. - rozpoczęcie I etap kanalizacji sanitarnej. Obejmował on skanalizowanie części miejscowości Studzianna i Poświętne wraz z budową przepompowni przy ul. Jaśminowej (zakres: rurociąg tłoczny 160 mm – 685 mb, grawitacyjny od 160–200 do 1728 mb, ilość przykanalików: 39 o długości 504 mb).
- 2000 r. - rozpoczęcie II etap prac, obejmujący budowę sieci w miejscowościach: Studzianna i Poświętne (zakres: 160-200mm do 2386 mb, ilość przykanalików: 41 o długości 401 mb),
- w roku 2002 przystąpiono do realizacji III etapu obejmującego miejscowość Studzianna (zakres: 651 mb, 9 przykanalików o długości 58 mb),
- w 2003 roku zbudowano przecisk i 24 mb sieci za studnią rewizyjną.

Planowana jest również rozbudowa i modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Poświętnem oraz budowa oczyszczalni w miejscowościach: Dęba, Wólka Kuligowska, Kozłowiec. Dla rozproszonych gospodarstw planowana jest budowa 137 oczyszczalni zagrodowych - jedno i dwuzagrodowych.

2.3.4.5. Główne źródła zanieczyszczeń

Najważniejszymi źródłami zanieczyszczeń wód na terenie gminy Poświętne są:

- * nielegalne i niekontrolowane zrzuty ścieków do cieków wodnych, przydrożnych rowów itp.,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- * niewłaściwe stosowanie chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych,
- * ścieki przedostające się do wód z nieszczelnych szamb.

Zjawisko niekontrolowanych zrzutów ścieków nasila się szczególnie w okresie letnim, gdy wzmożony jest napływ wczasowiczów.

2.3.5. Wnioski

Wody powierzchniowe gminy Poświętne należą do kl. III jakości, a wody podziemne do II kl. Istotnym zadaniem jest przywrócenie jakości wód powierzchniowych do wymaganych norm oraz ochrona ilościowa i jakościowa wód podziemnych. W dalszej perspektywie konieczna jest również poprawa gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałanie wylewaniu ścieków do rowów, na pola itp. Planowane jest rozwinięcie sieci kanalizacyjnej na obszarach jej pozbawionych.

2.4. Odpady

2.4.1. Przepisy prawne

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. Nr 62/01 poz. 628 z późniejszymi zmianami), uchwalona przez Sejm RP, nakłada na obywateli obowiązek planowania gospodarki odpadami. W rozdziale 2 art. 5 Ustawy o odpadach, została sformułowana powszechna zasada gospodarowania odpadami, która brzmi: „Kto podejmie działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić tak aby:

- * zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczyć ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- * zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,
- * zapewniać zgodnie z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi”.

W krajach Unii Europejskiej zabronione jest składowanie odpadów bez wcześniejszego ich przetworzenia (Dyrektywa 91/156 EEC). Zawartość frakcji organicznych na takich składowiskach odpadów już przetworzonych, nie będzie mogła przekraczać 5 %, a wartość opałowa 6000 kJ/kg. Odpady organiczne zaś, powinny być w całości kompostowane. Głównymi działaniami podjętymi w tym kierunku będą: zmniejszenie ilości odpadów do wywiezienia poprzez selektywną zbiórkę i zagospodarowanie odpadów oraz zorganizowanie nowoczesnych zakładów wykorzystujących i unieszkodliwiających odpady.

2.4.2. Odpady niebezpieczne

Przepisy prawne pozwalają wytwórcom lub odbiorcom odpadów niebezpiecznych, przeznaczonych do wykorzystania lub unieszkodliwiania, na tymczasowe ich magazynowanie na własnym terenie. Szczegółowe regulacje prawne zawierają ustawy: Prawo Ochrony Środowiska, Ustawa o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów. Transport tych odpadów ma być zgodny z przepisami określającymi warunki przewożenia materiałów niebezpiecznych. Ewidencja odpadów powinna być prowadzona w oparciu o rozporządzenie MOŚ z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz.U. nr 152, poz. 1736).

Na obszarze gminy Poświętne nie ma składowiska odpadów niebezpiecznych.

Odpady medyczne

Na obszarze gminy Poświętne nie ma punktów umożliwiających unieszkodliwianie odpadów medycznych. Odpady tego typu zbierane są przez wyspecjalizowane służby i wywożone do spalarni zlokalizowanych poza granicami gminy.

2.4.3. Odpady z sektora gospodarczego

Gmina Poświętne nie posiada składowiska odpadów przemysłowych. Wytwórcy tych odpadów organizują ich wywóz we własnym zakresie.

2.4.4. Odpady komunalne

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w 2002 roku w gminie Poświętne, przy liczbie ludności wynoszącej 3551 osób, wynosi 208 Mg. Średnia ilość odpadów komunalnych zbieranych z terenu gminy, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi około 60 kg. Odpady gromadzone są do pojemników rozstawionych na obszarze gminy. Odbiorem odpadów komunalnych z terenu gminy zajmował się Zakład Usług Komunalnych w Poświętnem. Składowanie odpadów do chwili obecnej odbywało się na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Poświętne-Kurzeńce (zostało zamknięte decyzją Starosty Opoczyńskiego w październiku 2004 r.) oraz Gapininie zlokalizowanym w odległości ok. 300 m od drogi Poświętne-Myślakowice. Ilość zdeponowanych, nie segregowanych odpadów na składowiskach wynosi ok. 3900-4000 m³ (w tym Kurzeńce – ok. 3900 m³, a Gapinin – 250 m³). Średnio rocznie z obszaru gminy składowanych jest około 330 m³ odpadów, czyli 0,09 m³/osobę.

2.4.5. Wnioski

Wytwórców odpadów niebezpiecznych bądź przemysłowych zobowiązani są organizować ich wywóz we własnym zakresie, gdyż gmina nie posiada składowisk przeznaczonych dla tego rodzaju odpadów. Odpady komunalne z terenu gminy do połowy 2004 r. tymczasowo gromadzone były na składowisku, które nie spełnia obowiązujących norm w zakresie składowania odpadów. Obecnie odpady komunalne wywożone są poza teren gminy. Korzystnym dla środowiska byłoby wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów obejmującej teren całej gminy. Powodzenie tego zadania zależy od świadomości ekologicznej mieszkańców i wyeliminowania niekorzystnych dla środowiska przyzwyczajzeń (spalanie odpadów w gospodarstwach domowych, wywożenie odpadów do lasów, przydrożnych rowów itp.).

2.5. Gleby

2.5.1. Wprowadzenie

Gmina Poświętne jest gminą rolniczą, dlatego też jakość i stan czystości gleb ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju tego sektora gospodarki. O jakości gleby decydują zarówno czynniki naturalne (klimat, warunki geologiczne, szata roślinna, ukształtowanie powierzchni) jak i antropogeniczne (związane głównie z emisją szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery). Wśród różnorodnych

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

czynników, największe znaczenie dla urodzajności gleb mają procesy zakwaszania i zubożenia w składniki pokarmowe.

Strukturę gruntów na terenie gminy Poświętne przedstawia tabela:

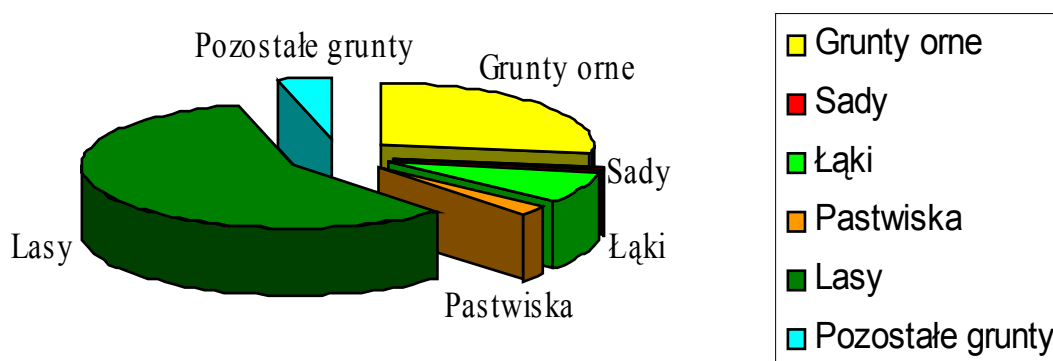
Powierzchnia ogólna (ha)	Użytki rolne (ha)					Lasy	Pozost. grunty
	Razem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska		
14087	5350	3850	20	1162	318	8134	603

* wg Rocznika Statystycznego Województwa Łódzkiego 2002

Udział gleb według ich przydatności rolniczej przedstawia się następująco:

- * grunty nie przydatne rolniczo: 30 %.
- * grunty przydatne rolniczo: 30 %,
- * grunty o niskiej przydatności: 40 %.

Struktura gruntów na terenie gminy

2.5.2. Typy gleb

Na obszarze gminy Poświętne, dominują gleby wytworzone na piaskach ze żwirem oraz piaskach gliniastych (pseudobielicowe, gleby brunatne właściwe,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

kwaśne, brunatne wylugowane, oraz piaszczyste różnej genezy). W dolinie rzeki Pilicy spotykane są mady.

Klasy bonitacyjne gleb gminy Poświętne:

Typ wskaźnika	Gleby gruntów ornych i sadów						Gleby łąk i pastwisk			
	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	III	IV	V	VI
Powierzchnia (ha)	4	21	415	647	1288	1280	12	517	617	200
%-owy udział w powierzchni gminy	0,03	0,15	2,94	4,59	9,14	9,08	0,08	3,67	4,38	1,42
%-owy udział w powierzchni gr. rolnych	0,07	0,39	7,75	12,09	24,07	23,92	0,22	9,66	11,53	3,74

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem.

Gleby I i II klasy bonitacyjnej na obszarze gminy nie występują.

W gminie Poświętne dominują gleby V i VI klasy przydatności rolniczej (najczęściej są to piaszczyste mady), kompleksu żytniego dobrego i żytniego słabego. Są to gleby zbyt suche i ubogie w składniki pokarmowe, a plony roślin uprawianych na tych glebach uzależnione są od rozkładu i ilości opadów.

Gleby klasy III i IV, do których zaliczamy gleby brunatne, charakteryzują się największą przydatnością rolniczą. Występują one na obszarze gminy w okolicach Brudzewic i Studziannej oraz miejscowości Buczek i mają odczyn obojętny lub słabo kwaśny.

Gleby klasy IV, to głównie gleby biellicowe i pseudobiellicowe, występują na znacznych połaciach terenu gminy. Charakteryzują się dużą przepuszczalnością, dość niskim udziałem próchnicy. Gleby te są ubogie w składniki odżywcze, wykazują odczyn kwaśny. Ich wartość rolnicza uzależniona jest od warunków wodno- powietrznych.

2.5.3. Odczyn gleb

Informacje wstępne

Przeprowadzaniem badań stanu zakwaszenia gleb, potrzeb wapnowania oraz zawartości w nich składników odżywczych dla roślin (fosfor, potas, magnez), zajmują się Stacje Chemiczno-Rolnicze. Stacja taka ma swoją siedzibę w Łodzi. Opracowała ona wyniki pomiarów dla województwa łódzkiego.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Z badań wynika, że na terenie gminy Poświętne przeważają gleby bardzo kwaśne (43% gleb). Są to gleby o znacznym stopniu degradacji i konieczne jest przeprowadzenie ich wapnowania. Poza tym, duży odsetek gleb gminy Poświętne charakteryzuje się niską zawartością fosforu, potasu, magnezu. Procent gleb wymagających nawożenia jest bardzo wysoki i wynosi około 80-90 %, choć w ostatnim czasie zaczyna się zmniejszać.

Zalecenia nawożenia dla wybranych gospodarstw gminy Poświętne korzystających z oznaczeń odczynu i zasobności gleb prowadzonych przez Stację Chemiczno-Rolniczą przedstawia poniższa tabela:

Miejscowość	Potrzeby wapnowania	pH	Zawartość w glebie fosforu	Zawartość w glebie potasu	Zawartość w glebie magnezu	Data wykonania badań
Buczek (1)	Zbędne	6,67	Niska	Niska	Niska	30.07.2002.
Buczek (2)	Zbędne	7,26	Średnia	Średnia	Średnia	
Buczek (3)	Zbędne	6,51	Niska	Niska	B. niska	
Dęba (1)	Potrzebne	4,12	B. niska	Niska	Niska	30.07.2002.
Dęba (2)	Konieczne	3,83	B. niska	Niska	B. niska	
Dęba (3)	Ograniczone	5,14	B. niska	Niska	Średnia	
Poręby (1)	Konieczne	3,94	Niska	Niska	Niska	30.07.2002
Poręby (2)	Konieczne	3,91	Niska	Niska	Niska	
Poręby (3)	Konieczne	3,87	Niska	Niska	B. niska	
Poręby (4)	Ograniczone	6,94	Niska	B. niska	B.wysoka	
Poręby (1)	Konieczne	4,2	Niska	Niska	Średnia	08.06.1999.
Poręby (2)	Potrzebne	4,6	Niska	Niska	Średnia	
Poręby (3)	Potrzebne	4,6	Niska	Niska	Średnia	

*wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

2.5.4. Monitoring gleb

Na obszarze powiatu opoczyńskiego prowadzono badania dotyczące analizy chemicznej gleb. Szczególną uwagę, przy dokonywaniu analizy próbek, zwrócono na zawartość pierwiastków pochodzących z zanieczyszczeń antropogenicznych. Wyniki wykazały, że oznaczone ilości metali we wszystkich próbkach są niższe od dopuszczalnych wartości stężeń dla grupy A (standard obszaru poddanego ochronie). Sumaryczna klasyfikacja wskazała, że 100% gleb

powiatu opoczyńskiego poddanych badaniom, zaliczana jest do grupy A. Przeciętna zawartość zanieczyszczeń takich jak: Cd, Cu, Ni, Pb, Zn, w glebach powierzchniowych Opoczna, podobna jest do ich przeciętnej zawartości w glebach z obszarów niezabudowanych Polski.

2.5.5. Wnioski

Na obszarze gminy Poświętne dominują gleby V i VI klasy przydatności rolniczej. Są to gleby bardzo kwaśne, silnie zdegradowane, zbyt suche i ubogie w składniki pokarmowe. Procent gleb wymagających nawożenia jest bardzo wysoki i wynosi ok. 80-90. Słabe generalnie warunki glebowe hamują rozwój rolnictwa. W gminie uprawia się głównie żyto (45%) i owies (15%), ziemniaki (15%), a warzywa zaledwie 2%. Warunki te uzasadniają coraz większą rangę produkcji zwierzęcej.

2.6. Surowce mineralne

2.6.1. Wprowadzenie

W granicach gminy Poświętne zlokalizowane są dwa złoża kopalin. Są to: złożo kamieni drogowych i budowlanych w Gapininie oraz złożo kruszywa naturalnego w Brudzewicach. Obecnie z terenów tych złóż kopaliny nie są eksploatowane.

2.6.2. Surowce naturalne gminy

Chalcedonity spongiolitowe

Na obszarze gminy Poświętne znajduje się, występujące rzadko na terenie Polski, złożo górnourajskich chalcedonitów spongiolitowych umiejscowione w Gapininie. Zasoby złoża wynoszą 234 tys. ton. Zapotrzebowanie na ten surowiec jest jednak niewielkie. Złożo to położone jest w granicach Spalskiego Parku Krajobrazowego i z tego względu jego eksploatacja jest utrudniona.

Utwory piaszczyste i piaszczysto-żwirowe

Na terenie gminy, w miejscowości Brudzewice, zlokalizowane jest złożo kopalin okruchowych piaszczystych i piaszczysto-żwirowych, czwartorzędowych. Zasoby geologiczne tego złoża wynoszą 124 tys. ton, średnia miąższość kopaliny wynosi 5,74 m.

2.6.3. Wnioski

Gmina nie posiada bogatych złóż surowców mineralnych. Zapotrzebowanie na już występujące, jest znikome, stąd złoża te nie są eksploatowane na skalę przemysłową. Zasadniczą przyczyną takiego stanu jest położenie złóż w granicach Spalskiego Parku Krajobrazowego i wynikająca stąd konieczność ochrony krajobrazu.

2.7. Pola elektromagnetyczne

Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców magistralną napowietrzną linią 15 kV, wyprowadzaną ze stacji 110/15 kV "Opoczno".

Zapotrzebowanie na energię elektryczną gminy Poświętne zapewniają :

- * napowietrzna linia średniego napięcia 15 kV,
- * stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV (40 stacji),
- * linia niskiego napięcia 0,4/0,231 kV.

Linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia nie przebiegają przez obszar gminy Poświętne. Punktowe źródła promieniowania elektromagnetycznego: maszty telefonii komórkowej zlokalizowane są w miejscowościach: Brudzewice Kolonia, Studzianna oraz Dęba. Ich uciążliwość ograniczona jest do stref ochronnych.

2.8. Przyroda

2.8.1. Analiza stanu obecnego

Północno-zachodnią i centralną część gminy Poświętne obejmuje swym zasięgiem Spalski Park Krajobrazowy. Niemal cały obszar gminy, prócz fragmentu w rejonie miejscowości Dęborzeczka, położony jest w obrębie otuliny parku. Wyłączone z granic parku zostały tereny zajęte przez zabudowę mieszkaniową w Poświętnem i okolicznych wioskach. Całkowita powierzchnia Spalskiego Parku Krajobrazowego wynosi 13070 ha, a w granicach gminy Poświętne zajmuje powierzchnię 3767 ha, co stanowi 28,8% ogólnej powierzchni parku.

W innych gminach znajdujących się w obrębie SpPK, wartości te przedstawiają się następująco:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Nazwa gminy	Powierzchnia parku-w ha	% powierzchni parku	Powierzchnia otuliny-w ha	% powierzchni otuliny
Inowódz	5643,0	43,2	4105,0	17,0
Lubochnia	425,7	3,3	1394,0	5,8
Opoczno	208,7	1,6	667,0	2,8
Poświętne	3767,0	28,8	8643,0	35,7
Rzeczyca	2267,0	17,3	2575,0	10,7
Tom. Mazow.	732,5	5,6	3539,0	14,6
m.Tom.Mazow	21,8	0,2	255,2	1,0
Czerniewice	-	-	2528,0	10,4
Drzewica	-	-	327,5	1,4
Sławno	-	-	150,3	0,6

Proponowane jest również utworzenie w granicach gminy Poświętne jeszcze dwóch rezerwatów przyrody: doliny Młynów- Studzienna i doliny Ceteńki. Na terenie całej gminy proponuje się uznać 38 pomników przyrody ożywionej.

Na terenie gminy Poświętne występują również użytki ekologiczne, do których należą bagna śródleśne, torfowiska i tereny okresowo zalewne wodą w miejscowościach:

- * Brudzewice- trzy obszary o powierzchniach: 2,25 ha, 1,70 ha, 1,32 ha,
- * Wólka Kuligowska- obszar o powierzchni 1,22 ha,
- * Studzianna- dwa obszary o powierzchniach: 0,9 ha i 0,8 ha,
- * Mysiakowiec- obszar o powierzchni 0,58 ha,
- * Fryszarka- dwa obszary o powierzchniach: 0,6 ha i 0,32 ha.

W Poświętnem znajdują się dwa parki miejskie: Park Św. Marka, z cennym drzewostanem akacji oraz park obejmujący tereny przyklasztorne z cennym drzewostanem klonów, dębów i lip. Powierzchnia lasów ochronnych w gminie Poświętne wynosi 390 ha, co stanowi 2,76 % powierzchni gminy.

2.8.2. Stan zasobów leśnych

Lasy i grunty leśne zajmują 8134 ha gminy co stanowi 55,8 % ogólnej powierzchni gminy. Lasy prywatne stanowią 39 % ogółu powierzchni leśnych terenu gminy. Dominującym gatunkiem tworzącym drzewostany leśne jest sosna : 89,6 %. Prócz niej występuje:

- dąb szypułkowy (3,2 %),
- olsza czarna (4,1 %),
- brzoza brodawkowata (2,3 %),

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- inne gatunki (0,9 %).

W lasach gminy występują liczne gatunki flory eurosyberyjskiej, takie jak: borówka czarna, siódmaczek leśny, a także jarząb pospolity. Tereny wilgotnych bagien, torfowisk i łąk porastają m.in. skrzyp błotny, turzyca bagienna, gwiazdnica długolistna, bagno i liczne gatunki mchów. Gatunki roślin, mające swoje centrum występowania w Europie środkowej, występują tu najliczniej. Reprezentują je m.in. turzyca palczasta, zawilec gajowy, szczyr trwały. Obszary leśne północno-zachodniej i centralnej części gminy wchodzą w skład Spalskiego Parku Krajobrazowego

2.8.3. Wnioski

Lasy zajmują 55,8 % ogólnej powierzchni gminy Poświętne, znaczna część z nich została uznana za tereny ochronne. Fakt ten jest niewątpliwie dużym atutem gminy, ponieważ bogate tereny leśne korzystnie wpływają na otaczające środowisko (klimat, powietrze, glebę, warunki życia ludzi) oraz stanowią dobre zaplecze do rozwoju rekreacji i turystyki.

2.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Na terenie gminy Poświętne największe zagrożenie dla środowiska naturalnego mogą stworzyć awarie lub katastrofy związane z transportem drogowym substancji niebezpiecznych. W granicach gmin nie zarejestrowano zakładu magazynującego niebezpieczne substancje, ale w obrębie powiatu opoczyńskiego jest ich kilka. Transport tego rodzaju materiałów odbywa się głównie drogą krajową Nr 48 oraz wojewódzką Nr 726, jak również liniami kolejowymi relacji Tomaszów Mazowiecki-Radom i CKM Warszawa-Zawiercie.

III. CELE I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE POŚWIĘTNE

3.1. Cele polityki ekologicznej państwa

Główne cele polityki ekologicznej państwa dotyczą:

- * racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych, w tym:
  - racjonalizacja użytkowania wód,
  - zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji,
  - zmniejszenia energochłonności gospodarki,
  - ochrona gleb,
  - wzbogacanie i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych,
  - ochrona zasobów kopalin,
- * poprawy jakości środowiska, w tym:
  - racjonalna gospodarka odpadami,
  - poprawa stosunków wodnych i jakości wód,
  - ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami,
  - zmniejszenie hałasu i promieniowania,

- poprawa bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego,
- eliminowanie nadzwyczajnych zagrożeń,
- utrzymanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej,

3.2. Cele wojewódzkiej polityki ekologicznej

Podstawowy cel Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego:

Zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa ekologicznego przez realizację rozwoju zrównoważonego umożliwiającego skuteczną regulację i reglamentację korzystania ze środowiska w optymalnym zakresie i w sposób nie stwarzający zagrożeń dla jakości i trwałości zasobów przyrodniczych.

Ogólne cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych:

- optymalizacja zużycia wody w przemyśle i rolnictwie,
- zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji,
- zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- wzbogacenie i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych,

Cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w sferze jakości

środowiska zostały określone w odniesieniu do:

- gospodarowania odpadami,
- jakości powietrza i zmian klimatu.
- stosunków wodnych i jakości wód,
- hałasu,
- stresu miejskiego,
- bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego,
- nadzwyczajnych zagrożeń środowiska,
- różnorodności biologicznej,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Zasadnicze cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w zakresie gospodarki odpadami:

- wytyczenie działań zmierzających do stworzenia systemu uporządkowanej gospodarki wszystkimi rodzajami odpadów prowadzącego do zminimalizowania negatywnych oddziaływań odpadów na środowisko i zdrowie ludzi,
- zminimalizowanie ilości odpadów wytwarzanych i składowanych.

Zasadnicze cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w zakresie jakości powietrza i zmian klimatu w horyzoncie do roku 2010:

- dostosowanie strategii oraz programów wojewódzkich dotyczących ochron jakości powietrza do szczegółowych aktów prawnych wynikających z ustaw „Prawo ochrony środowiska” i prawa międzynarodowego,
- wprowadzenie zintegrowanych pozwoleń na emisję,
- uwzględnienie w procedurach ocen oddziaływania na środowisko norm emisyjnych dla 12 dziedzin działalności przemysłowej (zgodnie z wymogami protokołów z Aarhus w sprawie metali ciężkich oraz trwałych zanieczyszczeń organicznych),
- ograniczenie – zgodnie z II Polityką Ekologiczną Państwa – emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych, lotnych związków organicznych (poza metanem) o 4% i amoniaku o 8% (w stosunku do stanu z roku 1990),
- wprowadzenie do roku 2005 zakazu użytkowania benzyn innych niż bezołowiowe.

Priorytetowe cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w zakresie poprawy stosunków wodnych i jakości wód w horyzoncie do roku 2010:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- zaspokojenie zapotrzebowania mieszkańców w dobrą jakościowo wodę do picia,
- radykalne ograniczenie poboru tych wód przez przemysł,
- wprowadzenie systemu pozwoleń zintegrowanych,
- ograniczenia zrzutu (do kanalizacji) substancji niebezpiecznych (w tym zrzutów incydentalnych związanych z awariami przemysłowymi),
- ograniczenie zagrożeń wynikających z przenikania zanieczyszczeń z mogilników i składowisk odpadów,
- wdrożenie zmodernizowanego systemu monitoringu zrzutu zanieczyszczeń i jakości wód (zgodnie ze standardami UE),
- przygotowanie kompleksowej gospodarki wodnej i poprawy jakości wód.

Zasadnicze cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w zakresie ograniczenia hałasu w horyzoncie do roku 2010:

- spełnienie obowiązujących standardów w zakresie poziomu hałasu (cel strategiczny),
- radykalne ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejskich i wzdłuż głównych dróg (cel priorytetowy).

Cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w zakresie sukcesywnej minimalizacji stresu miejskiego:

- ograniczenie (a docelowo likwidacja) emisji zanieczyszczeń powietrza z indywidualnych palenisk węglowych funkcjonujących w zwartych zespołach kamienic w centrum miasta,
- minimalizacja technicznej zabudowy gruntów oraz rozszerzenie zakresu prac rekultywacyjnych,
- opanowanie niekontrolowanej urbanizacji w Łodzi i jej bezpośrednim otoczeniu (na peryferiach i w gminach przyległych), zwłaszcza w sąsiedztwie i wewnątrz obszarów chronionych,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- rozwój i kształtowanie nowych obszarów zieleni (parki, zieleń osiedlowa i przy trasach komunikacyjnych, lasy),
- rozwój przestrzenny osiedli o mniejszej intensywności zabudowy ale przy zachowaniu generalnej zwartości struktury miejskiej,
- zintensyfikowanie zróżnicowanych działań minimalizujących uciążliwość komunikacji (ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu),
- przestrzeganie zasad lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego,
- rozbudowa i modernizacja systemów technicznej infrastruktury komunalnej i ochronnej,
- proekologiczne gospodarowanie przestrzenią,
- kształtowanie proekologicznych systemów gospodarki cieplnej i transportu oraz struktury gospodarczej,
- kształtowanie systemów organizacyjnych, kontrolnych i ochronnych w zakresie minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska i mieszkańców.

Bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne oraz przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom Środowiska

Zasadnicze cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w horyzoncie do roku 2010:

- zmniejszenie ryzyka występowania nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska,
- zwiększenie możliwości działań ograniczających skutki ewentualnego występowania nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska,
- zorganizowanie systemu bezpiecznego obrotu substancjami niebezpiecznymi i innymi chemikaliami,
- zorganizowanie szczególnego nadzoru nad stosowaniem organizmów modyfikowanych genetycznie.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Zasadnicze cele Polityki Ekologicznej Województwa Łódzkiego w zakresie ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w horyzoncie do roku 2010:

- stworzenie warunków do realizacji strategii zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego,
- poprawa stanu środowiska poprzez usunięcie lub ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- zachowanie, odtworzenie i wzbogacenie regionalnych zasobów przyrody,
- osiągnięcie społecznej akceptacji dla zachowania całości spuścizny przyrodniczej i kulturowej.

„Obszary problemowe” - „Gorące punkty”

Podstawowe cele ekologiczne działań w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym:

- zmniejszenie poziomu antropopresji na środowisko i poprawa jakości środowiska,
- poprawa jakości życia mieszkańców,
- stworzenie szans na trwały, zrównoważony rozwój ŁOM,
- rozbudowa i odtworzenie części ekosystemów naturalnych,
- zmniejszenie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności systemu komunalnego i gospodarczego,
- zmiana niekorzystnej struktury poboru wody na potrzeby komunalne i przemysłowe,
- uczynienie z ŁOM obszaru atrakcyjnego dla zewnętrznych inwestorów.

Podstawowe cele działań proekologicznych w Bełchatowskim Okręgu Przemysłowym:

- minimalizowanie zakresu bieżącej antropopresji na środowisko,
- minimalizacja odległych (w czasie) skutków antropopresji na środowisko dla zapewnienia możliwości zrównoważonego rozwoju w przyszłości,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- minimalizacja zakresu antropopresji na środowisko w związku z planowanymi inwestycjami górniczymi i energetycznymi,
- maksymalizacja wykorzystania surowców naturalnych z nakładu,
- zapewnienie właściwego tempa i poziomu rekultywacji obszarów zdegradowanych,
- minimalizacja ilości odpadów składowanych,
- ograniczenie emisji oraz depozycji transgranicznych zanieczyszczeń powietrza (istotne dla wywiązywania się Polski ze zobowiązań międzynarodowych); redukcja emisji dwutlenku siarki w Elektrowni Bełchatów jest dla Polski kluczowym punktem realizacji II Protokołu Siarkowego).

Cele ekologiczne likwidacji mogiłników:

- ochrona zasobów wód podziemnych,
- ochrona gleb przed zanieczyszczeniem,
- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego.

Cele ekologiczne działań w zakładach szczególnie uciążliwych dla środowiska w województwie łódzkim:

- ograniczenie antropopresji na środowisko i zmniejszenie uciążliwości dla mieszkańców przez zakłady przemysłowe wyróżnione jako najbardziej uciążliwe w regionie,
- utrzymanie funkcjonowania zakładów w zgodności z obowiązującymi przepisami prawa ochrony środowiska poprawa stanu środowiska w województwie łódzkim i poprawa jakości życia mieszkańców regionu.

3.3. Cele polityki ekologicznej dla powiatu opoczyńskiego

Nadrzędnym celem Programu ochrony środowiska dla powiatu opoczyńskiego został sformułowany następująco:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

„Osiągnięcie trwałego rozwoju Powiatu Opoczyńskiego i zwiększenie atrakcyjności Powiatu poprzez poprawę środowiska przyrodniczego i rozwój infrastruktury”.

Program ochrony środowiska dla powiatu opoczyńskiego definiuje następujące zadania priorytetowe z zakresu ochrony środowiska:

- W zakresie poprawy jakości środowiska:
  - Poprawa jakości wód powierzchniowych;
  - Poprawa jakości wód podziemnych;
  - Uporządkowanie gospodarki odpadami;
  - Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona przed hałasem komunikacyjnym, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych i przemysłowych;
- W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody:
  - Efektywna ochrona przyrody;
  - Ochrona i racjonalna eksploatacja ekosystemów leśnych;
  - Racjonalne wykorzystanie kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
- W zakresie zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii:
  - Oszczędne gospodarowanie zasobami wody;
  - Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- W zakresie zadań systemowych:
  - Rozwój edukacji ekologicznej.

Cele długoterminowe do roku 2015 z zakresu ochrony środowiska dla powiatu zostały zdefiniowane następująco:

- Przywrócenie jakości wód powierzchniowych do wymaganych standardów oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania,
- Poprawa dotychczasowej jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych, komunalnych i komunikacyjnych,
- Obniżenie natężenia hałasu do obowiązujących prawnych standardów i ograniczenie uciążliwości akustycznych związanych z komunikacją i przemysłem na obszarach powiatu zagrożonych hałasem,
- Ograniczenie oddziaływania na środowisko i monitoring promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

- Zapobiegania poważnym awariom przemysłowym i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia,
- Wzbogacenie i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych,
- Ukształtowanie i ochrona powiatowego systemu obszarów ochronnych,
- Efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż, ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
- Racjonalne wykorzystanie gleb i gruntów wraz z ich ochroną i rekultywacją.

3.4. Harmonogram prac związanych z opracowaniem Programu Ochrony Środowiska

W ramach prac nad Gminnym Programem Ochrony Środowiska i Gminnym Planem Gospodarki Odpadami przeprowadzono szereg spotkań i konsultacji. Wykonawca opracowania prowadził stałą współpracę z Urzędem Gminy w Poświętnem, za koordynację prac odpowiedzialny był Wójt Gminy.

Lp.	Data	Działanie
1	08.III.2004	Analiza wstępnych danych do „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne”
2	15.III.2004	Konsultacje w Urzędzie Gminy
3	23.IV.2004	Przeprowadzenie „Warsztatów Planowania Strategicznego Ochrony Środowiska”
4	23.IV.2004	Przeprowadzenie ankiety z zakresu ochrony środowiska
5	19.V.2004	Przekazanie „Raportu z Warsztatów Planowania Strategicznego Ochrony Środowiska”
6	19.V.2004	Przekazanie projektu celów strategicznych i operacyjnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami.
7	03.VI.2004	Konsultacje w Urzędzie Gminy
8	24.VI.2004	Konsultacje w Urzędzie Gminy
9	23.VII.2004	Przekazanie projektu „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne”

3.5. Analiza SWOT dla środowiska w gminie

Na „Warsztatach Planowania Strategicznego” przeprowadzono analizę SWOT, w wyniku której przedstawiciele społeczności gminy Poświętne zgłosili propozycje, a następnie ustalili hierarchię ważności mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń dla jej rozwoju w sferze ekologicznej, wypełnili ankietę dotyczącą najważniejszych problemów gminy z zakresu ochrony środowiska oraz zgłosili propozycje zadań do realizacji w latach 2006-2011 służących poprawie obecnego stanu środowiska.

Mocne strony:

Lp.	TEMAT
1	Obecność dużych powierzchni leśnych, w tym Spalskiego Parku Krajobrazowego oraz terenów łowieckich.
2	Obecność terenów rekreacyjnych, szczególnie atrakcyjnych nad rzeką Pilicą.
3	Czyste powietrze.
4	Niemal 100% zwodociągowanie obszaru gminy.
5	Obecność zabytków.
6	Częściowa kanalizacja obszaru.

Słabe strony:

Lp.	TEMAT
1	Obecność dzikich wysypisk śmieci.
2	Brak pełnej kanalizacji obszaru gminy.
3	Zły stan nawierzchni dróg.
4	Niski poziom edukacji ekologicznej.
5	Brak środków finansowych na inwestycje ekologiczne.
6	Obecność gleb niskich klas bonitacyjnych.

Zagrożenia:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Lp.	TEMAT
1	Ubożenie społeczeństwa
2	Bezrobocie
3	Brak środków finansowych na inwestycje ekologiczne
4	Trudności dla gospodarki wynikające z dostosowania przepisów do norm Unii Europejskiej
5	Wyludnianie się obszaru gminy
6	Pożary

Szanse:

Lp.	TEMAT
1	Pozyskiwanie funduszy na inwestycje ekologiczne(krajowych i zagranicznych) oraz pełna kanalizacja obszaru gminy
2	Rozwój przemysłu drzewnego
3	Poprawa stanu nawierzchni dróg, budowa chodników
4	Rozwój agroturystyki

KIERUNKI ROZWOJU

Główne zadania w zakresie:

* **ochrony przyrody**

zadania bieżące:

- ochrona istniejących obszarów leśnych i zalesienia nieużytków
- likwidacja dzikich wysypisk
- edukacja ekologiczna (m.in. przeciwdziałanie wypalaniu traw)

zadania perspektywiczne:

- racjonalna gospodarka leśna
- wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych dla rozwoju agroturystyki
- wykorzystanie terenów łowieckich

* **ochrony powietrza**

zadania bieżące:

- modernizacja kotłowni z tradycyjnych na ekologiczne
- edukacja ekologiczna (wyeliminowanie spalania odpadów komunalnych w gospodarstwach domowych)
- popularyzacja termomodernizacji budynków

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

zadania perspektywiczne:

- gazyfikacja gminy
- termomodernizacja budynków

* **ochrony wód**

zadania bieżące:

- rozbudowa systemu oczyszczania ścieków na terenie gminy
- oczyszczenie i udroźnienie rowów melioracyjnych

zadania perspektywiczne:

- budowa zbiorników retencyjnych
- kontynuacja budowy systemów kanalizacyjnych i oczyszczania ścieków

* **gospodarki odpadami**

zadania bieżące:

- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów
- edukacja ekologiczna (likwidacja dzikich wysypisk)
- podniesienie świadomości społecznej w zakresie gospodarki odpadami

zadania perspektywiczne:

- osiągnięcie zakładanych limitów odzysku surowców wtórnych

* **zmniejszenie hałasu**

zadania bieżące:

- poprawa stanu nawierzchni dróg

zadania perspektywiczne:

- modernizacja systemu drogowego na terenie gminy

3.6. Konsultacje społeczne dotyczące oceny obecnego stanu środowiska w gminie Poświętne oraz zadań, które powinny być realizowane w latach 2004-2006 oraz 2007-2011 – ankieta.

Ocena stanu środowiska w gminie Poświętne – główne problemy:

	<ul style="list-style-type: none"> - obecność dzikich wysypisk w lasach i przydrożnych rowach, - nielegalna eksploatacja zasobów leśnych (nadmierne wycinanie drzewostanu), - wypalanie traw, - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa, - nierozważna stosowanie środków ochrony roślin,
--	---

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Ochrona przyrody	<ul style="list-style-type: none"> - nielegalne odprowadzanie ścieków z szamb do przydrożnych rowów itp., - kłusownictwo, - brak pełnej kanalizacji gminy, - brak dbałości o czystość środowiska ze strony wczasowiczów, - pożary, - brak dostatecznej ilości tablic informujących o terenach wchodzących w skład Spalskiego Parku Krajobrazowego, - zanieczyszczenie zbiorników wodnych oraz terenów sąsiednich, - niszczenie grzybni przez grzybiarzy.
Gospodarka surowcami naturalnymi	<ul style="list-style-type: none"> - obecność „dzikich” kopalni żwiru, - nadmierne wycinanie drzewostanu, - brak eksploatacji żwiru oraz chalcedonitów na skalę przemysłową,
Ochrona powietrza	<ul style="list-style-type: none"> - obecność licznych kotłowni węglowych, - brak możliwości finansowych zastosowania ogrzewania ekologicznego np. gazowego oraz termomodernizacji budynków, - spalanie toksycznych odpadów w domowych piecach, - wypalanie traw.
Ochrona wód	<ul style="list-style-type: none"> - brak pełnej kanalizacji obszaru, - nieszczelne szamba, - nielegalne odprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych, rowów itp., - brak zbiorników małej retencji, - brak akcji czyszczenia zbiorników wodnych, - brak pełnego zmeliorowania terenu gminy,
Gospodarka odpadami	<ul style="list-style-type: none"> - brak składowiska, - występowanie „dzikich” wysypisk, - brak dostatecznie prowadzonej rekultywacji składowiska, - brak segregacji odpadów, - niski poziom świadomości ekologicznej, - brak spalarni odpadów.
	<ul style="list-style-type: none"> - duży ruch komunikacyjny na drodze krajowej

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Hałas	(szczególnie ze strony samochodów ciężarowych), - hałas ze strony pojazdów poruszających się po drogach mających zniszczoną nawierzchnię - brak obwodnicy, która zmniejszyłaby ilość pojazdów przejeżdżających przez obszar gminy,
Inne	- nadmierny „przyływ” grzybiarzy w sezonie jesiennym, - brak podtrzymywania tradycji regionalnych (zapominanie o miejscach mających wartość historyczną, brak własnego herbu itp.),

Najważniejsze – zdaniem uczestników Warsztatów - zadania z zakresu ochrony środowiska do zrealizowania w latach 2004 – 2006 oraz 2007 – 2011:

Ochrona przyrody

Zadania bieżące (2004 – 2006)	- edukacja ekologiczna, - kontrola prawidłowej gospodarki leśnej (nielegalna wycinka drzewostanu), - wprowadzenie większej ilości tablic informujących o terenach należących do Spalskiego Parku Krajobrazowego, - wprowadzenie pełnego zabezpieczenia i oznakowania istniejących pomników przyrody.
Zadania perspektywiczne (2007 – 2011)	- tworzenie parków i terenów zieleni w miejscowościach jej pozbawionych, - rozbudowa sieci infrastruktury turystycznej w Spalskim Parku Krajobrazowym (parkingi, miejsca biwakowe, ścieżki rowerowe itp.), - rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, - zwiększenie populacji zwierząt łownych.

Gospodarka surowcami naturalnymi

Zadania bieżące (2004 – 2006)	- rekultywacja wyrobisk, - uruchomienie wydobycia żwiru i chalcedonitów na skalę przemysłową.
Zadania perspektywiczne (2007 – 2011)	- kontynuacja rekultywacji wyrobisk, - zalesianie terenów niskich klas bonitacyjnych i nieużytków.

Ochrona powietrza

Zadania bieżące	- wymiana kotłowni węglowych na ekologiczne,
-----------------	--

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

(2004 – 2006)	np. olejowo-gazowe, - edukacja ekologiczna eliminująca nawyk wypalania traw, spalania odpadów toksycznych w piecach domowych itp., - termomodernizacja budynków.
Zadania perspektywiczne (2007 – 2011)	- budowa obwodnicy celem zmniejszenia ilości spalin samochodowych uwalnianych przez pojazdy mechaniczne na terenie gminy, - gazyfikacja terenu całej gminy.

Ochrona wód

Zadania bieżące (2004 – 2006)	- budowa kanalizacji w gminie, - uszczelnianie szamb, - konserwacja rowów melioracyjnych, - budowa przepustów na ciekach wodnych, - udrażnianie starego koryta rzeki Pilicy, - opracowanie programu ochrony rzeki Pilicy. - oczyszczenie zbiorników wodnych, - wyznaczenie pasów ochronnych wzdłuż rzeki Pilicy.
Zadania perspektywiczne (2007 – 2011)	- kanalizacja całego obszaru gminy, - budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków, - rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej, - budowa zbiornika małej retencji, - opracowanie systemu przeciwpowodziowego, - modernizacja istniejącej lub budowa nowej oczyszczalni ścieków.

Gospodarka odpadami

Zadania bieżące (2004 – 2006)	- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów (w tym również na białe i kolorowe szkło), - rekultywacja składowiska, - edukacja ekologiczna wskazująca potrzebę prowadzenia zbiórki odpadów od wszystkich mieszkańców, - ustawienie pojemników na odpady wzdłuż
----------------------------------	---

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

	cieków wodnych i zbiorników. - likwidacja dzikich wysypisk śmieci, - recykling odpadów, - przetwarzanie odpadów z drewna, m. in. trocin.
Zadania perspektywiczne (2007 – 2011)	- budowa spalarni odpadów, - modernizacja oczyszczalni ścieków.

Inne

Zadania bieżące (2004 – 2006)	- budowa chodników, - wprowadzenie oświetlenia wszystkich miejscowości, - budowa ścieżek rowerowych, - likwidacja barier architektonicznych dla niepełnosprawnych, - tworzenie ścieżek dydaktyczno-przyrodniczych.
Zadania perspektywiczne (2007 – 2011)	- tworzenie gospodarstw agroturystycznych, - poprawa nawierzchni dróg, - możliwość wykorzystania alternatywnych źródeł energii, takich jak m.in. wiatr i słońce, - pozyskiwanie nowych inwestorów, - budowa obiektu sportowego, - likwidacja bezrobocia.

3.7. Założenia Strategii Rozwoju Gminy Poświętne

„Strategią Rozwoju Gminy Poświętne” definiuje Misję oraz cele strategiczne i cele operacyjne dla gminy:

M I S J A G M I N Y P O Ś W I Ę T N E

„Gospodarcze ożywienie gminy poprzez wykorzystanie warunków środowiska przyrodniczo-kulturowego i potencjału ludzkiego”

CELE STRATEGICZNE

I. Rozwój zaplecza dla rekreacyjnego rozwoju gminy

II. Tworzenie nowych miejsc pracy

III. Wzmocnienie potencjału społecznego poprzez ukształtowanie silnych powiązań pomiędzy władzą lokalną, mieszkańcami gminy i przedstawicielami biznesu

CELE OPERACYJNE

- * *Poprawa stanu gospodarki*
- * *Poprawa warunków życia mieszkańców gminy*
- * *Tworzenie warunków funkcjonowania rolnictwa na poziomie standardów zachodnioeuropejskich*
- * *Zapewnienie miejsc pracy i dochodów ludności utrzymującej się z rolnictwa wgospodarstwach, które w przyszłości nie będą w stanie zapewnić utrzymania dla rodziny*
- * *Uatrakcyjnienie walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy*
- * *Rozwój placówek kultury i imprez kulturalnych na terenie gminy*
- * *Stworzenie programu promocyjnego gminy*

3.8. Cele strategiczne, cele operacyjne i programy w zakresie ochrony środowiska dla gminy Poświętne

Cele Strategiczne (główne) i Cele Operacyjne (szczegółowe)

Wnioski wynikające z Warsztatów Planowania Strategicznego organizowanych w ramach prac nad Gminnym Programem Ochrony Środowiska oraz analiza stanu środowiska w gminie Poświętne umożliwiają sformułowanie Celów Strategicznych (głównych) gminy:

- I. Rozwój gospodarczy bazujący na walorach środowiska naturalnego**
- II. Środowisko naturalne – dziedzictwo dla przyszłych pokoleń**

Realizacja celów strategicznych polityki ekologicznej gminy wymaga zdefiniowania celów operacyjnych oraz opracowania programów działania w poszczególnych obszarach. Programom zostaną przyporządkowane

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

szczegółowe zadania, planowane do realizacji jako zadania priorytetowe (na lata 2004-2006) oraz zadania długofalowe (na lata 2007-2011).

CELE STRATEGICZNE (Główne)	CELE OPERACYJNE (Szczegółowe)	PROGRAMY (Działania)
<p>I Rozwój gospodarczy bazujący na walorach środowiska naturalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarczy bez szkód dla środowiska • Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa • Rozwój agroturystyki i ekoturystyki • Podniesienie walorów przyrodniczych i turystyczno – rekreacyjnych gminy Poświętne 	<ul style="list-style-type: none"> - Program popularyzacji energii odnawialnej - Program popularyzacji ekologicznych technologii - Program wspierania rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa - program wspierania rozwoju agroturystyki i ekoturystyki - program budowy zbiorników retencyjnych - program modernizacji systemów melioracyjnych
<p>II Środowisko naturalne – dziedzictwo dla przyszłych pokoleń</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa czystości wód powierzchniowych • Poprawa czystości powietrza atmosferycznego • Zmniejszenie poziomu hałasu i zagrożeń komunikacyjnych • Ochrona zasobów leśnych • Wyższy poziom świadomości ekologicznej • Sprawny system gospodarki odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> - Program rozbudowy systemu oczyszczania ścieków komunalnych - Program rozwoju sieci Gazociagowych - Program termomodernizacji budynków - Program modernizacji systemu drogowego - Program ochrony zasobów leśnych - Program edukacji ekologicznej - Program gospodarki odpadami

Cele strategiczne (C.S.) i cele operacyjne (C.O.):

I C.S. Rozwój gospodarczy bazujący na walorach środowiska naturalnego

Przedstawiony cel strategiczny zakłada rozwój gospodarczy poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.

C.O. Rozwój gospodarczy bez szkód dla środowiska

Realizacja tego celu powinna polegać na takim prowadzeniu działań służących rozwojowi gospodarstwu gminy Poświętne w taki sposób, by zachować jej zasoby i walory przyrodnicze. Cel zakłada równorzędne traktowanie potrzeb rozwoju gospodarczego i potrzeb zachowania różnorodności biologicznej na terenie gminy.

W ramach tego celu proponuje się realizację następujących programów:

- program popularyzacji energii odnawialnej,
- program popularyzacji ekologicznych technologii.

*** Program popularyzacji energii odnawialnej**

Korzyści ekologiczne, a przede wszystkim ekonomiczne, płynące ze stosowania energii odnawialnej powinny spotkać się z zainteresowaniem potencjalnych odbiorców. Popularyzacją tego programu powinien prowadzić samorząd gminy, poprzez wszelkie możliwe środki informacyjne: zamieszczanie informacji na tablicach ogłoszeniowych w Urzędzie Gminy, strony internetowe, szkolenia i zebrania prowadzone przez specjalistyczne firmy na zlecenie samorządu gminy.

*** Program popularyzacji ekologicznych technologii**

Realizacja tego programu zakłada podjęcie przez Samorząd gminy działań polegających na propagowaniu rozwoju ekologicznych technologii w gospodarstwach i w zakładach produkcyjnych na terenie gminy. Samorząd powinien również pomagać w wyborze najlepszych, dostępnych w danej chwili

rozwiązań technologicznych chroniących środowisko naturalne. Informacje na ten temat powinny być dostępne dla wszystkich zainteresowanych – zamieszczone na tablicach ogłoszeniowych, stronach internetowych, w biuletynach.

C.O. Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa

Osiągnięcie celu zakłada poprawę konkurencyjności lokalnej produkcji rolniczej na rynku poprzez zwiększenie atrakcyjności oferty. Oprócz produkcji rolnej na skalę przemysłową gmina powinna propagować tworzenie gospodarstw produkujących zdrową żywność.

* Program wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa

Gmina Poświętne jest gminą o tradycjach rolniczych, taki też jej charakter będzie dominował w przyszłości. Dlatego najważniejszym elementem jej dalszego rozwoju jest poprawa konkurencyjności lokalnej produkcji rolnej. Program zakłada zwiększenie atrakcyjności oferty płodów rolnych – poza produkcją na skalę przemysłową powinna zostać wzmocniona pozycja gospodarstw produkujących zdrową żywność (np. gospodarstwa ekologiczne, gospodarstwa agroturystyczne). Korzystnym rozwiązaniem byłoby utworzenie na terenie gminy zakładów przetwórczych. Zadaniem samorządu będzie popularyzacja, wspieranie oraz promocja tego rodzaju działalności.

C.O. Rozwój agroturystyki i ekoturystyki

Gmina Poświętne jest gminą o charakterze rolniczym, posiada również cenne walory przyrodnicze, zabytki, atrakcyjne tereny leśne itp., co korzystnie wpływa na możliwość rozwoju na jej terenie agroturystyki i ekoturystyki.

* Program wspierania rozwoju agroturystyki i ekoturystyki

Bezpośrednim realizatorem programu są właściciele gospodarstw rolnych, które mają odpowiednie predyspozycje dla podjęcia tego rodzaju działalności. Produkcja „zdrowej żywności” w gospodarstwach byłaby ich dodatkowym

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

i poszukiwanym atutem. Samorząd gminny powinien wspierać organizacyjnie prowadzenie tego rodzaju działalności.

C.O. Podniesienie walorów przyrodniczych i turystyczno-rekreacyjnych gminy Poświętne

Samorząd powinien wspierać wszelkie działania zwiększające walory turystyczno-rekreacyjne gminy, jako zgodne z planami rozwoju gminy. Gmina Poświętne jest terenem o dużej lesistości, celem jest wykorzystanie zasobów leśnych dla rozwoju agroturystyki i rekreacji. Rozwój małej retencji, wspierającej również funkcję rekreacyjną gminy, umożliwi pełniejsze wykorzystanie walorów środowiska dla rozwoju gospodarczego.

* Program budowy zbiorników retencyjnych

Realizacja zadań podjętych w zakresie tego programu powinna poprawić stosunki wodne, chronić istniejące ekosystemy, zwiększyć atrakcyjność krajobrazową gminy. Inwestycje w zakresie systemów retencyjnych muszą być poprzedzone gruntowną analizą możliwości technicznych, geologicznych i prawnych. Realizacja programu wymaga współdziałania mieszkańców (inwestorów) i samorządu gminy oraz podjęcia starań o pozyskanie środków zewnętrznych na realizację inwestycji.

* Program modernizacji systemów melioracyjnych

System melioracyjny na terenie gminy zarządzany jest przez Spółkę Wodną. Część urządzeń melioracyjnych na terenie gminy Poświętne nie spełnia swych funkcji m.in. z powodu niedrożności. Zły stan urządzeń wiąże się z brakiem środków na modernizację i bieżące konserwacje. Konieczne jest opracowanie harmonogramów działań inwestycyjnych i modernizacyjnych oraz pozyskanie środków na realizację zamierzeń.

II C.S. Środowisko naturalne – dziedzictwo dla przyszłych pokoleń

Priorytetowym zadaniem samorządu gminy Poświętne jest, obok rozwoju gospodarczego regionu, także ocalenie walorów przyrodniczych dla przyszłych pokoleń. Zadania w tym zakresie będą wymagały podjęcia działań ograniczających powstawanie zanieczyszczeń oraz minimalizację oddziaływania na środowisko istniejących instalacji i urządzeń. Ze względu na wysokie koszty

podejmowanych inwestycji koniecznym jest pozyskanie wsparcia zewnętrznego na realizację zadań.

C.O. Poprawa czystości wód powierzchniowych

Cel ten zakłada ochronę stanu czystości wód powierzchniowych i nie dopuszczenie do ich pogorszenia. Stan czystości wód uzależniony jest w znacznym stopniu od funkcjonującej w gminie gospodarki wodno-ściekowej. Bardzo słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna (6,2 km) wpływa negatywnie na czystość wód, dlatego jej rozbudowa powinna stać się najważniejszym zadaniem do realizacji dla samorządu gminnego.

* Program rozbudowy systemów oczyszczania ścieków komunalnych

Wybór systemu oczyszczania ścieków uzależniony jest od kryteriów technicznych i ekonomicznych (gęstość zaludnienia, ukształtowanie terenu itp.). Na obszarach o gęstej zabudowie uzasadniona jest budowa zbiorczych systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków, natomiast dla terenów o zabudowie rozproszonej lepszym rozwiązaniem są przydomowe oczyszczalnie.

C.O. Poprawa czystości powietrza atmosferycznego

Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza w miejscu ich powstawania jest głównym założeniem tego celu. Należy zatem opracować i wdrożyć:

- program rozwoju sieci gazociągowych
- program termomodernizacji budynków

* Program rozwoju sieci gazociągowych

Obowiązek opracowania wieloletniego programu zaopatrzenia gminy m.in. w paliwa gazowe nakłada na gminy ustawa „Prawo energetyczne”. W krajowym systemie gazociągowych istnieją rezerwy gazu oraz możliwości techniczne doprowadzenia sieci gazociągowych do wszystkich miejscowości gminy. Rozwój sieci gazociągowych uzależniony jest od zapotrzebowania społecznego, a to zależy głównie od relacji cenowych nośników energii.

* Program termomodernizacji budynków

Samorząd gminy powinien popularyzować potrzebę przeprowadzenia termomodernizacji budynków, nie tylko z uwagi na ochronę środowiska (mniejsze zużycie paliwa potrzebnego do ogrzania budynku = zmniejszenie niskiej emisji), ale również oszczędność w zużyciu paliw energetycznych. Duże znaczenie ma również modernizacja pieców CO w gospodarstwach domowych i promocja innego paliwa np. gazowego, czy olejowego

C.O. Zmniejszenie poziomu hałasu i zagrożeń komunikacyjnych

Realizacja w/w celu pozwoli na poprawę jakości życia mieszkańców poprzez zminimalizowanie uciążliwości hałasu komunikacyjnego i ewentualnych zagrożeń związanych z transportem drogowym. Konieczne jest opracowanie i wdrożenie programu modernizacji systemu drogowego.

* Program modernizacji systemu drogowego

Program zakłada stworzenie optymalnego modelu sieci komunikacyjnej wewnątrz gminy, pozwalającego na dogodne połączenia drogowe między poszczególnymi miejscowościami, bezpieczeństwo transportu oraz współdziałanie wszystkich zarządców dróg, działających na terenie gminy (dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych) w celu poprawy ich jakości.

Samorząd gminy powinien przeprowadzić stosowane analizy i wyznaczyć: punkty o największym natężeniu hałasu, odcinki zniszczonej nawierzchni dróg, niebezpieczne skrzyżowania lub miejsca źle oznakowane, miejsca nieodpowiedniego zagospodarowania obszarów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg - szczególnie głównych - uwzględniające wymogi bezpieczeństwa i ochrony środowiska: chodniki, oświetlenie uliczne, sieć parkingów i miejsc postojowych, stacje paliw, zakłady obsługi pojazdów, myjnie itp. Informacje te pozwolą wybrać najskuteczniejszą dla danego punktu metodę neutralizacji występującego problemu.

C.O. Ochrona zasobów leśnych

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Działania podjęte w zakresie realizacji przedstawionego wyżej celu operacyjnego powinny zapewnić dobry stan czystości istniejących na terenie gminy obszarów zalesionych. Należy więc opracować program ochrony zasobów leśnych.

*** Program ochrony zasobów leśnych**

Lasy gminy Poświętne stanowią 55,8 % jej ogólnej powierzchni. Obszary leśne północno-zachodniej i centralnej części gminy wchodzi w skład Spalskiego Parku Krajobrazowego. Efektem realizacji programu powinno stać się:

- rozpoznanie miejsc występowania wszystkich dzikich wysypisk, ich likwidacja oraz dbałość o to by nie powstawały one powtórnie;
- prowadzenie ewidencji pomników przyrody oraz identyfikacja potencjalnych pomników na terenie gminy;
- w miejscach o zwartej lesistości oraz uczęszczanych przez turystów powinny zostać wyznaczone miejsca parkingowe, ścieżki rowerowe itp.

Realizacja programu powinna opierać się na identyfikacji potrzeb i wskazaniu niezbędnych do realizacji działań (wiodącą rolę pełnią zarządcy Lasów Państwowych, gmina pełni funkcję wspierającą), które zapewnią skuteczną ochronę drzewostanów.

C.O. Wyższy poziom świadomości ekologicznej

Bez zrealizowania tego celu niemożliwe jest pełne wdrażanie jakichkolwiek przedsięwzięć służących poprawie stanu czystości środowiska naturalnego. Jego realizacja pozwoli na eliminację ewentualnych źródeł zanieczyszczeń środowiska oraz zwiększy zaangażowanie społeczeństwa w sprawy ekologii i chęć podejmowania współpracy w tej dziedzinie.

*** Program edukacji ekologicznej**

Dobrze opracowany program powinien rozwijać świadomość i wrażliwość ekologiczną wśród wszystkich mieszkańców gminy Poświętne, zarówno dzieci jak i dorosłych. Dlatego zajęcia edukacyjne powinny być przystosowane do odpowiednich grup wiekowych. Zajęcia dla dzieci mogłyby być organizowane w ramach lekcji szkolnych, dla dorosłych w ramach działalności informacyjnej samorządów oraz instytucji (np. Ośrodków Doradztwa Rolniczego).

C.O. Sprawny system gospodarki odpadami

Sprawny system gospodarki odpadami powinien dopuszczać do składowania wyłącznie takie odpady, które nie mają możliwości gospodarczego wykorzystania. Konieczne jest opracowanie programu gospodarki odpadami, uwzględniającego lokalne uwarunkowania i potrzeby mieszkańców gminy.

* Program gospodarki odpadami

Realizacja programu gospodarki odpadami powinna prowadzić do sprawnego gospodarowania wszystkimi rodzajami odpadów na terenie gminy. Konieczne jest również podjęcie starań w celu:

- zminimalizowania negatywnych oddziaływań odpadów na środowisko i zdrowie ludzi,
- zminimalizowania ilości odpadów wytwarzanych i składowanych na składowiskach.
- wprowadzenia wstępnej segregacji odpadów i recyklingu.

Program powinien ponadto zawierać koncepcję likwidacji dzikich wysypisk oraz edukacji ekologicznej uświadamiającej potrzeby i korzyści płynące z prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, segregacji „u źródła” obejmującej wszystkie gospodarstwa na terenie gminy.

IV PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2004 - 2006

4.1. Założenia planu działań na lata 2004-2006

Działania priorytetowe Gminnego Programu Ochrony Środowiska zostały zdefiniowane po przeprowadzeniu:

- analizy stanu obecnego środowiska naturalnego w gminie
- analizy stanu infrastruktury technicznej wpływającej na środowisko
- konsultacji z przedstawicielami Urzędu Gminy

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Gminne plany inwestycyjne obejmują szereg działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, termomodernizacji budynków – inwestycje te zostały uwzględnione w programie. Skalę działań inwestycyjnych warunkują możliwości finansowe gmin, dlatego konieczne jest podjęcie intensywnych starań o pozyskanie środków zewnętrznych na te zadania. Priorytetowym zadaniem, zarówno dla samorządu powiatowego, jak i samorządów gminnych będzie podjęcie działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców – działania te powinny być podjęte niezwłocznie i prowadzone w sposób ciągły.

4.2. Poprawa jakości środowiska

Działania poprawiające stan środowiska naturalnego na terenie gminy będą prowadzone jako:

- Działania inwestycyjne – realizowane w większości przez samorządy gminne, dotyczące przede wszystkim budowy sieci infrastruktury technicznej,
- Działania organizacyjne – realizowane przez samorząd powiatowy i samorządy gminne we współpracy z instytucjami działającymi w sektorze gospodarki komunalnej, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi.

4.2.1. Ochrona powietrza

Stan powietrza na terenie gminy Poświętne został oceniony jako dobry, ze względu na brak dużych zakładów przemysłowych. Działania z zakresu ochrony powietrza, jakie powinny być prowadzone w latach 2004-2006 dotyczą przede wszystkim przeciwdziałania niskiej emisji:

- zmniejszenie zapotrzebowania na energię – termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła,
- popularyzacja ekologicznych źródeł energii - budowa sieci gazociągowych, modernizacja sieci elektroenergetycznych, popularyzacja odnawialnych źródeł energii,
- modernizacja systemu komunikacyjnego gminy w celu zmniejszenia emisji spalin.

4.2.2. Ochrona wód

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Działania poprawiające stan wód powierzchniowych w latach 2004-2006 obejmują:

- racjonalizację gospodarki wodnej na obszarze gminy – modernizację ujęć wody i rozbudowę sieci wodociągowych,
- rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej w sołectwach gminy Poświętne,
- przeprowadzenie analizy możliwości budowy zbiorników retencyjnych.

4.2.3. Gospodarka odpadami

Działania na lata 2004-2006 obejmują:

- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- zamknięcie istniejącego składowiska odpadów,
- podjęcie działań w celu likwidacji „dzikich” wysypisk odpadów.

4.2.4. Zmniejszenie hałasu

Podstawowym źródłem hałasu na terenie gminy jest transport drogowy. Działania podejmowane w celu zmniejszenia uciążliwości hałasu dotyczą modernizacji dróg (poprawa stanu nawierzchni) oraz tworzenia pasów zieleni ochronnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych (koordynacja działań wynikających z programu zalesień)

4.2.5. Ochrona przyrody

Działania w zakresie ochrony przyrody w gminie Poświętne powinny zakładać realizację programu ochrony zasobów leśnych.

V ZARYS PLANU DZIAŁAŃ NA LATA 2007 - 2011

5.1. Założenia planu działań na lata 2007-2011

Znaczna część zadań, przewidzianych do realizacji w latach 2004-2006 to faza wstępna inwestycji – przygotowanie dokumentacji, niezbędnych pozwoleń oraz zabezpieczenie środków na realizację (własnych i zewnętrznych). Plan działań na lata 2007-2011 zakłada kontynuację realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych, rozpoczętą w okresie 2004-2006.

5.2. Poprawa jakości środowiska

Dla poprawy stanu środowiska na terenie gminy Poświętne będą kontynuowane działania z zakresu: ochrony powietrza, ochrony wód, racjonalizacji gospodarki odpadami, zmniejszenia hałasu oraz ochrony zasobów przyrody.

5.2.1. Ochrona powietrza

Działania z zakresu ochrony powietrza, przewidywane na lata 2007-2011 obejmuje kontynuację zadań:

- termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła,
- budowa sieci gazociągowych, modernizacja sieci elektroenergetycznych, popularyzacja odnawialnych źródeł energii,
- modernizacja systemu komunikacyjnego.

5.2.2. Ochrona wód

Działania inwestycyjne, planowane na lata 2007-2011 zakładają rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy oraz budowę lokalnych i popularyzację przydomowych oczyszczalni ścieków.

5.2.3. Gospodarka odpadami

Plan zadań na lata 2007-2011 przewiduje objęcie całego terenu gminy selektywną zbiórką odpadów oraz przeprowadzenie rekultywacji terenu zamkniętego składowiska odpadów.

5.2.4. Zmniejszenie hałasu

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Program przewiduje kontynuację inwestycji modernizacyjnych sieci drogowej na terenie gminy.

5.2.5. Ochrona przyrody

Działania w zakresie ochrony przyrody będą obejmować kontynuację zadań dotyczących programu ochrony lasów.

- realizacji programu ochrony zasobów leśnych,
- zalesień gleb nieprzydatnych rolniczo.

5.3. Zestawienie zadań priorytetowych na lata 2004-2006 i zadań na lata 2007-2011 w układzie celów strategicznych i celów operacyjnych

C.O. Rozwój gospodarczy bez szkód dla środowiska

* Program popularyzacji energii odnawialnej

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu popularyzacji energii odnawialnej oraz programu zachęt i ulg dla inwestorów wykorzystujących odnawialne źródła energii	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Wdrożenie programu popularyzacji energii odnawialnej	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

* Program popularyzacji ekologicznych technologii

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

1	Opracowanie programu popularyzacji technologii przyjaznych środowisku	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Opracowanie systemu ulg i zachęt dla inwestorów stosujących ekologiczne technologie	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Rozwój przemysłu drzewnego: - budowa suszarni do drewna wraz z kotłownią - produkcja budynków z bali drewnianych	Inwestorzy prywatni	Środki własne Budżet państwa Środki UE

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Wdrażanie programu popularyzacji technologii przyjaznych środowisku	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Wdrażanie systemu ulg i zachęt dla inwestorów stosujących ekologiczne technologie	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

C.O. Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa

* Program wspierania ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Wspieranie i inicjowanie produkcji zdrowej żywności: produkcja wędlin na starych recepturach, przetworów mleka, uprawa ekologicznych warzyw, owoców, ziemniaków i zbóż	Wójt Gminy Poświętne ODR Jednostki certyfikujące gospodarstwa ekologiczne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Opracowanie i wdrażanie gminnych	Wójt Gminy	Budżet gminy Budżet państwa

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

	programów pomocowych dla rolników wprowadzenie programów edukacyjnych, kształcenie rolników	Poświętne ODR Jednostki certyfikujące gospodarstwa ekologiczne	Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Zorganizowanie szkoleń dla rolników chcących utworzyć gospodarstwa prowadzące produkcję ekologiczną. Pomoc rolnikom w marketingu	Wójt Gminy Poświętne ODR Jednostki certyfikujące gospodarstwa ekologiczne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja ekologicznego rolnictwa, zdrowej żywności, promocja istniejących gospodarstw – kontynuacja realizacji zadania	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego opartego na rodzimej produkcji ekologicznej: płodów rolnych, mięsa i mleka	Wójt Gminy Poświętne Inwestorzy prywatni Rolnicy	Środki własne Budżet państwa Środki UE
3	Tworzenie rynków zbytu płodów rolnych, organizacja targowiska w Poświętnem, organizacja punktu skupu żywca i płodów rolnych	Inwestorzy, Rolnicy Wójt Gminy Poświętne ODR	Budżet gminy Budżet państwa Środki rolników Środki UE

C.O. Rozwój agroturystyki i ekoturystyki

* Program wspierania rozwoju agroturystyki i ekoturystyki

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

			środków
1	Opracowanie gminnego programu rozwoju agroturystyki i ekoturystyki	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Opracowanie i wydanie informatora oraz folderów dotyczących istniejących gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Wspieranie tworzenia nowych gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych poprzez promocje na targach, jarmarkach itp.	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
4	Czyszczenie i modernizacja stawów rybnych oraz adaptacja młyna na smaźalnię ryb	Inwestor prywatny	Środki własne Środki UE
5	Zagospodarowanie skwerów zielonych w Poświętnem, urządzenie parkingów, miejsc odpoczynkowych, tablic informacyjnych	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
6	Rozwój drobnej wytwórczości i usług, kultywowanie tradycji i folkloru ziemi opoczyńskiej, propagowanie rzemiosła tradycyjnego	Inwestorzy prywatni Wójt Gminy Poświętne	Środki własne Środki UE

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Kontynuacja realizacji gminnego programu rozwoju agroturystyki i ekoturystyki	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Tworzenie baz agroturystyki w gospodarstwach rolnych gminy	Rolnicy	Środki własne Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Budowa ośrodków wczasowych i rehabilitacyjnych	Inwestorzy prywatni	Środki własne Budżet państwa Środki UE
4	Wykonanie ścieżek rowerowych łączących miejsca historyczne z terenami	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

	nadpolicznymi gmin ościennych		Środowiska Środki UE
5	Budowa obiektu rekreacyjno-sportowego w Studziannie	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

C.O. Podniesienie walorów przyrodniczych i turystyczno-rekreacyjnych gminy Poświętne

* Program budowy zbiorników retencyjnych

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie diagnozy stanu obecnego sztucznej retencji na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Analiza możliwości budowy zbiorników retencyjnych na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Budowa zbiornika retencyjnego w Gapininie i zagospodarowanie budynku szkoły na cele rekreacyjno-rehabilitacyjne	Wójt Gminy Poświętne Inwestorzy prywatni	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

* Program modernizacji systemów melioracyjnych

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu modernizacji istniejących systemów melioracyjnych	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

2	Modernizacja systemów melioracyjnych na obiekcie „Błota Brudzewickie” i kompleksach łąkowych wzdłuż rzeki Giełzówki, Kiałcznicy i Strugi	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
---	--	----------------------	--

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Modernizacja systemów melioracyjnych	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

C.O. Poprawa czystości wód powierzchniowych

* Program rozbudowy systemów oczyszczania ścieków komunalnych

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu i harmonogramu działań rozbudowy systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Uszczelnianie istniejących szamb, sukcesywne wykonywanie szczelnych bezodpływowych zbiorników na ścieki lub małych przydomowych oczyszczalni	Wójt Gminy Poświętne Inwestorzy prywatni	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Realizacja budowy systemu kanalizacyjnego gminy (do roku 2015)	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

	Środki UE
--	-----------

C.O. Poprawa czystości powietrza atmosferycznego

* Program rozwoju sieci gazociągowych

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Analiza zapotrzebowania na budowę sieci gazociągowej na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Opracowanie gminnej koncepcji gazyfikacji	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Rozpoczęcie gazyfikacji poszczególnych sołectw gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

* Program termomodernizacji budynków

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie projektu popularyzacji modernizacji systemów grzewczych i termomodernizacji budynków	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

2	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: Urzędu Gminy, Zespołu Szkół Samorządowych w Poświętnem, szkół podstawowych w Dębie i Brudzewicach , Ośrodka Kultury w Poświętnem	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
---	--	----------------------	--

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja termomodernizacji budynków indywidualnych gospodarstw	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

C.O. Zmniejszenie poziomu hałasu i zagrożeń komunikacyjnych

* Program modernizacji systemu drogowego

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu poprawy systemu drogowego	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
2	Budowa drogi asfaltowej wraz z rowami, poboczami i chodnikami przez wieś Wólka Kuligowska	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
3	Budowa drogi asfaltowej przez wieś Brudzewice Zapart Iły do drogi krajowej Nr 48	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
4	Budowa chodników poza pasem drogowym wzdłuż drogi krajowej w: Studzianna, Poświętne, Brudzewice	Wójt Gminy Poświętne GDDKiA	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
5	Budowa chodnika do szkoły w Poświętnem wzdłuż drogi powiatowej nr 30307	Wójt Gminy Poświętne Starosta Powiatu	Budżet gminy Budżet powiatu Budżet państwa Środki UE
6	Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 726 (5 km)	Zarząd Dróg Wojewódzkich Wójt Gminy	Budżet województwa Budżet państwa Środki UE

*Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy
Poświętne*

	Poświętne
--	-----------

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Budowa drogi gminnej asfaltowej przez wieś Anielin	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
2	Budowa drogi gminnej asfaltowej przez wieś Buczek	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
3	Budowa drogi w Porębach	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
4	Budowa drogi gminnej przez wieś Brudzewice Kolonia	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
5	Budowa drogi gminnej we wsi Dęba II	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
6	Budowa drogi gminnej asfaltowej przez wieś Małoszyce	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
7	Budowa ul. Cichej w Poświętnem	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
8	Poszerzenie i modernizacja drogi krajowej	ODDKiA	Budżet państwa Środki z UE
9	Budowa i modernizacja dróg powiatowych: Poświętne-Gapinin, Studzainna-Dęba	Starosta Opoczyński	Budżet powiatu Środki UE
10	Remont i modernizacja mostów i wiaduktów w miejscowościach: Mysiakowiec, Małoszyce, Gapinin, Brudzewice, Dęba, Buczek, Dęborzeczka	Wójt Gminy Poświętne PKP	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE

C.O. Ochrona zasobów leśnych

* Program ochrony zasobów leśnych

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie programu zwiększenia lesistości gminy Poświętne	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Konserwacja pomników przyrody i parków zabytkowych	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu ochrony przyrody	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Kontynuacja konserwacji pomników przyrody i zabytkowych parków	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu ochrony przyrody	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

C.O. Wyższy poziom świadomości ekologicznej

* Program edukacji ekologicznej

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2006			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych z zakresu ekologii dla dzieci i młodzieży	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Edukacja ekologiczna dorosłych -	Wójt Gminy	Budżet gminy Budżet państwa

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

	pogadanki na naradach sołtysów i zebraniach wiejskich, rozdawanie ulotek informacyjnych, organizowanie seminariów, warsztatów itp.	Poświętne	Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
--	--	-----------	--

Zadania na lata 2007 – 2011			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Edukacja ekologiczna dzieci, również w wieku przedszkolnym – kontynuacja zadania	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Edukacja ekologiczna dorosłych - pogadanki na naradach sołtysów i zebraniach wiejskich, rozdawanie ulotek informacyjnych, organizowanie seminariów, warsztatów itp.– kontynuacja realizacji zadania	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Utworzenie „ścieżki edukacyjnej” łączącej najbardziej atrakcyjne miejsca gminy Poświętne	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE

C.O. Sprawny system gospodarki odpadami

* Program gospodarki odpadami

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2007			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja systemu segregacji odpadów komunalnych	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Zorganizowany system odbioru odpadów stałych przez firmy prywatne w oparciu o umowy cywilno-prawne	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Współpraca międzygminna w celu	Wójtowie i	Budżet powiatu Budżety gmin

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

	utworzenia powiatowego (międzygminnego) Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów oraz zbiórki odpadów niebezpiecznych	Burmistrzowie Gmin	Budżet państwa Środki UE
4	Zamknięcie składowiska w Poświętnem-Kurzeńcach oraz rekultywacja ich terenu	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
5	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
6	Opracowanie programu likwidacji azbestu na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE

Zadania na lata 2008 – 2015			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów (makulatura, plastik, metal, szkło)	Wójt Gminy Poświętne Mieszkańcy	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Utworzenie powiatowego (międzygminnego) Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów oraz punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych	Wójtowie i Burmistrzowie Gmin	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet państwa Środki UE
3	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
4	Realizacja programu likwidacji azbestu na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet państwa Środki UE Środki mieszkańców Budżet gminy

VI ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA

6.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska

Zarządzanie ochroną środowiska powinno opierać się na następujących zasadach, wynikających z polityki ekologicznej Polski i Unii Europejskiej:

- * zasada przezorności

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

- * zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi
- * zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego
- * zasada regionalizacji
- * zasada uspołecznienia
- * zasada „zanieczyszczający płaci”
- * zasada prewencji
- * zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT)
- * zasada subsydiarności
- * zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej

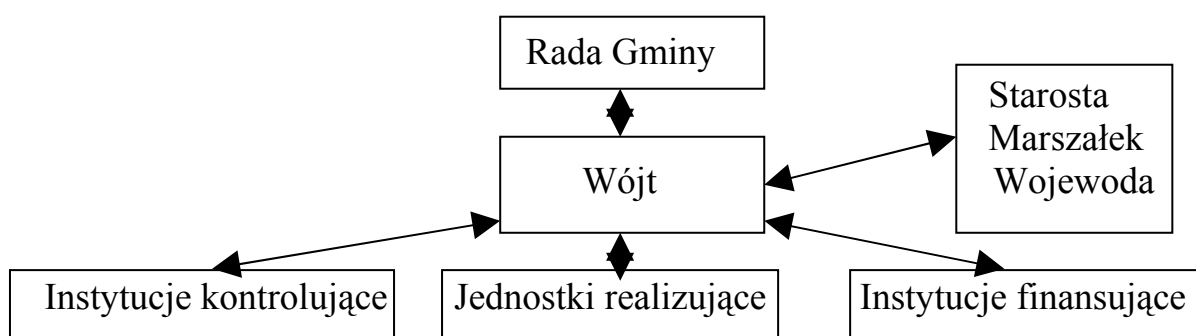
Zarządzanie ochroną środowiska na szczeblu gminy dotyczy zadań własnych gminy oraz koordynacji zadań realizowanych przez sołectwa, jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze - uznanych za ważne dla stanu środowiska naturalnego w gminie.

W realizacji programu uczestniczą:

- * podmioty prowadzące działania organizacyjne i zarządzające programem
- * podmioty uczestniczące w realizacji poszczególnych zadań
- * jednostki kontrolujące realizację programu oraz efekty
- * mieszkańcy gminy, jako końcowy beneficjent programu

Organem odpowiedzialnym za realizację programu jest Wójt Gminy, zobowiązany do składania cyklicznych raportów Radzie Gminy. Realizacja programu wymaga współdziałania z organami administracji rządowej i samorządowej (szczebla wojewódzkiego i powiatowego), administracji specjalnej, w kompetencjach której znajdują się sprawy kontroli stanu środowiska.

Schemat zarządzania ochroną środowiska w gminie:

6.2. Kompetencje organów gminy w zakresie ochrony środowiska

Ustawy regulujące sprawy związane z ochroną środowiska dają szczegółowe kompetencje organom gminy. Ważniejsze uprawnienia Wójta (Burmistrza, Prezydenta) oraz Rady Gminy przedstawiono poniżej:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Do zadań gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

W szczególności zadania własne obejmują sprawy (art. 7 ustawy):

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych placówek upowszechniania kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Kompetencje Wójta (Burmistrza, Prezydenta):

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. Ustawa o samorządzie gminnym:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- * wójt przygotowuje projekty uchwał rady gminy i określa sposób ich realizacji,
- * wójt opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 r. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. nr 132, poz. 622 z późniejszymi zmianami):

- * wydaje zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie:
  1. opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
  2. prowadzenia ochrony przed bezdomnymi zwierzętami,
  3. prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części
- * określa i podaje do publicznej wiadomości wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na świadczenie usług, wójt gminy może określić obszar, na którym usługi te mają być świadczone.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska:

- * w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminne programy ochrony środowiska, uwzględniające:
  - o cele ekologiczne,
  - o priorytety ekologiczne,
  - o rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
  - o środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe,
- * realizuje uchwalony przez radę gminy program ochrony środowiska.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach:

- * sporządza projekt gminnego planu gospodarki odpadami,
- * przekazuje projekt gminnego planu gospodarki odpadami do zaopiniowania przez zarząd województwa i zarząd powiatu,
- * realizuje uchwalony przez radę gminy plan gospodarki odpadami,
- * opiniuje program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- * opiniuje wydawane zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
- * opiniuje wydawane zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów,
- * wydaje decyzje w sprawie usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania.

Kompetencje wynikające z Ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne:

- * jeżeli spowodowane przez właściciela gruntu zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom.

Kompetencje Rady Gminy:

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. Ustawa o samorządzie gminnym:

- * uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- * uchwalanie programów gospodarczych,
- * ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 r. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:

- * zatwierdza, po zasięgnięciu opinii państwowego terenowego inspektora sanitarnego, ustala, w drodze uchwały, szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące:
  1. wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujących:
    1. prowadzenie we wskazanym zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
    2. uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego,
    3. mycie i naprawy pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami naprawczymi.
  2. rodzaju urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- a także wymagań dotyczących ich rozmieszczania oraz utrzymywania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
3. częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych lub nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
  4. obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
  5. wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,
  6. wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska:

- * uchwała gminny program ochrony środowiska,
- * może, w drodze uchwały, ustanawiać ograniczenia co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach:

- * uchwała gminny plan gospodarki odpadami,

Kompetencje wynikające z Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków:

- * po dokonaniu analizy projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, opracowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, uchwała regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków,
- * uchwała wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych.

6.3. Instrumenty zarządzania środowiskiem

Zarządzenie środowiskiem opiera się na wykorzystaniu:

- instrumentów prawnych – ustaw i rozporządzeń, dających odpowiednie kompetencje organom administracji rządowej i samorządowej oraz organom administracji specjalnej
- instrumentów finansowych – opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych, funduszy celowych
- instrumentów społecznych – współdziałania i partnerstwa, edukacji ekologicznej, komunikacji społecznej
- instrumentów strukturalnych – strategii i programów wdrożeniowych

VII WDRAŻANIE PROGRAMU

7.1. Środki finansowe na realizację programu

Na wdrażanie programu ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami mogą być przeznaczone:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gminy,
- obligacje,
- dotacje z funduszy krajowych i zagranicznych.

Podstawowymi źródłami środków zewnętrznych, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów ochrony środowiska to:

- Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy, Wojewódzki, Powiatowy, Gminny),
- Fundusze przedakcesyjne (Ispa, Sapard, Phare),
- Zintegrowany Program Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR),
- Fundusz Spójności,
- Fundusze strukturalne,
- Fundusze sektorowych programów pomocowych (np. LIFE),
- Fundacje i fundusze wspierające ochronę środowiska (EkoFundusz, Fundacja Poszanowania Energii, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska i inne),

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- Fundusze zagranicznych instytucji finansowych (np. Bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Europejski Bank Inwestycyjny).

Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zasady funkcjonowania funduszu określa *ustawa z dn. 27.04.2001 r. – Prawo ochrony Środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 672 z późn. zm.)*. Szczegółowe zasady gospodarki finansowej NFOŚiGW określa *Rozp. M.Ś. z dnia. 20.12.2002 r. (Dz.U. Nr 230, poz.1934)*. Zasadniczym zadaniem NFOŚiGW jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska. W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym ochrony przed odpadami fundusz udziela pożyczek, dotacji i dopłat, dofinansowuje inwestycje związane m.in. z: likwidacją uciążliwości zamkniętych składowisk odpadów, unieszkodliwianiem odpadów powstających w związku z transportem samochodowym oraz zbiórką i wykorzystaniem olejów, przeciwdziałaniem i unieszkodliwianiem odpadów przemysłowych i niebezpiecznych, realizacją międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych.

Zgodnie z *art.406 w/w ustawy* środki z gminnych funduszy przeznaczone są m.in. na: edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zadań zrównoważonego rozwoju, realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpożarowej i obiektów małej retencji, wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzenia bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii, działania z zakresu rolnictwa ekologicznego oddziałujące na stan gleby oraz innych zasady zrównoważonego rozwoju, ustalonych przez gminę

Korzystanie z większości zewnętrznych źródeł finansowania wymaga udziału własnego od 25 – 50% kosztów inwestycji.

ISPA

Podstawę prawną programu ISPA stanowi *Rozporządzenie Rady UE Nr 1267 z 21 czerwca 2000 roku*. Podstawowym celem funduszu ISPA jest współfinansowanie projektów inwestycyjnych z dziedziny ochrony środowiska i transportu, a w szczególności wspieranie przedsięwzięć umożliwiających dostosowanie się do wspólnotowego prawa ochrony środowiska oraz do celów Partnerstwa dla Członkostwa oraz wspieranie zrównoważonych przewozów, a w szczególności przedsięwzięć, które wchodzi w skład projektów o wspólnym interesie. Umożliwi to stworzenie połączeń sieci krajowej z transeuropejską oraz umożliwi ujednoczenie warunków wykorzystania tych sieci (zwalczanie

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

problemów spowodowanych zanieczyszczeniem wód i powietrza w zakresie unieszkodliwiania odpadów).

Z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, zgodnie z załącznikiem II do Traktatu Akcesyjnego, wszystkie projekty, które były przedmiotem decyzji Komisji w sprawie pomocy na podstawie *Rozporządzenia (WE) Nr 1267/99* ustanawiającego Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej, a które nie zostały ukończone, będą realizowane w ramach działającego na zbliżonych zasadach Funduszu Spójności.

SAPARD

Podstawę prawną programu SAPARD stanowi *Rozporządzenie Rady UE Nr 1268/99*. Program ten może wspierać inwestycje z zakresu ochrony środowiska w ramach działań 3 i 5. W działaniu 3 – „Rozwój o poprawa infrastruktury obszarów wiejskich”, obszarami wsparcia są: gospodarka odpadami, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, zaopatrzenie gospodarstw wiejskich w wodę oraz jej uzdatnianie. Działanie 5 – „Programy rolno-środowiskowe i zalesianie”, dotyczy stosowania metod rolnictwa ekologicznego, w tym zapewnianie rolnikom dodatkowych źródeł dochodów za wykonanie usługi na rzecz ochrony środowiska.

PHARE

Obecnie w ramach programu PHARE dostępne są tylko tzw. środki miękkie, m.in. na edukację ekologiczną. Jest możliwość również uruchomienia środków w ramach funduszu na inwestycje w zakresie ochrony środowiska.

Zintegrowany Program Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

W ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) możliwe jest finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska. W tym zakresie wsparcie finansowe przeznaczone będzie przede wszystkim na inwestycje związane z:

- gospodarką wodno-ściekową:
  - budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków przemysłowych
  - stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) w celu ograniczenia ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz ze ściekami
- ochroną powietrza:
  - modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje do ograniczenia emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- zamiana palenisk węglowych na rozwiązania bardziej przyjazne środowisku (gazowe, eliminacja węgla niskiej jakości)
- przedsięwzięcia na rzecz wykorzystania alternatywnych źródeł energii, w tym m.in. energetyczne wykorzystanie biomasy i inne
- proekologiczne inwestycje w systemach transportowych (zastosowanie paliw o niskiej emisji zanieczyszczeń, w tym gazu)
- wprowadzenie BAT w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza
- gospodarką odpadami komunalnymi i przemysłowymi oraz niebezpiecznymi:
  - tworzenie systemów gospodarki odpadami poprzez prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów oraz budowę i modernizację instalacji do odzysku i recyklingu odpadów,
  - budowa instalacji unieszkodliwiania odpadów.
- wykorzystaniem BAT:
  - ograniczanie zanieczyszczeń przemysłowych,
  - modernizacja procesów produkcyjnych, technologii,
  - zmniejszanie energochłonności i materiałochłonności procesów.

Fundusz Spójności

Z Funduszu Spójności możliwe jest wspieranie realizacji zadań inwestycyjnych władz publicznych w zakresie ochrony środowiska wynikających z wdrażania prawa obowiązującego w UE, a dotyczących przede wszystkim:

- poprawy jakości wód powierzchniowych (wodociągi i kanalizacja),
- zwiększenia dostępności do wody do picia i poprawa jej jakości (wodociągi i uzdatnianie wód do celów komunalnych),
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- racjonalizacji gospodarki odpadami,
- rekultywacji obszarów zdegradowanych.

LIFE

W zakresie ochrony przyrody dostępne są środki z Funduszu LIFE, którego głównym celem jest wspieranie działań mających na celu wdrażanie prawa unijnego i polityki ekologicznej UE oraz wskazywanie nowych rozwiązań związanych z wdrażaniem i realizacją tej polityki. Program LIFE składa się z trzech podprogramów: LIFE-Nature, LIFE-Środowisko i LIFE-Kraje Trzecie.

Środki dostępne w ramach Programu LIFE-Nature przeznaczone są na finansowanie działań wymaganych dla zachowania lub odtworzenia naturalnych siedlisk i populacji gatunków dzikiej fauny i flory tzn. wdrażanie Dyrektyw:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Ptasiej i Siedliskowej oraz w tworzeniu Europejskiej Sieci Ekologicznej specjalnych obszarów ochrony – NATURA 2000.

Fundusze Programu LIFE-Środowisko przeznaczone są na finansowanie innowacyjnych działań o charakterze pilotażowym, których celem jest m.in.: zminimalizowanie wpływu działalności gospodarczej na środowisko, promowanie zrównoważonego zarządzania zasobami wód podziemnych i powierzchniowych a także włączenie zagadnień środowiskowych w planowanie przestrzenne oraz recykling i racjonalna gospodarka odpadami.

EkoFundusz

Z EkoFunduszu udzielane jest wsparcie finansowe w formie bezzwrotnych dotacji. Priorytetowymi dziedzinami tego funduszu są m.in.: ochrona różnorodności biologicznej, gospodarka odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych, unieszkodliwianie odpadów komunalnych i niebezpiecznych, ograniczanie emisji gazów powodujących zmiany klimatu ziemi (ochrona klimatu) oraz eliminacja niskich źródeł emisji (ochrona powietrza). Dotacje mogą uzyskać jedynie dotyczące inwestycji związanych bezpośrednio z ochroną środowiska, a w dziedzinie przyrody również projekty nieinwestycyjne.

7.2. Koszty realizacji przedsięwzięć

Kalkulacja szacunkowych kosztów realizacji programów została przeprowadzona w oparciu o plany inwestycyjne Samorządu Gminy Poświętne oraz koszty porównywalnych inwestycji i działań realizowanych przez tę jednostkę.

Środki na cele będą pochodziły z:

- funduszy własnych gminy,
- środków mieszkańców gminy,
- Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- wszelkiego rodzaju środki z funduszy pomocowych.

Cele operacyjne Programy	Szacunkowe koszty realizacji 2004-2006	Szacunkowe koszty realizacji 2007-2011	Potencjalne źródła środków
Rozwój gospodarczy bez szkód dla środowiska			
Program popularyzacji energii odnawialnej	20.000	30.000	Środki własne Środki mieszkańców FOŚiGW Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Program popularyzacji ekologicznych technologii	2.000.000	3.000.000	Środki inwestorów Środki własne Środki mieszkańców FOŚiGW Środki pomocowe
Rozwój ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa			
Program wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa	50.000	1.300.000	Środki inwestorów Środki własne Budżet państwa Środki pomocowe
Rozwój agroturystyki i ekoturystyki			
Program wspierania rozwoju agroturystyki i ekoturystyki	250.000	650.000	Środki inwestorów Środki własne Budżet państwa Środki pomocowe
Podniesienie walorów przyrodniczych i turystyczno-rekreacyjnych gminy Poświętne			
Program budowy zbiorników retencyjnych	400.000	1.300.000	Środki własne Budżet państwa FOŚiGW Środki pomocowe
Program modernizacji systemów melioracyjnych	Koszty zostaną oszacowane po opracowaniu programu	Koszty zostaną oszacowane po opracowaniu programu	Spółki wodne Środki rolników Budżet państwa Środki pomocowe
Poprawa czystości wód powierzchniowych			
Program rozbudowy systemów oczyszczania ścieków komunalnych	700.000	4.250.000	Środki własne Budżet państwa FOŚiGW Środki pomocowe
Poprawa czystości powietrza atmosferycznego			
Program rozwoju sieci gazociągowych	-	12.500.000	Środki własne Budżet państwa FOŚiGW Środki pomocowe
Program termomodernizacji budynków	1.700.000	1.000.000	Środki własne Budżet państwa FOŚiGW Środki pomocowe
Zmniejszenie poziomu hałasu i zagrożeń komunikacyjnych			
Program modernizacji systemu drogowego	5.250.000	7.000.000	Środki własne Budżet państwa FOŚiGW Środki pomocowe
Ochrona zasobów leśnych			
Program ochrony zasobów leśnych	Koszty zostaną oszacowane po opracowaniu programu	Koszty zostaną oszacowane po opracowaniu programu	Środki własne Budżet państwa Środki pomocowe

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Wyższy poziom świadomości ekologicznej			
Program edukacji ekologicznej	50.000	50.000	Środki własne Budżet państwa Środki pomocowe
Sprawny system gospodarki odpadami			
Program gospodarki odpadami	120.000	2.420.000	Środki własne Budżet państwa FOŚiGW Środki pomocowe

VIII MONITORING

Osiągnięcie celów, wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska, wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu przebiegu realizacji programu, który umożliwi ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt.

Harmonogram działań monitorujących program przedstawia poniższy schemat:

Działanie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Monitoring stanu środowiska	x	x	x	x	x	x	x	x
Raporty z realizacji programu		x		x		x		x
Aktualizacja programu				x				x

Dla oceny realizacji programu konieczne jest ustalenie systemu wskaźników, określających skuteczność poszczególnych działań. Wskaźniki te można podzielić na grupy:

- wskaźniki ekologiczne – określające efekt ekologiczny podejmowanych działań (np.: jakość wód powierzchniowych i podziemnych, wskaźniki zanieczyszczenia powietrza, długość sieci infrastruktury, wskaźniki lesistości, stopień odzysku surowców wtórnych, ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca, itp.)

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- wskaźniki ekonomiczne – koszty poniesione dla osiągnięcia określonego efektu ekologicznego,
- wskaźniki społeczne – zaangażowanie mieszkańców w działania związane z ochroną środowiska, ich udział w realizacji sieci infrastruktury technicznej, zaangażowanie w selektywną zbiórkę odpadów itp.

Ocena skuteczności wdrażania programu będzie prowadzona m.in. przez porównanie wskaźników charakteryzujących stan środowiska oraz stan infrastruktury technicznej, wpływającej na stan środowiska:

- jakość wód powierzchniowych (klasy jej czystości)
- jakość wód podziemnych
- stężenie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych
- zawartość metali ciężkich w glebach
- wskaźnik lesistości
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną
- udział komunalnych ścieków nieoczyszczonych
- długość sieci kanalizacyjnej
- stosunek długości sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej
- ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca
- udział odpadów posegregowanych w ogólnej ilości odpadów
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska

oraz wskaźniki społeczne:

- zaangażowanie społeczeństwa w realizację działań z zakresu ochrony środowiska
- uspołecznienie procesów decyzyjnych
- lokalne inicjatywy proekologiczne
- ilość działań prawnych związanych z zanieczyszczeniem środowiska

Informacje niezbędne do analizy stanu środowiska i monitoringu realizacji programu powinny być na bieżąco gromadzone i przetwarzane przez Urząd Gminy w Poświętnem

Część II

Gminny Plan Gospodarki Odpadami

Przepisy prawne

Opracowanie planu gospodarki odpadami dla gminy jest realizacją przepisów uchwalonej przez Sejm RP ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62/01, poz. 628 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365 i Nr 113, poz. 984), która w rozdziale 3, art. 14-16 wprowadza obowiązek opracowania planu na szczeblu gminnym. Określone w ustawie o odpadach w rozdziale 2 art. 5 zasady postępowania z odpadami, stanowią podstawę do formułowania zadań w planie gospodarki odpadami. Zasada gospodarowania odpadami brzmi: „Kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić tak aby:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- * zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- * zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,
- * zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwienie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi”.

Gospodarka odpadami regulowana jest następującymi aktami prawnymi:

- * Ustawą o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.) z dnia 27 kwietnia 2001 roku
- * Ustawą – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) z dnia 27 kwietnia 2001 roku
- * Ustawą o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085) z dnia 27 lipca 2001 roku
- * Ustawą o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638) z dnia 11 maja 2001 roku
- * Ustawą o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7, poz. 78 z 2003 roku) z dnia 19 grudnia 2002 roku
- * Ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747 z 2001 roku i Dz. U. Nr 113, poz. 984 z 2002 r.) z dnia 7 czerwca 2001 roku
- * Ustawą o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671) z dnia 28 października 2002 roku

oraz szeregiem rozporządzeń wydanych do ustaw:

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 03.66.620 z dnia 17 kwietnia 2003 r.) z dnia 9 kwietnia 2003 roku
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1736) z 2001 roku
- Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2003 roku w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2004.(M.P. Nr.50 poz.782)
- Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 55, poz. 477) z 18 marca 2003 r.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- Rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595) z dnia 30 października 2002 roku
- Rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) z 2004 roku
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 134, poz. 1140) z 1 sierpnia 2002 roku
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206 z 2001 r.) z dnia 27 września 2001 roku.

W związku z wejściem Polski do struktur państw UE istnieje konieczność spełnienia jej wymagań w zakresie ochrony środowiska, w tym dotyczących gospodarki odpadami. Dyrektywa UE nr 91/156 EEC zabrania od roku 2002 roku deponowania na składowiskach odpadów nie przetworzonych (o zawartości substancji organicznych powyżej 5% i kaloryczności powyżej 6000 kJ/kg). Podstawowymi kierunkami działań będą: zmniejszanie ilości odpadów do wywiezienia poprzez selektywną zbiórkę i zagospodarowanie odpadów oraz stworzenie nowoczesnych zakładów wykorzystujących i unieszkodliwiających odpady. Odpady organiczne powinny być w całości kompostowane. Długość okresu dostosowawczego dla spełnienia przez Polskę wszystkich wymagań UE, dotyczących ochrony środowiska można optymistycznie szacować na 5 do 10 lat. Po tym okresie będziemy musieli spełnić wszystkie wymogi prawa UE, a w tym również wymogi w/w dyrektywy.

Ze względu na źródło powstawania odpadów można je podzielić na:

- * odpady komunalne, pochodzące w większości z gospodarstw domowych
- * odpady przemysłowe, pochodzące z procesów technologicznych w przemyśle
- * odpady niebezpieczne powstające w oczyszczalniach ścieków, w sektorze medycznym oraz znajdujące się w strumieniu odpadów komunalnych i gospodarczych (akumulatory, baterie, świetlówki, odpady zawierające azbest itp.).

I Analiza stanu obecnego gospodarki odpadami w gminie

W gminie Poświętne nie prowadzono dotychczas kompleksowych analiz gospodarki odpadami. W ramach realizacji zadań własnych gmina Poświętne prowadzi gospodarkę odpadami (organizacja systemu zbiórki i składowania). Na terenie gminy, w miejscowości Poświętne – Kurzeńce do 31 grudnia 2003 roku funkcjonowało składowisko odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Na obszarze gminy Poświętne nie ma składowiska odpadów niebezpiecznych i odpadów przemysłowych.

1.1. Zakres i metodyka prac rozpoznawczych

Analiza wstępna obecnego stanu gospodarki odpadami na terenie gminy Poświętne dokonana została w oparciu o informacje uzyskane z Urzędu Gminy w Poświętnem oraz na informacjach ze organizowanych spotkań warsztatowych z udziałem przedstawicieli Urzędu Gminy, społeczności gminy: Radnych, Sołtysów i Przedsiębiorców.

1.2. Opis infrastruktury związanej z gospodarką odpadami

Na terenie gminy Poświętne nie jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów. Zmieszane odpady komunalne gromadzone są przez właścicieli gospodarstw domowych do pojemników 120 l, 140 l i 240 l. Ich wywozem na składowiska znajdujące się poza obszarem gminy zajmują się firmy:

- * Zakład Usług Komunalnych „HAK” D. Burczyński, ul. Próchnika 25, Piotrków Trybunalski,
- * P.H.U. „JUKO” J. Szczukocki, ul. Zamurowa 8, Piotrków Trybunalski.

Z instytucji, takich jak: Urząd Gminy, szkoły, bank, budynek parafialny, poczta, odpady opróżniane są przez w/w firmy na podstawie zawartych umów. Właściciele gospodarstw domowych i posesji zaopatrują się w pojemniki na śmieci. Wysokość opłat pobieranych za odbiór pojemników na odpady, określona wg ich wielkości, jest następująca:

- * pojemniki 120 l – 4 zł,
- * pojemniki 140 l - 4,5 zł,
- * pojemniki 240 l - 7 zł.

(wg danych Urzędu Gminy).

Firma „Juko” za jednorazowy odbiór następujących rodzajów pojemników, określa opłaty w wysokości:

- * 20 zł (brutto)– pojemnik 1100 l,
- * 6 zł (brutto)– pojemnik 240 l.

Pojemniki opróżniane są raz w miesiącu.

Każdy mieszkaniec gminy ma możliwość odbioru odpadów segregowanych w formie nieodpłatnej.

W ramach realizacji zadań własnych gmina przeprowadziła prace mające na celu zlikwidowanie „dzikich” wysypisk, np. w Gapininie oraz zabezpieczenie terenu przed ich ponownym powstawaniem.

1.2.1. Opis składowiska odpadów z terenu gminy

W gminie Poświętne, od 1990 r. funkcjonowało składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Poświętne-Kurzeńce. Zgodnie z decyzją Starostwa Powiatowego w Opocznie (z dnia 03.08.2004 r.), składowisko to zostało zamknięte.

Składowisko odpadów komunalnych w Poświętnem–Kurzeńcach uruchomione zostało w 1990 roku. Powierzchnia jego wynosi 0,28 ha, a pojemność docelowa 14000 m³. Składowisko zlokalizowane jest na gruntach leśnych między miejscowościami: Poświętne i Stefanów (oddalone jest od Poświętnego o około 1,5 km). Składowanie odpadów odbywało się w przyłomie nadpoziomowej o wysokości 2 m. Uszczelnienie stanowi warstwa ziemi (humus i piasek) o grubości 15-30 cm. Zamknięte składowisko odpadów znajduje się w granicach Spalskiego Parku Krajobrazowego (został on utworzony w 1995 r., po rozpoczęciu eksploatacji składowiska). Teren składowiska w Kurzeńcach zabezpieczony jest przed dostępem osób nieuprawnionych betonowym ogrodzeniem o wysokości 2 m. Dotychczasową eksploatację składowiska prowadził Zakład Usług Komunalnych na zlecenie Urzędu Gminy w Poświętnem.

Ponieważ nie prowadzono ewidencji składowanych odpadów ich ilość zgromadzoną na wysypisku można jedynie wyliczyć szacunkowo. Ilość zdeponowanego na składowisku materiału wynosi łącznie ok. 3900 – 4000 m³. Na składowisku deponowane były odpady komunalne i komunalno-podobne. Wg Raportu z przeglądu składowiska w odpadach zdeponowanych na w/w wysypisku przeważają opakowania z folii i tworzyw sztucznych, gruz i inne odpady bytowe, nie stwierdzono występowania odpadów niebezpiecznych.

Składowisko w Poświętnem-Kurzeńcach nie posiadało żadnych urządzeń technicznych (uszczelnianie, brodzik dezynfekcyjny), wydzielonych miejsc na segregowanie odpadów oraz aparatury kontrolno-pomiarowej służącej do monitorowania wpływu ich na środowisko. Przed budową składowiska nie przeprowadzono analiz hydrogeologicznych, dlatego nie wzięto pod uwagę istotnych czynników: bliskość rzeki Pilicy, ukształtowania terenu, zalegania gruntów lekkich o dużej przepuszczalności, które mogą powodować zanieczyszczenia wód gruntowych. W pobliżu składowiska nie występują ciekły wodne, dlatego wody powierzchniowe nie są zagrożone odciekami. Złożone tam odpady zawierają jedynie minimalne ilości odpadów organicznych (nie więcej niż 5%), a więc nie występują procesy gnilne i fermentacyjne powodujące

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

przykre zapachy (brak gazów wysypiskowych). Składowisko negatywnie wpływa na przyległe tereny leśne, ingeruje w otoczenie roślinne.

Ze względu na powyżej przedstawione argumenty dokonano zamknięcia i rekultywacji składowiska w Poświętnem - Kurzeńcach (protokół odbioru rekultywacji z dnia 29 października 2004 r). Teren został obsiany trawą.

1.3. Charakterystyka wytwarzanych odpadów

1.3.1. Odpady komunalne

Odpady komunalne to odpady pochodzące z gospodarstw domowych oraz odpady, które nie zawierają odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców, mające zbliżony do wytworzonych w gospodarstwach indywidualnych, skład i charakter.

Szacunkowe właściwości technologiczne odpadów komunalnych na terenach wiejskich w Polsce:

	Właściwości średnie	Właściwości graniczne
Właściwości paliwowe:		
Wilgotność - %	32,0	25,0-39,0
Części palne - %	12,0	8,0-20,0
Części niepalne - %	56,0	40,0-70,0
Ciepło spalania – kJ/kg	1927	1200-2700
Właściwości nawozowe:		
Substancja organiczna - %	17,5	6,0-28,0
Węgiel organiczny - %C	7,9	4,5-16,0
Azot organiczny - %N	0,4	0,1-0,5
Fosfor organiczny - %P ₂ O ₂	0,5	0,1-0,7
Potas ogólny - %K ₂ O	0,1	0,0-0,2
Siarka ogólna - %S	0,3	0,1-0,6

Indywidualni właściciele gospodarstw segregują odpady komunalne we własnym zakresie, przeznaczając niektóre z nich na kompost. Są to wszelkiego rodzaju odpady kuchenne, odpady z przydomowych ogrodów itp. Odpady z tworzyw sztucznych, papieru są często spalane w warunkach domowych. W grupie odpadów komunalnych znajdują się również odpady pochodzące z budowy, jak również odpady niebezpieczne (opakowania i resztki środków chemicznych i ochrony roślin, środki medyczne, opatrunkowe). 100% gospodarstw domowych na terenie gminy objętych jest zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

W ciągu 12 lat składowania odpadów na składowisku w Poświętnem-Kurzeńcach obliczono, że średnio rocznie z obszaru gminy składowano około 330 m³ odpadów, co w przeliczeniu na mieszkańca gminy daje 0,09 m³. Porównując dane z pierwszych lat funkcjonowania składowiska należy stwierdzić, że ilość deponowanych odpadów stale rośnie.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych i zebranych z terenu gminy Poświętne w 2002 roku tabela:

GMINA	ILOŚĆ ODPADÓW KOMUN. (Mg)	ŚREDNIA ILOŚĆ ODPADÓW (kg/ mieszkańca/rok)
POŚWIĘTNE	208	59

* dane Urzędu Gminy w Poświętnem

Metoda unieszkodliwiania tego typu odpadów na terenie gminy ogranicza się do ich składowania na składowiskach komunalnych.

Firmami, które uzyskały pozwolenie na odbiór odpadów komunalnych z terenu gminy Poświętne, są:

- * Zakład Usług Komunalnych „HAK” D. Burczyński, ul. Próchnika 25, Piotrków Trybunalski,
- * P.H.U. „JUKO” J. Szczukocki, ul. Zamurowa 8, Piotrków Trybunalski,
- * ALVATER SULO POLSKA Sp. z o.o. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim, ul. Majowa 87/89, Tomaszów Mazowiecki,
- * EKO-REGION Sp. z o.o. w Bełchatowie, ul. Bawełniana 18.

Szacunkowa ilość odpadów komunalnych wytworzonych w 2002 roku na terenie gminy Poświętne liczona wskaźnikowo (220kg/osobę/rok – wg Krajowego Planu Gospodarki Odpadami) przedstawiają się następująco:

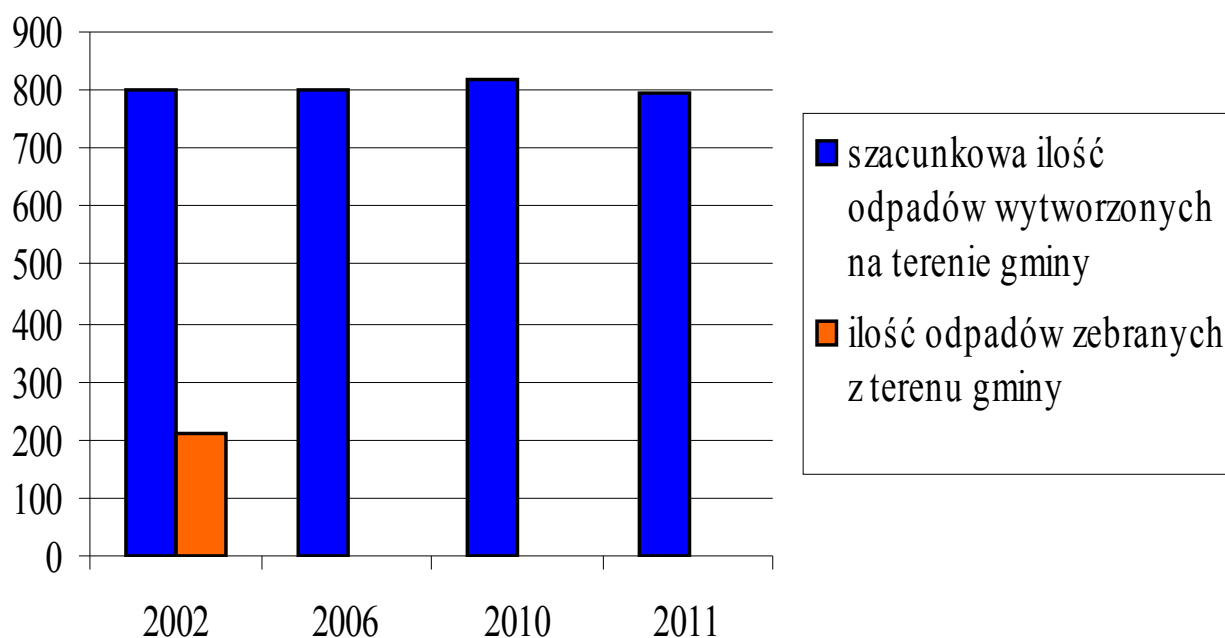
Rodzaj odpadów	Ilość odpadów (Mg)
Odpady kuchenne	148
Odpady zielone	22
Papier, karton, nieopakowaniowe	42
Opakowania z papieru i tektury	42
Opakowania wielomateriałowe	9
Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	57
Opakowania z tworzyw sztucznych	24

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Odpady tekstylne	19
Szkło nieopakowaniowe	7
Opakowania ze szkła	42
Metale	18
Opakowania z blachy stalowej	5
Opakowania z aluminium	3
Odpady mineralne	64
Drobna frakcja popiołowa	153
Odpady wielkogabarytowe	46
Odpady budowlane	92
Odpady niebezpieczne	6
RAZEM	798

* obliczenia wg wskaźników zamieszczonych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami

Ilość odpadów komunalnych z terenu gminy

Różnice w ilości odpadów komunalnych zbieranych na terenie gminy (ok. 330 m³) i ilości wyliczonych szacunkowo odpadów wynikają z faktu

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

wykorzystywania części z nich na kompost, spalania w piecach CO, wyrzucania na dzikie wysypiska itp.

W strumieniu odpadów komunalnych największy udział stanowią odpady kuchenne, drobna frakcja popiołowa oraz odpady budowlane.

1.3.2. Odpady niebezpieczne

Przepisy prawne pozwalają wytwórcom lub odbiorcom odpadów, przeznaczonych do wykorzystania lub unieszkodliwiania, na tymczasowe ich magazynowanie na własnym terenie. Art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001r o wprowadzeniu ustawy – Prawo Ochrony środowiska, Ustawa o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085), art. 180 pkt. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r – Prawo Ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 628), art. 17 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206), również określają przepisy prawidłowego poruszania się w temacie dotyczącym odpadów niebezpiecznych. Transport tych odpadów ma być zgodny z przepisami określającymi warunki przewożenia materiałów niebezpiecznych. Ewidencja odpadów powinna być prowadzona w oparciu o rozporządzenie MOŚ i ZNiL z dnia 12 października 1998r w sprawie wzorów dokumentów na potrzeby ewidencji odpadów oraz służących do przekazania informacji o rodzaju i ilości odpadów, a także czasie ich składowania (Dz. U. Nr 121, poz. 794).

Na obszarze gminy Poświętne nie ma składowiska odpadów niebezpiecznych. Gmina nie posiada również mogilnika i nie ma punktów umożliwiających neutralizację odpadów medycznych.

Źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych są procesy przemysłowe, rolnictwo i część odpadów komunalnych. Odpady niebezpieczne pochodzące z gospodarstw domowych trafiają prawie w całości na składowiska odpadów komunalnych lub na „dzikie” wysypiska.

Odpady niebezpieczne z terenu gminy oprócz odpadów niebezpiecznych będących w strumieniu odpadów komunalnych są wywożone poza teren gminy – do unieszkodliwiania lub przeróbki. Szacunkowa ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych w 2002 roku wynosi 6,0 Mg.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Ilość poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych, które można wysegregować ze strumienia odpadów komunalnych (wg badań IMBIGS) przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Rodzaj odpadu	%-towa zawartość odpadu w strumieniu odpadów komunalnych (wg badań IMBIGS)	Ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (Mg)
1	Baterie i akumulatory	12	0,8
2	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5	0,3
3	Odczynniki fotograficzne	2	0,12
4	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza	35	2,02
5	Kwasy i alkalia	1	0,06
6	Rozpuszczalniki	3	0,18
7	Lampy fluoroscencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5	0,3
8	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4	0,24
9	Oleje i tłuszcze	10	0,6
10	Środki ochrony roślin	5	0,3
11	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	10	0,6
12	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5	0,3
13	Urządzenia zawierające freony	3	0,18
Razem			6,0

* obliczenia własne wg badań IMBIGS

Aktualna gospodarka poszczególnymi rodzajami odpadów niebezpiecznych na terenie gminy Poświętne:

Azbest

Na terenie gminy przeprowadzono inwentaryzację obiektów zawierających azbest. Łączna ilość materiałów zawierających azbest wynosi 200.000 m². Aktualna gospodarka tym rodzajem odpadów ogranicza się do udzielania wszystkim zainteresowanym informacji w Urzędzie Gminy o firmach posiadających zezwolenia na prace związane z rozbiórką i odbiorem tego rodzaju odpadów.

PCB

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Na terenie gminy występują urządzenia zawierające PCB, które są własnością Zakładów Energetycznych. Ilość czynnych urządzeń tego typu szacowana jest na ok. 20 sztuk.

Odpady medyczne i pochodne

Na obszarze gminy Poświętne nie ma punktów umożliwiających neutralizację odpadów medycznych. Odpady medyczne zbierane są przez wyspecjalizowane służby i wywożone do spalarni zlokalizowanych poza granicami gminy. Szacunkowa ilość odpadów wytworzonych przez działający w gminie ośrodek zdrowia wynosi ok. 90 kg/rok.

Odpady pochodzące z Apteki w Poświętnem zostają odwożone przez ZOZ w Opocznie.

Padłe zwierzęta

Zwierzęta padłe z terenu gminy odbierane są bezpośrednio od rolników przez firmę Usługi: Rakarstwo, M. Boguszevska, 96-200 Rawa Mazowiecka.

Wraki samochodowe

Na terenie gminy brak jest punktów złomowania wraków samochodowych i w przyszłości nie planuje się ich zorganizowania.

Opony

Według szacunkowych wyliczeń przyjmuje się, że rocznie na terenie gminy Poświętne występuje konieczność unieszkodliwienia około 2300 szt. opon samochodowych różnych rozmiarów. W chwili obecnej w gminie nie ma zorganizowanej zbiórki tego rodzaju odpadów. Najczęściej są one pozostawiane lub dowożone do zakładów wulkanizacyjnych.

Oleje odpadowe

Na terenie gminy brak jest punktów gromadzących oleje odpadowe. Szacuje się, że rocznie mieszkańcy gminy wytwarzają ok. 200.000 l zużytych olejów samochodowych oraz olejów z urządzeń mechanicznych. Najczęściej są one pozostawiane w stacjach napraw samochodowych, a następnie – na podstawie stosownych umów – odbierane są przez firmy zajmujące się ich unieszkodliwianiem lub dalszą obróbką.

Baterie i akumulatory

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Szacuje się, że rocznie na terenie gminy Poświętne powstaje ok. 0,8 Mg tego rodzaju odpadów. W gminie nie ma wyznaczonych punktów deponowania akumulatorów (zasadniczo zostają one pozostawiane przez użytkowników w stacjach napraw samochodowych) oraz baterii (trafiają na składowisko w komunalnych odpadach zmieszanych).

1.3.3. Odpady z sektora gospodarczego

Gmina Poświętne nie posiada składowiska odpadów przemysłowych. Na obszarze gminy nie ma również większych zakładów wytwarzających odpady przemysłowe.

1.4. Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami

Gospodarka odpadami na terenie gminy praktycznie nie funkcjonuje. Odpady na składowiskach gromadzone są w formie zmieszanej, gmina nie prowadzi zbiórki selektywnej odpadów komunalnych oraz odzysku surowców wtórnych. Składowisko w Poświętnem-Kurzeńcach zostało decyzją Starosty Opoczyńskiego zamknięte w październiku 2004 roku i poddane rekultywacji.

1.5. Wnioski

Analiza obecnego stanu gospodarki odpadami na terenie gminy Poświętne nasuwa wnioski następującej treści;

- * konieczne jest wprowadzenie systemu segregacji odpadów „u źródła”,
- * konieczna jest likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy
- * ważnym zadaniem, w realizację którego powinny włączyć się władze samorządowe, jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- * zakończenie eksploatacji istniejących składowisk skłania do podjęcia działań rozwiązujących docelowo problem zbierania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (współpraca międzygminna, organizacja spójnego systemu gospodarki odpadami).

II. Plan Gospodarki Odpadami

Zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące utrzymania czystości i porządku określa Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

czystości i porządku w gminach. Zapisane (art. 3.2.) zadania gmina powinna realizować na podstawie planu gospodarki odpadami.

Samorząd gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego terenowego inspektora sanitarnego, w drodze uchwały ustala szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące:

- prowadzenia we wskazanym zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- rodzaju urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, a także wymagań dotyczących ich rozmieszczenia oraz utrzymywania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych lub nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- gmina może również ustalić górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi odbioru odpadów.

2.1. Prognozowane zmiany wpływające na gospodarkę odpadami

Wpływ na gospodarkę odpadami w regionie w najbliższych latach będą miały: zmiany demograficzne, rozwój budownictwa mieszkaniowego, rozwój gospodarczy gminy oraz zmiany struktury odpadów komunalnych.

2.1.1. Demografia

Wg stanu na 31 grudnia 2004 roku w gminie było zameldowanych 3582 mieszkańców.

Prognozowana liczba mieszkańców gminy Poświętne w latach 2006 – 2011 w stosunku do roku 2002 wyniesie wg GUS:

Rok	2006	2009	2011
Gmina Poświętne	3591	3558	3517

Przyrost naturalny w gminie Poświętne wykazuje tendencję spadkową, w roku 2011 ma osiągnąć – 3,1% w stosunku do roku 2003.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

2.1.2. Rozwój gospodarczy

Plan zagospodarowania przestrzennego gminy Poświętne przewiduje lokalizację różnych form działalności gospodarczej na swoim terenie. Preferowana ma być działalność nieuciążliwa dla środowiska. Najważniejszą gałęzią gospodarki ma być, podobnie jak w innych gminach powiatu, rolnictwo. Program gospodarki odpadami powinien uwzględniać perspektywiczne zwiększenie ilości odpadów z sektora gospodarczego (głównie opakowań, także opakowań ze środków do ochrony roślin i odpadów z przetwórstwa).

2.1.3. Mieszkalnictwo

Wzrost liczby mieszkań na terenie gminy szacowany jest przy założeniu utrzymania dotychczasowego tempa przyrostu.

Prognoza liczby mieszkań i powierzchni użytkowa mieszkań w gminie Poświętne:

Wariant odniesienia:

2001		2006		2011	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
1084	74 600	1094	76 100	1104	77 600

Wariant postępu:

2001		2006		2011	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
1084	74 600	1099	76 170	1124	77 740

2.1.4. Prognoza ilości i struktury odpadów

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Poniższe zestawienie przedstawia ilość odpadów komunalnych wywiezionych na składowisko w Poświętnem-Kurzeńcach z terenu gminy w roku 2002:

	Ilość wywiezionych odpadów komunalnych (Mg)	Odpady odzyskane w wyniku wstępnej segregacji (u źródła) (Mg)
Poświętne	208	nie ma segregacji odpadów

* wg danych Urzędu Gminy w Poświętnem

Trudno jest oszacować dokładną ilość wytworzonych na terenie gminy Poświętne odpadów. Posiadane dane obejmują tylko odpady wywiezione na składowiska przez wyspecjalizowane firmy działające na zlecenie Urzędu Gminny. Odpady spalane w gospodarstwach domowych oraz te wywożone na „dzikie wysypiska” nie są uwzględnione w statystyce.

Wg szacunkowych danych, liczonych na podstawie wskaźników ilości odpadów wytwarzanych rocznie przez jednego mieszkańca na terenie gminy powstało w 2002 roku 798 Mg odpadów.

Szacunkowe ilości odpadów komunalnych w 2002 roku oraz prognoza:

	2002	2006	2010	2011
Odpady kuchenne podlegające biodegradacji	148	149	151	147
Odpady zielone	22	22	22	22
Papier karton nieopakowaniowe	42	42	43	42
Opakowania z papieru i tektury	42	43	43	42
Opakowania wielomateriałowe	9	9	9	9
Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	57	57	58	57
Opakowania z tworzyw sztucznych	24	24	25	24
Odpady tekstylne	19	19	19	19
Szkło nieopakowaniowe	7	7	7	7
Opakowania ze szkła	42	42	43	42
Metale	18	18	18	18
Opakowania z blachy stalowej	5	5	5	5
Opakowania z aluminium	3	3	3	3
Odpady mineralne	64	64	65	64
Drobna frakcja popiołowa	153	153	156	152
Odpady wielkogabarytowe	46	46	47	46
Odpady budowlane	92	92	94	92
Odpady niebezpieczne	6	6	6	6

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

RAZEM	798	800	816	795
--------------	-----	-----	-----	-----

* wg Planu Gospodarki Odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2004-2011

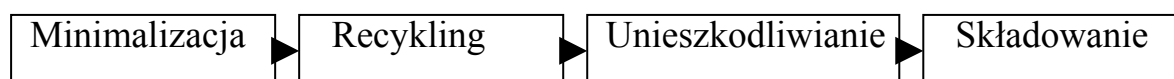
Szacunkowe dane wytworzonych na terenie gminy odpadów komunalnych są bliższe prawdy. W gminach wiejskich część odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych przeznaczają się na kompost, a część jest również spalana. Do przydomowych pojemników trafiają również odpady opakowaniowe lub niebezpieczne.

2.2. Warunki segregacji, gromadzenia i składowania odpadów

Podstawowym warunkiem racjonalnej gospodarki odpadami jest selektywna zbiórka. Pozwala ona na:

- pozyskiwanie surowców wtórnych bez nadmiernego obciążania linii w sortowniach,
- zmniejszenie strumienia odpadów trafiających na składowiska (wydłużenie czasu ich eksploatacji),
- umożliwia tworzenie stabilnego rynku surowców wtórnych i przemysłu przetwarzającego te surowce.

Schemat racjonalnego gospodarowania odpadami:

Minimalizacja ilości odpadów – osiągnięta przez wstępną segregację

Recykling – wykorzystanie odzyskanych surowców wtórnych w gospodarce

Unieszkodliwianie – pozbawienie pozostałych odpadów właściwości szkodliwych dla środowiska

Składowanie – docelowe składowanie odpadów obojętnych dla środowiska

Podstawowe systemy selektywnej zbiórki odpadów to:

- **System zbiorczych punktów selektywnego gromadzenia** (tzw. kontener w sąsiedztwie) - ustawienie w wybranych punktach gminy specjalnie oznakowanych kontenerów przeznaczonych do zbierania: szkła, papieru, tworzyw sztucznych, metali. Odpady zmieszane (frakcja mokra) gromadzi się w osobnych pojemnikach. System ten stosuje się w rejonach o wysokim stopniu urbanizacji.

- **System zbiórki „u źródła”** - rozstawienie pojemników na poszczególne frakcje odpadów w miejscu ich powstawania (gospodarstwa domowe, posesje przy punktach usługowych itp.). Rozróżnia się 3 systemy:
  - dwupojemnikowy – pojemniki na frakcję suchą i frakcję moką
  - trójpojemnikowy – pojemnik na surowce wtórne, pojemnik na odpady do kompostowania, pojemnik na pozostałe odpady
  - wielopojemnikowy – pojemniki na: szkło, papier, tworzywa sztuczne, odpady do kompostowania oraz pozostałe odpady
- **System centralnych punktów selektywnego gromadzenia**, opiera się na stworzeniu ogrodzonych, nadzorowanych miejsc wyposażonych w zestawy kilku pojemników i kontenerów. Punkty mogą odbierać również odpady wielkogabarytowe, odpady niebezpieczne, motoryzacyjne, budowlane. System taki obsługuje skupiska ludności około 20 tys. mieszkańców.

2.3. Możliwości wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów

Z uwagi na rosnącą ilość wytwarzanych odpadów komunalnych występuje konieczność zmniejszania ich objętości przed ostatecznym składowaniem. Istnieje również szansa na odzyskanie możliwych do odzyskania surowców i energii. Najpopularniejsze sposoby unieszkodliwiania pozostałych po segregacji odpadów komunalnych to:

- spalanie – termiczne unieszkodliwianie zmniejszające masę odpadów składowanych. Ciąg technologiczny do spalania składa się z urządzeń do przygotowania odpadów: pieca z systemem do odzysku ciepła, instalacji do oczyszczania spalin, systemu kontroli toksyczności spalin oraz urządzeń do usuwania popiołu i żużla
- wykorzystanie niektórych frakcji odpadów jako paliwa alternatywne – spalanie odpadów odbywa się nie w piecu do spalania odpadów, ale w palenisku funkcjonującej instalacji przemysłowej (kotły fluidalne i paleniska rusztowe w zakładach energetycznych, siłowniach przemysłowych, cementowniach itp.). Paliwami mogą być np. guma, makulatura, tekstylia, odpady drewniane, plastiki, odpady organiczne. W systemie tym konieczny jest ciągły monitoring spalin.
- piroliza – polega na odgazowaniu różnego rodzaju odpadów (guma, makulatura, tekstylia, odpady drewniane, plastiki, odpady organiczne) i spalanie produktów gazowych procesu.
- ekobetonowanie – wykorzystanie niektórych rodzajów odpadów jako domieszki do betonów, stosowanych do budowy m.in. podbudowy dróg i

ulic, budowy obwałowań składowisk odpadów, budowy barier dźwiękochłonnych itp.

- kompostowanie – proces, który może być prowadzony w warunkach naturalnych (pryzmy) lub w bioreaktorach. Kompostowaniu mogą być poddane odpady organiczne z gospodarstw domowych, targowisk, pielęgnacji zieleni itp.
- pryzma energetyczna – odpady ulegające biodegradacji składowane są w pryzmach, w których odbywa się beztlenowy proces ich rozkładu. Powstający w wyniku procesu rozkładu biogaz wykorzystuje się do wytwarzania energii cieplnej lub elektrycznej.

2.4. Cele strategiczne i system gospodarki odpadami

Główne rodzaje odpadów, jakie powstają na terenie gminy można podzielić na:

- komunalne: stałe i ciekłe odpady z gospodarstw domowych i obiektów użyteczności publicznej, odpady z ogrodów i parków, odpady uliczne (tzw. zmiotki), nieczystości ze zbiorników bezodpływowych
- inne: wraki samochodowe, odpady z zakładów opieki zdrowotnej i weterynaryjnej, odpady budowlane (gruz, ziemia), odpady z działalności usługowej i produkcyjnej.

Główne cele planu gospodarki odpadami to:

- zapobieganie powstawaniu odpadów
- zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwienia powstałych odpadów

Realizacja głównych celów wymaga podjęcia szeregu działań, m.in.:

- wprowadzenia powszechnego systemu segregacji odpadów podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców

2.4.1. Proponowany system unieszkodliwiania odpadów dla powiatu opoczyńskiego

Plan gospodarki odpadami dla powiatu opoczyńskiego obejmuje rozwiązania zmierzające do:

- wdrożenia selektywnej zbiórki odpadów użytecznych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów wielkogabarytowych i budowlanych

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

oraz odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,

- rozwiązań w zakresie odzysku i unieszkodliwiania pozyskanych frakcji.

Wojewódzki plan gospodarki odpadami przewiduje wybudowanie dużej instalacji do termicznego przekształcania odpadów (spalarni) w mieście Łodzi o wydajności ok. 250 tys. Mg/rok obsługującej aglomerację łódzką. Przewiduje się również rozważenie możliwości i opłacalności budowy 3 małych instalacji (o wydajności ok. 30 tys. Mg/rok) w:

- część północna województwa (proponowana lokalizacja w jednym z miast: Kutno, Krośniewice, Łowicz, Skierniewice),
- część południowo-zachodnia województwa (proponowana lokalizacja w jednym z miast: Bełchatów, Zduńska Wola, Wieruszów),
- część południowo-wschodnia województwa (proponowana lokalizacja w jednym z miast: Radomsko, Przedbórz, Piotrków Trybunalski, Tomaszów Mazowiecki, Opoczno).

Instalacje te dysponowałyby nowoczesnymi systemami unieszkodliwiania odpadów, spełniającymi wymogi bezpieczeństwa składowiskami obojętnego chemicznie i biologicznie balastu.

Na terenie województwa (centrum – brak wskazania lokalizującego) planuje się również utworzenie spalarni dla odpadów niebezpiecznych (możliwość unieszkodliwiania wszystkich rodzajów odpadów).

Zgodnie z przepisami, regulującymi składowanie odpadów komunalnych konieczne będzie uzyskanie tzw. pozwolenia zintegrowanego, co w praktyce oznacza, że za kilka lat nie będzie możliwe docelowe składowanie odpadów na istniejących składowiskach.

Zgodnie z planem wojewódzkim na terenie powiatu opoczyńskiego przewidziana jest modernizacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Rózannej (gmina Opoczno) pod kątem budowy kompleksowego zakładu unieszkodliwiania odpadów (ZUO) w Opocznie. Do ZUO będą trafiać odpady z selektywnej zbiórki z terenu powiatu oraz odpady wielkogabarytowe i remontowo-budowlane. Przy ZUO proponuje się również utworzyć gminny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych.

Plan gospodarki odpadami dla powiatu opoczyńskiego opracowano w dwóch wariantach:

Wariant I

Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” w systemie wielopojemnikowym w zabudowie wielorodzinnej oraz w systemie workowym

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

w zabudowie jednorodzinnej. Selekcja odpadów będzie dotyczyła frakcji: papieru i makulatury, szkła, tworzyw sztucznych, metale, odpady ulegające biodegradacji. W zabudowie jednorodzinnej proponuje się tworzenie przydomowych kompostników.

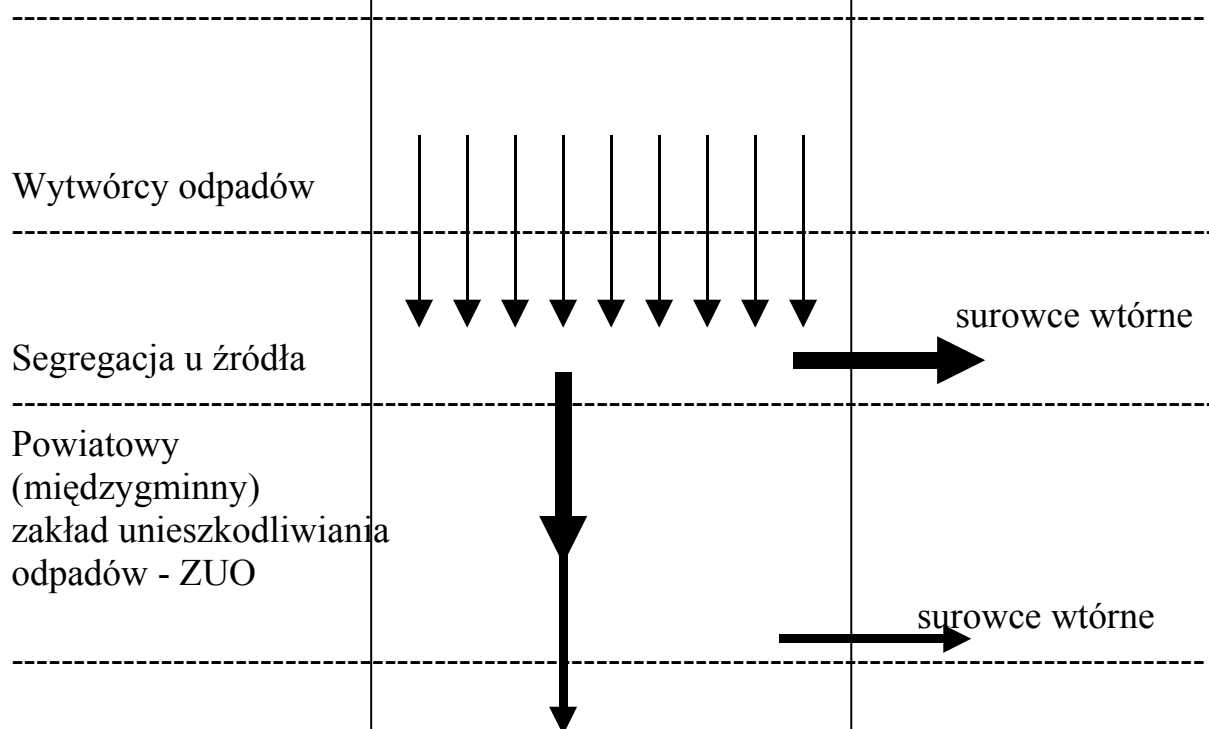
Wariant II

Utrzymanie na dotychczasowym poziomie selektywnej zbiórki odpadów i wprowadzenie selekcji odpadów w systemie dwupojemnikowym na frakcję suchą i mokrą. Odpady mokre proponuje się zbierać tylko w zabudowie wielorodzinnej.

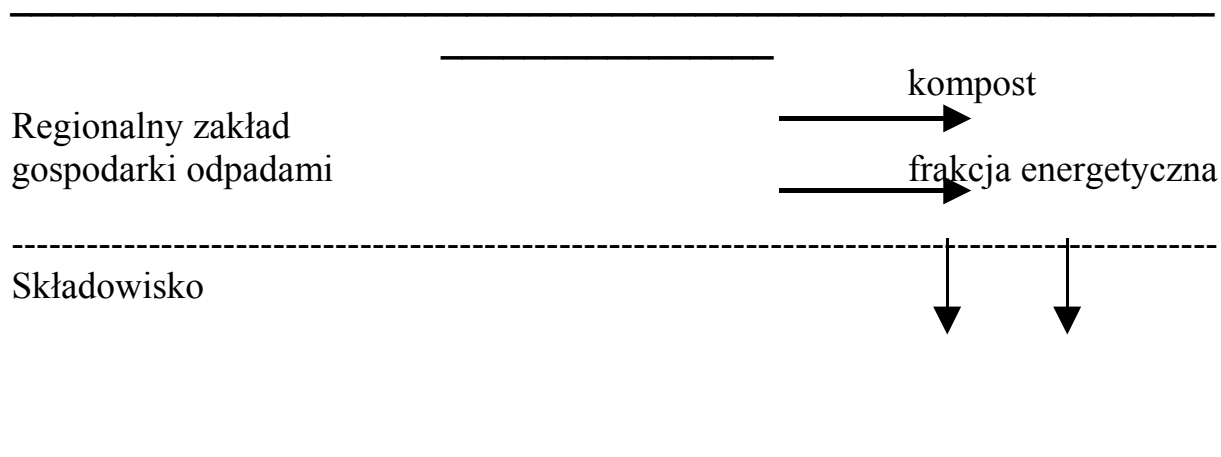
Wybór wariantu działań w zakresie gospodarki odpadami na terenie powiatu opoczyńskiego będzie dokonany w terminie późniejszym

2.4.2. Schemat gospodarki odpadami na terenie gminy

Docelowy system zbierania, segregacji i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przedstawia poniższy schemat:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Planowany system gospodarki odpadami na terenie gminy Poświętne przewiduje trzy etapy działań – zgodne z założeniami gospodarki odpadami dla powiatu opoczyńskiego:

1. Segregacja „u źródła”

Odpady komunalne wytwarzane w gospodarstwach domowych oraz w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą poddawane będą wstępnej segregacji „u źródła”- wybór systemu wielo lub dwupojemnikowy zostanie uzależniony od decyzji na szczeblu powiatowym. W wyniku wstępnej segregacji zostanie oddzielona frakcja sucha (papier, szkło, plastik, metale), która będzie odbierana przez firmy, z którymi Gmina Poświętne podpisze odpowiednie umowy. Proponuje się, aby odpady ulegające biodegradacji w zabudowie jednorodzinnej były kompostowane w przydomowych kompostownikach. Rozwiązanie takie znacząco wpłynie na zmniejszenie ilości odpadów trafiających do punktu segregacyjnego, a wytworzony w ten sposób kompost będzie zagospodarowywany rolniczo na miejscu.

2. Segregacja w punkcie unieszkodliwiania odpadów

Proponowanym rozwiązaniem gospodarki odpadami dla powiatu opoczyńskiego jest utworzenie kompleksowego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Opocznie oraz sortowni w Drzewicy (przeznaczoną tylko dla tej gminy). Odbierane z gospodarstw domowych z terenu gminy Poświętne odpady komunalne, wydzielone podczas wstępnej segregacji, będą przewożone do powiatowego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Opocznie. Do tego punktu będą również odpady wielkogabarytowe i budowlane oraz odpady niebezpieczne ze strumienia odpadów komunalnych (z terenu gminy Opoczno). Dostarczone do Zakładu odpady będą poddane procesowi powtórnej segregacji.

Odzyskane surowce wtórne będą odbierane przez odpowiednie firmy w celu ich zagospodarowania, natomiast odpad zostanie przewieziony do Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami, w którym będą oddzielane odpady organiczne (nadająca się do kompostowania), frakcja energetyczna (odpady do spalania) oraz balast.

3. Regionalny zakład gospodarki odpadami

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami zakłada utworzenie na terenie województwa instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych, która obsługiwałaby aglomerację łódzką. Wojewódzki Plan zakłada również rozważenie możliwości i opłacalności budowy trzech mniejszych instalacji – zakładów gospodarki odpadami, które posiadałyby wymagane pozwolenia i spełniały wymogi ochrony środowiska.

Instalacje te powinny pozwalać na całkowite unieszkodliwienie dostarczonych odpadów. Główne urządzenia, jakie docelowo powinny znaleźć się w takim punkcie to przykładowo:

- Linia segregacji mechanicznej odpadów zmieszanych (płyta rozładownicza, ładowarka, taśma odbiorcza, sito bębnowe)
- Linia kompostowania odpadów zmieszanych
- Linia sortowania odpadów
- Składowisko odpadów resztkowych
- Rotacyjne składowisko odpadów niebezpiecznych i przemysłowych
- Stacja demontażu odpadów wielkogabarytowych
- Stacja przetwarzania odpadów budowlanych

2.5. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami

Z analizy danych zbiórki, odzysku, recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów wynika, że najgorsza sytuacja jest w sektorze odpadów komunalnych – większość tych odpadów składowana jest bez segregacji. Konieczne jest podjęcie działań, które zmienią tę sytuację. Działania powinny dotyczyć następujących obszarów:

- zapobieganie powstawaniu odpadów (optymalizacja gospodarki materiałowej, modernizacja urządzeń – poprawa wydajności, nowe technologie, recykling i ponowne użycie)
- poprawa gospodarki odpadami (optymalizacja transportu, intensyfikacja odzysku, unieszkodliwianie)

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- optymalizacja sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i docelowych składowisk

2.5.1. Odpady komunalne

Gmina Poświętne powinna stworzyć swój program gospodarowania odpadami w porozumieniu z innymi gminami powiatu opoczyńskiego. Działania te powinny koordynować Starostwo Powiatowe. Celem ich powinno być przyjęcie spójnego systemu segregacji i zbiórki odpadów.

Podstawowym działaniem poprawiającym gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie gminy będzie wprowadzenie powszechnej segregacji odpadów już w miejscu ich powstawania (program segregacji „u źródła”). Tak posegregowane odpady użytkowe będą odbierane przez wyspecjalizowane firmy, a odpady bytowe z terenu gminy (odpady zmieszane) będą transportowane do utworzonego na terenie powiatu Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów (punkt ten znajdować się będzie w obrębie obecnie funkcjonującego składowiska w Różannej koło Opoczna), gdzie będą poddawane wtórnej segregacji. W wyniku tej segregacji zostaną oddzielone surowce wtórne znajdujące się w odpadach zmieszanych. System ten zakłada minimalizację strumienia odpadów, trafiających na docelowe składowisko. Wprowadzenie systemu segregacji „u źródła” powinno być poprzedzone kampanią informacyjną i edukacyjną skierowaną do mieszkańców gminy.

2.5.2. Odpady komunalne ulegające biodegradacji

W gminie Poświętne źródłem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji są głównie odpady kuchenne, odpady z ogródków, pól. Szacunkowe dane ilości tego rodzaju odpadów w roku 2002 wyniosły 148 Mg. Zawartość odpadów organicznych, w masie odpadów komunalnych, dla terenów wiejskich wynosi 5-10%, a dla innych wytwórców – 35-40%. Odpady ulegające biodegradacji w większości zagospodarowywane są w miejscu ich powstawania, czyli przy gospodarstwach domowych jako kompost oraz jako pasze dla zwierząt. Część odpadów kuchennych z pewnością trafia na składowisko docelowe jako odpady zmieszane. Według planu powiatowego na terenach wiejskich (w budownictwie jednorodzinym) zakłada się kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji w przydomowych kompostownikach. Na tych terenach odpady te mogą być wykorzystane rolniczo bez szkód dla środowiska. Pozostałe odpady ulegające biodegradacji znajdujące się w strumieniu odpadów komunalnych pochodzące z firm i instytucji z terenu gminy będą docelowo trafiały do

regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów, dysponującego linią do kompostowania odpadów zmieszanych. Natomiast tzn. odpady „czyste” – z pielęgnacji zieleni, przecinki drzew itp. będą kompostowane w kompostowni w ZZO i używane przez gminne firmy komunalne do celów rekultywacji terenów po składowiskach odpadów, wyrobisk itp.

2.5.3. Odpady niebezpieczne

Odpady niebezpieczne będą czasowo gromadzone w Punkcie Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (PZON). Budowa takiego punktu przewidziana jest przy planowanym Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów w Opocznie. Z terenu gminy Poświętne odpady niebezpieczne byłyby dostarczane do PZON przez mieszkańców indywidualnie lub byłyby odbierane bezpośrednio od wytwórców przez wyspecjalizowane firmy. Kwestia ta zostanie rozstrzygnięta po ogłoszeniu przez gminę przetargu (zgodnie z Ustawą o zamówieniach publicznych) na odbiór i wywóz z jej terenu odpadów niebezpiecznych.

Na terenie gminy Poświętne nie planuje się lokalizacji punktu PZON z uwagi na wiele czynników: położenie gminy w rejonie Spalskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny, niewielki obszar gminy, jej rolniczy charakter, szacunkowe ilości wytwarzanych na jej terenie odpadów niebezpiecznych nie są znaczne. Koszty realizacji takiego punktu znacznie przewyższałyby odniesione korzyści ekologiczne. Możliwe jest rozważenie utworzenia tzn. mobilnego punktu zbiórki, który w określonych dniach obsługiwałby poszczególne miejscowości gminy. Do punktu takiego mieszkańcy mogliby oddawać odpady niebezpieczne i wielkogabarytowe.

Gospodarka poszczególnymi rodzajami odpadów niebezpiecznych na terenie gminy Poświętne będzie wyglądać następująco:

- Odpady medyczne i weterynaryjne – odpady z Zakładu Opieki Zdrowotnej, aptek, prywatnych gabinetów lekarskich oraz placówek weterynaryjnych odbierane są przez wyspecjalizowane firmy na podstawie zawartych z nimi umów. Ich unieszkodliwianie będzie odbywać się poza terenem gminy.
- Wyeksploatowane pojazdy – zezwolenie na demontaż i złomowanie wyeksploatowanych pojazdów posiadają 2 podmioty gospodarcze na terenie powiatu, gdzie będą deponowane również wraki samochodowe z gminy Poświętne.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- Opony – szacuje się, że rocznie wystąpi konieczność unieszkodliwienia około 2300 szt. opon różnych rozmiarów. Program zakłada dostarczanie zużytych opon do zakładów wulkanizacji lub punktów demontażu samochodów. Drugi wariant przewiduje utworzenie punktu czasowego gromadzenia zużytych opon przy punkcie segregacyjnym - ZUO, skąd będą transportowane do wyspecjalizowanych firm prowadzących unieszkodliwianie odpadów gumowych.
- Oleje – odpadowe oleje z procesów produkcyjnych oraz zbierane w punktach obsługi samochodów i na stacjach benzynowych są odbierane od wytwórców przez wyspecjalizowane firmy. Także w PZON powinna znajdować się instalacja do czasowego gromadzenia odpadów olejowych.
- Akumulatory – szacuje się, że rocznie na terenie gminy powstaje 0,8 Mg odpadów tego rodzaju. PZON powinien posiadać magazyn do czasowego przechowywania zużytych akumulatorów i baterii.
- PCB – ilość urządzeń zawierających PCB szacuje się na ok. 20 szt. są one własnością Zakładów Energetycznych. Powiatowy program zakłada likwidację odpadów zawierających PCB do roku 2010 (na terenie Polski nie ma zakładów unieszkodliwiających PCB).
- Odpady elektryczne i elektroniczne (zużyte sprzęty) według dyrektywy nr 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego I Rady z dn. 27.01.2003 zakłada się, że od gospodarstw domowych nie będą pobierane opłaty za ich zbiórkę. Poziom odzysku zakłada do końca 2006 r. pobranie od każdego mieszkańca ok. 4 kilogramów tego typu odpadów rocznie. Instalacje do gromadzenia takich odpadów powinny znajdować się przy punktach PZON.
- Opakowania po środkach ochrony roślin – gromadzenie tego rodzaju odpadów będzie możliwe w czasowym PZON, skąd odbierane będą przez wyspecjalizowane firmy do punktów unieszkodliwiania.
- Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych – wydzielenie tego rodzaju odpadów będzie odbywać się w czasie wtórnej segregacji w punkcie unieszkodliwiania odpadów i tam też czasowo gromadzone.

Mieszkańców gminy należy szczegółowo poinformować o utworzonym Punkcie Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych. Jego właściwa lokalizacja – „w pobliżu”, tj. w odległości maksymalnie kilkunastu kilometrów – powinna ułatwić mieszkańcom wyzbywanie się odpadów niebezpiecznych w sposób zorganizowany (we własnym zakresie lub na telefon) i bezpieczny dla środowiska.

Odpady zawierające azbest

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Azbest (eternit) stosowany był do produkcji wyrobów przemysłowych, a w szczególności – ze względu na swe właściwości (odporność na wysokie temperatury, mróz, działanie kwasów i substancji żrących oraz elastyczność) – budowlanych. Zgodnie z Ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. (Dz. U. Nr. 101, poz. 628 z 1997 r. z późniejszymi zmianami) w Polsce zakończył się okres stosowania azbestu. Dlatego też głównym źródłem powstawania odpadów azbestowych będą prace rozbiórkowe. W chwili obecnej najważniejsze jest zewidencjonowanie instalacji azbestowych oraz bezpieczne dla zdrowia usunięcie go i unieszkodliwienie poprzez zdeponowanie w odpowiednich punktach. Krajowy plan usuwania azbestu zakłada usunięcie dachowych pokryć azbestowych do roku 2015.

Na terenie gminy Poświętne dokonano inwentaryzacji pokryć dachowych zawierających azbest, będących nadal w użytku. Ilość materiałów na terenie gminy wynosi 200.000 m.² Akcja informacyjna o szkodliwości tego produktu powinna przyczynić się do usuwania wyrobów azbestowych z budynków i instalacji. Wszyscy zainteresowani usunięciem azbestu otrzymują informację o firmach zajmujących się rozbiórką, odbiorem i składowaniem pokryć azbestowych. Do zadań gminy należy również opracowanie harmonogramu i usuwania azbestu i monitorowanie prac rozbiórkowych. Zdaniem przedstawicieli samorządu gminy Poświętne wymiana pokryć dachowych zawierających azbest przekracza możliwości finansowe mieszkańców – konieczne jest wsparcie tych działań środkami zewnętrznymi (fundusze ochrony środowiska, środki UE itp.)

2.5.4. Odpady z sektora gospodarczego

Plan zakłada podjęcie działań, których efektem będzie zmniejszenie ilości odpadów z tego sektora oraz całkowite ich zagospodarowanie. Cele te można osiągnąć dzięki:

- promocji nowoczesnych „czystych” technologii,
- promocji termomodernizacji budynków i modernizacji systemów grzewczych,
- wzmocnienie kontroli przestrzegania warunków postępowania z odpadami przez podmioty gospodarcze,
- racjonalnej gospodarki odpadami opakowaniowymi,
- wykorzystanie odpadów z przetwórstwa.
-

2.5.5. Osady ściekowe

Na terenie gminy Poświętne funkcjonuje oczyszczalnia ścieków oparta na metodzie osadu czynnego. Średnia ilość oczyszczonych ścieków wynosi 28 m³/dobę. W wyniku działania oczyszczalni powstają następujące odpady: skratki - 2,28 m³/rok, piasek z piaskowników – 0,22 m³/rok i ustabilizowany osad ściekowy – 3,5 Mg/rok. Skratki i piasek deponowany jest na lokalnym składowisku odpadów komunalnych. Osad ściekowy odprowadzany jest do bezodpływowego zbiornika o pojemności 2,5 m³ i okresowo wywożony do oczyszczalni w Opocznie. Po uruchomieniu Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Opocznie wszelkie odpady w oczyszczalni będą tam kierowane.

W związku ze zwiększaniem się ilości odpadów z oczyszczalni, w wyniku rozwoju kanalizacji i systemu oczyszczania ścieków, należy dążyć do zwiększenia wykorzystania osadów ściekowych oraz wprowadzenia nadzoru nad obrotem komunalnymi osadami ściekowymi. Właściwym byłoby również posiadanie przez gminę planu zagospodarowania zwiększonej ilości osadów ściekowych w przyszłości. Istnieją następujące możliwości:

- wykorzystanie przyrodnicze (połączone z kompostowaniem osadów lub ich fermentacją) – dyrektywy europejskie zaostrzają wartości dopuszczalnych stężeń metali w osadach, co może być problemem do takiego ich wykorzystania,
- termiczne przekształcanie (w specjalnych spalarniach lub współspalanie w obiektach energetycznych),
- mineralizacja (metoda przyszłościowa, gdyż nie powoduje emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w chwili obecnej jest zbyt droga).

2.5.6. Odpady z rozbiórki obiektów budowlanych

Odpady powstające podczas rozbiórki lub remontów obiektów budowlanych, nadające się do zagospodarowania to:

- odpady materiałów i elementów budowlanych i drogowych – gruz betonowy, ceglany, ceramiczny i asfaltowy,
- odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – pokrycia dachowe,
- odpady materiałów izolacyjnych.

Odpady tego rodzaju planuje się gromadzić na specjalnie wydzielonym placu w Zakładzie Unieszkodliwiania w Opocznie. Odpady te powinny być dostarczane do punktu przez samych wytwarzających (firmy budowlane lub osoby prywatne). Odpady te mogą być zagospodarowywane (sprzedawane) zainteresowanym osobom lub podmiotom gospodarczym, stanowią one bowiem surowiec wtórny w postaci kruszywa. W odpadach z rozbiórki obiektów

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

budowlanych mogą występować również odpady zawierające azbest (eternit) – będzie on wydzielany i deponowany w specjalnym magazynie.

Poziom odzysku tych odpadów dla powiatu opoczyńskiego ma osiągnąć poziom:

- 2006 rok – 15% - 417 Mg,
- 2010 rok – 40% - 1 203 Mg,
- 2015 rok – 60% - 1 954 Mg.

2.5.7. Odpady opakowaniowe

Strategia gospodarki odpadami opakowaniowymi, przyjęta w krajowym planie gospodarki odpadami zakłada m.in.:

- zrównoważony rozwój – realizowane działania proekologiczne dotyczą również sektora materiałów opakowaniowych,
- zapobieganie powstawaniu odpadów opakowaniowych (wprowadzenie instrumentów ekonomicznych, organizacyjnych i prawnych, przeciwdziałających powstawaniu odpadów, organizacja systemów zbiórki, promowanie opakowań wielokrotnego użytku oraz wspieranie produkcji opakowań zgodnych z wymogami ochrony środowiska).
- odzyskiwanie z materiałów opakowaniowych surowców i energii,
- ustalanie poziomu odzysku i recyklingu na szczeblu krajowym,
- stosowanie uzasadnionych ekonomicznie i ekologicznie metod odzysku.

Realizacja powyższych założeń w gminie Poświętne powinna spowodować zmniejszenie się ilości odpadów opakowaniowych trafiających na składowiska. Możliwe jest to do osiągnięcia poprzez wprowadzenie segregacji odpadów w miejscu ich wytwarzania. Wszelkie opakowania: szklane, plastikowe, papierowe i kartonowe wg wariantu I będą zbierane w systemie wielopojemnikowym. Wtórna segregacja odpadów zmieszanych w punkcie unieszkodliwiania wydzieliłaby pozostałe opakowania szklane i plastikowe. Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów poprzedzone będzie szeroką akcją informacyjną (edukacja ekologiczna).

2.5.8. Odpady wielkogabarytowe

Odpady wielkogabarytowe (stare meble, urządzenia elektroniczne, zużyty sprzęt gospodarstwa domowego: lodówki, kuchenki gazowe, pralki itp.) z terenu gminy Poświętne będą gromadzone na wydzielonym placu w planowanym Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów w Opocznie, gdzie znajdować się powinny odpowiednie urządzenia do demontażu i rozdrabniania. Proponuje się odbierać je od mieszkańców systemem „na telefon” lub w czasie prowadzonych akcji lub też, jeśli gmina zdecyduje się na takie rozwiązanie, za pomocą

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

mobilnego punktu zbiórki odpadów. Ważne jest aby odpady wielkogabarytowe zostały wydzielone z innych grup odpadów i w miarę możliwości, aby zostały z nich odzyskane surowce wtórne (zakładany poziom odzysku na terenie powiatu opoczyńskiego w 2015 roku ma wynieść 70%, tj. 1.043 Mg).

2.6. Cele krótkookresowe gospodarki odpadami (na lata 2004 – 2007)

Podstawowym zadaniem samorządu gminy Poświętne będzie rozpoczęcie procesu wprowadzenia systemu gospodarki odpadami.

CELE

- popularyzacja selektywnej zbiórki odpadów
- pobudzenie społecznego zapotrzebowania na działania proekologiczne

Cele wspólne dla gmin powiatu opoczyńskiego:

- objęcie zorganizowanym wywozem odpadów od mieszkańców na terenie całego powiatu
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów:
  - użytecznych (szkło, plastik, tworzywa sztuczne, makulatura),
  - wielkogabarytowych,
  - budowlanych,
  - niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
  - ulegających biodegradacji z zabudowy wielorodzinnej,
- edukacja ekologiczna mieszkańców z uwzględnieniem specyfiki gminy
- stworzenie podstaw organizacyjno-prawnych dla utworzenia na terenie powiatu zakładu unieszkodliwiania odpadów z segregacją odpadów komunalnych (np. związek międzygminny)
- stworzenie podstaw organizacyjno-prawnych dla utworzenia na terenie powiatu punktu czasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów zawierających azbest

DZIAŁANIA

- opracowanie programu informacyjnego o selektywnej zbiórce odpadów

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- wprowadzenie systemu segregacji odpadów „u źródła”

Działania wspólne dla gmin powiatu opoczyńskiego z zakresu gospodarki odpadami:

- opracowanie koncepcji i dokumentacji technicznej powiatowego (międzygminnego) zakładu unieszkodliwiania, punktu magazynowania odpadów niebezpiecznych, kompostowni odpadów komunalnych
- ustalenie zasad współfinansowania inwestycji przez samorzady lokalne
- opracowanie projektu umożliwiającego ubieganie się o środki zewnętrzne na realizację inwestycji (studium wykonalności, analiza oddziaływania na środowisko)

ZAKŁAD UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW

Powiatowy (międzygminny) punkt segregacyjno-przeładunkowy, w powiecie opoczyńskim mający działać pod nazwą Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów, będzie zlokalizowany na terenie lub w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego składowiska odpadów w Różannej-Karwicach. Teren ten w planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest na działalność związaną z unieszkodliwianiem odpadów. Ze względu na opór lokalnej społeczności nie ma możliwości zorganizowania punktu w innym miejscu. Mimo zaawansowanych technologii, ograniczających uciążliwość składowiska do granic jego działki lokalizacje dodatkowego miejsca składowania odpadów wzbudza zachowania określane jako syndrom NIMBY (ang. „not in my backyard” – nie w moim sąsiedztwie).

Punkt taki powinien spełniać następujące warunki:

- być położony w miejscu z dogodnym dojazdem ze wszystkich gmin,
- posiadać odpowiednie zaplecze i infrastrukturę,
- posiadać możliwości rozbudowy.

Na terenie projektowanego ZUO planuje się stworzyć:

- sortownię odpadów z linią sortowniczą dla odpadów użytecznych z selektywnej zbiórki (wariant I) lub dla odpadów „suchych” (wariant II),
- kompostownię odpadów organicznych z selektywnej zbiórki z zabudowy wielorodzinnej, odpadów zielonych pochodzących z utrzymania zieleni miejskiej oraz osadów ściekowych lub opcjonalnie dla zabudowy jednorodzinnej z terenów miejskich (wariant I), lub dla odpadów „mokrych” (wariant II),

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- gminny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych (GPZON) pochodzących z gospodarstw i małych i średnich przedsiębiorstw,
- stanowisko demontażu odpadów wielkogabarytowych pochodzących z gospodarstw domowych,
- punkt gromadzenia odpadów remontowo-budowlanych powstających w gospodarstwach oraz obiektach infrastruktury i zakładach przemysłowych,
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Szacunkowe ilości odpadów przewidzianych do sortowania wyniesie w 2015 roku:

- przyjmując wariant I gospodarki odpadami w powiecie – 1 454 Mg/rok,
- przyjmując wariant II – 13 514 Mg/rok.

Proces sortowania powinien być oparty na technologii mechaniczno-ręcznej segregacji. Dostarczane do hali sortowniczej odpady będą gromadzone w poszczególnych boksach, surowce wtórne będą konfekcjonowane (belowane, rozdrabniane, prasowane).

Odpady ulegające biodegradacji pochodzące z zabudowy wielorodzinnej będą kompostowane na terenie ZUO. Szacunkowa ilości tego rodzaju odpadów wyniesie w 2015 roku:

- przyjmując wariant I gospodarki odpadami w powiecie – 2 833 Mg/rok,
- przyjmując wariant II – 4 099 Mg/rok.

Procesowi kompostowania poddawane będą odpady zielone z frakcją organiczną i ewentualnie osadami ściekowymi. Proces będzie odbywał się w przyzmaczonym polu (ok. 8 tygodni), dojrzewanie (ok. 3 miesięcy). Pozyskany kompost będzie uszlachetniany i składowany.

OCZEKIWANE EFEKTY

Realizacja planowanych działań powinna doprowadzić do:

- w wyniku szerokiej akcji informacyjno-popularyzacyjnej – wprowadzenia spójnych zasad finansowania unieszkodliwianie odpadów komunalnych (zanieczyszczający płaci) i rozpoczęcia wstępnej segregacji odpadów w gminie
- w efekcie współdziałania samorządu gminny i samorządu powiatowego – przygotowania i rozpoczęcia inwestycji „powiatowy zakład unieszkodliwiania odpadów”
- rozpoczęcia funkcjonowania systemu segregacji odpadów
- osiągnięcia limitów odzysku i recyklingu na poziomie:
  - odpadów wielkogabarytowych – 20%

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

- odpadów budowlanych – 15%
- odpadów niebezpiecznych – 15%
- odpadów opakowaniowych – odzysk 50%, recykling 25%

Najważniejsze zadania z zakresu gospodarki odpadami do zrealizowania przez Samorząd Gminy Poświętne na lata 2004-2007:

Lp.	Przedsięwzięcie
1	Wyposażenie gospodarstw domowych w pojemniki (worki) do selektywnej zbiórki odpadów
2	Wdrożenie systemu odbioru odpadów posegregowanych i zmieszanych od mieszkańców
3	Likwidacja „dzikich” wysypisk

Za realizację wszystkich działań z zakresu gospodarki odpadami będą odpowiedzialne władze gminy Poświętne.

Środki finansowe na wyżej przedstawione cele będą pochodzić z:

- Funduszy Ochrony Środowiska,
- Budżetu Państwa,
- budżetu Gminy,
- środków pomocowych.

2.7. Cele gospodarki odpadami na lata 2008 – 2015

Podstawowym celem planu gospodarki odpadami na lata 2008-2015 jest wdrożenie powszechnego systemu wstępnej segregacji odpadów.

CELE

- wprowadzenie powszechnego systemu segregacji „u źródła” oraz odbioru odpadów posegregowanych i odpadów zmieszanych z terenu gminy

DZIAŁANIA

- kontynuacja działań informacyjnych i edukacyjnych na temat segregacji odpadów
- objęcie całej gminy zorganizowaną zbiórką odpadów oraz systemem segregacji odpadów „u źródła”
- opracowanie i wdrożenie programu wymiany pokryć dachowych zawierających azbest
- wdrożenie programu unieszkodliwienia urządzeń zawierających PCB

OCZEKIWANE EFEKTY

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

- minimalizacja ilości odpadów poza systemem (składowanych na „dzikich wysypiskach”)
- zwiększenie zainteresowania mieszkańców gminy wymianą pokryć dachowych, zawierających azbest
- osiągnięcie limitów odzysku i recyklingu na poziomie:
  - odpadów wielkogabarytowych – 55%
  - odpadów budowlanych – 45%
  - odpadów niebezpiecznych – 57%

Gmina Poświętne powinna uczestniczyć w realizacji lokalnych zadań z zakresu gospodarki odpadami, które dotyczą wszystkich gminy powiatu. Harmonogram rzeczowy najważniejszych na terenie powiatu na lata 2008-2015 przedstawia poniższa tabela :

Lp.	Przedsięwzięcie	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna
1	Uruchomienie międzygminnego punktu unieszkodliwiania odpadów	2008-15	Gminy Powiat
2	Uruchomienie międzygminnego punktu magazynowania odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest	2008-15	Gminy Powiat
3	Uruchomienie kompostowni	2008-15	Gminy Powiat

Środki finansowe na wyżej przedstawione cele będą pochodzić z:

- budżetu Powiatu,
- budżetów Gmin
- Funduszy Ochrony Środowiska,
- Budżetu Państwa,
- środków pomocowych.

2.8. Zadania z zakresu gospodarki odpadami w Programie Ochrony Środowiska

Gminny Program Ochrony Środowiska dla gminy Poświętne definiuje cele strategiczne (główne) i cele operacyjne (szczegółowe), które odpowiadają celom Gminnego Programu Gospodarki Odpadami. Dla realizacji celu strategicznego, którym zdefiniowano: *Środowisko naturalne – dziedzictwo dla przyszłych pokoleń* – definiuje się cel operacyjny – *Sprawny system gospodarki odpadami*. Dla realizacji niezbędne jest opracowanie szczegółowych programów

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

realizacyjnych i zadań. Poniżej przedstawione są programy i odpowiadające im działania w układzie zadań priorytetowych i działań w dłuższym okresie czasu. Za realizację poniżej przedstawionych programów odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Poświętne, a źródłami finansowania zamierzeń będą:

- Budżet gminy,
- Budżet powiatu,
- Budżet Państwa,
- Fundusz Ochrony Środowiska
- Środki z Unii Europejskiej.

Poniżej zamieszczono opis zadań, związanych z gospodarką odpadami, wpisanych do Programu Ochrony Środowiska dla gminy Poświętne.

C.O. Sprawny system gospodarki odpadami

- Program gospodarki odpadami

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2007			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Popularyzacja systemu segregacji odpadów komunalnych	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Zorganizowany system odbioru odpadów stałych przez firmy prywatne w oparciu o umowy cywilno-prawne	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Współpraca międzygminna w celu utworzenia powiatowego (międzygminnego) Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów oraz zbiórki odpadów niebezpiecznych	Wójtowie i Burmistrzowie Gmin	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet państwa Środki UE
4	Zamknięcie składowiska w Poświętnem-Kurzeńcach oraz rekultywacja terenu	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
5	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
6	Opracowanie programu likwidacji azbestu na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

Zadania na lata 2008 – 20015			
Lp.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1	Wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów (makulatura, plastik, metal, szkło)	Wójt Gminy Poświętne Mieszkańcy gminy	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Utworzenie powiatowego (międzygminnego) Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów oraz punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych	Wójtowie i Burmistrzowie Gmin	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet państwa Środki UE
3	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
4	Realizacja programu likwidacji azbestu na terenie gminy	Wójt Gminy Poświętne	Budżet państwa Środki UE Środki mieszkańców Budżet gminy

Szacunkowe koszty realizacji programów z zakresu gospodarki odpadami przedstawiają poniższe zestawienia:

Zadania priorytetowe na lata 2004 – 2007			
Lp.	Zadanie	Koszty	Źródła środków
1	Popularyzacja systemu segregacji odpadów komunalnych	10.000	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Zorganizowany system odbioru odpadów stałych przez firmy prywatne w oparciu o umowy cywilno-prawne	10.000	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
3	Współpraca międzygminna w celu utworzenia powiatowego (międzygminnego) Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów oraz zbiórki odpadów niebezpiecznych	20.000	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet państwa Środki UE

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

4	Zamknięcie składowiska w Poświętnem oraz rekultywacja terenu	50.000	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
5	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	20.000	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
6	Opracowanie programu likwidacji azbestu na terenie gminy	10.000	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
Razem		120.000	

Zadania na lata 2008 – 2015			
Lp.	Zadanie	Koszty	Źródła środków
1	Wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów (makulatura, plastik, metal, szkło)	100.000	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Ochrony Środowiska Środki UE
2	Utworzenie powiatowego (międzygminnego) Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów oraz punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych	300.000	Budżet powiatu Budżety gmin Budżet państwa Środki UE
3	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	20.000	Budżet gminy Budżet państwa Środki UE
4	Realizacja programu likwidacji azbestu na terenie gminy	2.000.000	Budżet państwa Środki UE Środki mieszkańców Budżet gminy
Razem		2.420.000	

2.9. Wnioski z analizy oddziaływania projektu na środowisko

Funkcjonujący obecnie w gminie Poświętne system zbierania odpadów komunalnych nie odpowiadają wymogom ochrony środowiska i racjonalnej gospodarki odpadami. Brak właściwej segregacji odpadów, szybkie wypełnianie się składowisk i ograniczony czas ich eksploatacji, a także niewłaściwe pozbywanie się odpadów przez mieszkańców gminy (spalanie w gospodarstwach domowych, wywożenie na „dzikie wysypiska”) wymagają podjęcia natychmiastowych działań.

Przewidywane w ramach Planu Gospodarki Odpadami działania powinny przynieść następujące efekty:

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- Najważniejszym zadaniem jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Poświętne. Rezultatem tych działań powinno być:
  - zmniejszenie zagrożenia dla środowiska naturalnego,
  - eliminacja spalania odpadów w gospodarstwach,
  - eliminacja „dzikich” wysypisk odpadów.
- Zadania dotyczące kwestii działania składowiska odpadów powinny przynieść efekty w postaci:
  - zmniejszenie zagrożenia dla wód podziemnych (likwidacja składowiska odpadów, rekultywacja i monitoring jego terenu oraz bieżąca analiza danych).
- Pozostałe zadania z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy powinny zmierzać do:
  - wprowadzenia powszechnego systemu selektywnej zbiórki odpadów w miejscu ich powstawania,
  - zmniejszenia ilości odpadów komunalnych trafiających na docelowe składowisko poprzez selekcję odpadów „u źródła”,
  - zwiększenia ilości odzyskiwanych surowców wtórnych z odpadów metalowych, szklanych, plastikowych i papieru (w wyniku wstępnej segregacji i segregacji wtórnej w powiatowym Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów),
  - zwiększenia ilości wydzielonych odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych (w wyniku przeprowadzanych segregacji),
  - odzysk do poziomu limitów odzysku i recyklingu, odpadów: wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych i opakowaniowych,
  - eliminacji odpadów niebezpiecznych (tj.; azbest, akumulatory, sprzęt AGD, opony itp.) trafiających na „dzikie wysypiska”. Cel ten zostanie osiągnięty po przeprowadzeniu akcji informacyjnej wśród mieszkańców gminy oraz poprzez dogodną lokalizację punktu zbierania odpadów niebezpiecznych i wprowadzenie odbioru tego rodzaju odpadów systemem „na telefon”,
  - zmniejszenia emisji metanu do atmosfery (kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji i ich rolnicze wykorzystanie w miejscu powstania).

2.10. Edukacja

Ważnym elementem wspomagającym skuteczność wdrażania programu gospodarki odpadami jest prowadzenie systematycznej edukacji społeczeństwa.

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Konieczne jest opracowanie programu informacyjnego, który będzie wspierał działania inwestycyjne i zwiększał poparcie społeczne dla tych działań. Wiele osób, z uwagi na wysokość opłat za wytwarzanie odpadów, negatywnie reagują na ten fakt i stara się we własnym zakresie pozbywać się odpadów (spalanie, zakopywanie, korzystanie z dzikich składowisk). Kampania informacyjno-edukacyjna musi być prowadzona wielotorowo. Musi docierać do wszystkich mieszkańców (dzieci – lekcje w szkołach podstawowych i gimnazjach, dorośli – materiały informacyjne). Kampania może wykorzystywać wszystkie dostępne środki komunikowania społecznego, takich jak:

Materiały drukowane

- *materiały drukowane nie wymagające dużych nakładów: (ulotki, broszury, obwieszczenia itp.,*
- *publikacje w prasie i wydawnictwach periodycznych: (artykuły, komentarze, stałe rubryki, wywiady, artykuły redakcyjne)*
- *materiały dla prasy: komunikaty, powiadomienia i obwieszczenia służb komunalnych,*
- *okolicznościowe pamiątki (znaczkki, długopisy, teczki z nadrukami itp.).*

Materiały audiowizualne:

- *wywiady dla radia i telewizji,*
- *ogłoszenia służb komunalnych w radiu i telewizji,*
- *filmy,*
- *wystawy.*

Imprezy promocyjne:

- *konferencje prasowe,*
- *zebrania mieszkańców,*
- *imprezy specjalne (festiwale, akcje),*
- *warsztaty, seminaria, konferencje.*

Wybór odpowiednich form kontaktu z mieszkańcami powinien zapewnić optymalną skuteczność przy istniejących możliwościach finansowych.

2.11. System monitoringu i oceny realizacji programu

Sprawne funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy Poświętne wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu umożliwiającego ocenę

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt.

Harmonogram działań monitorujących program przedstawia schemat:

Działanie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bieżący monitoring funkcjonowania systemu	x	x	x	x	x	x	x	x
Raporty z realizacji programu		x		x		x		x
Aktualizacja Programu				x				x

Monitoring systemu gospodarki odpadami powinien być jednym z elementów kontroli realizacji Programu Ochrony Środowiska, w związku z powyższym proponuje się harmonogram przedstawiania raportów samorządowi gminy zbieżny z harmonogramem monitorowania realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Główne zadania związane z monitorowaniem gospodarki odpadami na obszarze gminy, to:

- kontrola instalacji,
- kontrola przewoźników i pośredników (posiadaczy odpadów),
- kontrola instalacji nie posiadających wymaganych zezwoleń,
- identyfikacja nielegalnych instalacji lub działań,
- kontrolowanie przemieszczania się niektórych rodzajów odpadów,
- egzekwowanie ogólnych i lokalnych przepisów gospodarowania odpadami (niedotrzymanie warunków posiadanych pozwoleń, przekroczenie obowiązujących norm).

Rutynowy monitoring powinien obejmować regularne kontrole przedstawicieli kompetentnych władz, które miałyby:

- jasno określone zasady egzekwowania istniejących przepisów,
- ustalony system kar za niestosowanie się przez wytwórców lub pośredników do istniejących przepisów,
- opracowany system procedur operacyjnych, a także systemy uzyskiwania danych i tworzenia raportów i baz danych niezbędnych do prowadzenia krótkoterminowych planów działań.

System monitoringu zamierzonych celów powinien być oparty o wskaźniki przedstawiające stan gospodarki odpadami. Zdefiniowane wskaźniki dla sektora

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

komunalnego z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych przedstawiono poniżej:

Wskaźnik	Jednostka
Sektor komunalny	
Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w przeliczeniu na mieszkańca na rok	Kg/M/rok
Mieszkańcy gminy objęci zorganizowaną zbiórką odpadów	% mieszkańców
Udział odpadów komunalnych deponowanych na składowiskach	%
Zamknięte i rekultywowane składowiska odpadów nie spełniające wymogów ochrony środowiska	Ilość
Likwidacja dzikich składowisk odpadów	Ilość
Odzysk i unieszkodliwienie (poza składowaniem) odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	%
Odzysk i recykling odpadów opakowaniowych	%
Ilość surowców wtórnych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych w wyniku selektywnej zbiórki	%
Odpady wielkogabarytowe wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych w wyniku selektywnej zbiórki	%
Odpady budowlane wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych w wyniku selektywnej zbiórki	%
Odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych w wyniku selektywnej zbiórki	%
Nakłady inwestycyjne w gospodarce odpadami	PLN/rok
Środki finansowe pozyskane z funduszy zagranicznych na działania związane z gospodarką odpadami	EURO/rok
Sektor gospodarczy	
Ilość odpadów wytworzona w sektorze gospodarczym	tys. Mg/rok
Ilość odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwienia	%
Ilość odpadów niebezpiecznych wytworzona w sektorze gospodarczym	Tys. Mg
Ilość odpadów niebezpiecznych poddanych procesom odzysku i unieszkodliwienia	%
Liczba małych i średnich podmiotów gospodarczych objętych ewidencją i kontrolą pod kątem prowadzonej gospodarki odpadami	%
Liczba podmiotów gospodarczych ze wdrożonym systemem Czystej Produkcji	Ilość
Liczba podmiotów gospodarczych ze wdrożonym systemem zarządzania środowiskowego	Ilość
Likwidacja odpadów PCB oraz dekontaminacja i unieszkodliwienie urządzeń zawierających PCB	%
Podnoszenie stanu świadomości społecznej, edukacja ekologiczna	
Liczba szkół prowadzących zajęcia z zakresu ochrony środowiska w tym gospodarki odpadami	%

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

Przedsięwzięcia o charakterze informacyjno-edukacyjnym z zakresu gospodarki odpadami	Ilość
--	-------

Zgodnie z „Ustawą o odpadach” Wójt:

- sporządza projekt gminnego planu gospodarki odpadami
- przekazuje projekt gminnego planu gospodarki odpadami do zaopiniowania przez zarząd województwa i zarząd powiatu.
- realizuje uchwalony przez radę miasta i gminy plan gospodarki odpadami
- opiniuje program gospodarki odpadami niebezpiecznymi
- opiniuje wydawane zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów
- opiniuje wydawane zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów
- wydaje decyzje w sprawie usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania.

Realizując wymogi ustawowe Wójt Gminy – za pomocą odpowiednich komórek Urzędu Gminy – będzie monitorować realizację programu i przedstawić odpowiednie raporty.

2.12. Streszczenie

Gmina Poświętne wchodzi w skład powiatu opoczyńskiego. Gmina ma charakter rolniczy oraz możliwości rozwoju gospodarki, zwłaszcza małej i średniej przedsiębiorczości i sektora turystycznego.

Liczba mieszkańców gminy wynosi na koniec 2004 roku – 3582, prognoza na rok 2011 zakłada spadek liczby mieszkańców o około 2,25%.

Szacunkowa ilość odpadów w 2002 roku, wytwarzanych na terenie gminy wynosi:

- odpady komunalne – 798 Mg
- odpady niebezpieczne w odpadach komunalnych – 6 Mg

Funkcjonujące na terenie gminy do chwili obecnej składowisko w Poświętnem-Kurzeńcach zostało zamknięte w październiku 2004 roku z uwagi na jego nieprzystosowanie techniczne i nie spełnianie wymogów ochrony środowiska. Na składowisku tym deponowano odpady niesegregowane – według szacunkowych wyliczeń średnio 330 m³ na rok, co w przeliczeniu na

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

1 mieszkańca gminy daje 0,09 m³. Gmina, w chwili obecnej, nie prowadzi selektywnej zbiórki odpadów.

Gminny Plan Gospodarki Odpadami zakłada organizację trzyetapowego systemu gospodarki odpadami:

1. Wstępna segregacja „u źródła” - odpady komunalne wytwarzane w gospodarstwach domowych oraz w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą poddawane są wstępnej segregacji w miejscu wytworzenia, w wyniku wstępnej segregacji zostanie oddzielona frakcja sucha (papier, szkło, plastik, metale).
2. Odbierane z gospodarstw domowych odpady będą przewożone do powiatowego zakładu unieszkodliwiania odpadów – ZUO, gdzie zostaną one poddane procesowi wtórnej segregacji. Odzyskane surowce wtórne będą odbierane przez odpowiednie firmy w celu ich zagospodarowania, odpad zostanie przewieziony do Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami, w którym będą oddzielane odpady organiczne (nadająca się do kompostowania), frakcja energetyczna (odpady do spalania) oraz balast.
3. Unieszkodliwianie odpadów w regionalnym zakładzie gospodarki odpadami – trafią tu pozostałe po segregacji w zakładzie unieszkodliwiania odpadów komunalnych odpady, oddzielona zostaje frakcja organiczna (do kompostowania), frakcja energetyczna (do spalania) oraz odpad obojętny (do składowania).

Ważnym elementem planu gospodarki odpadami jest prowadzenie systematycznej pracy informacyjnej i edukacyjnej, zaadresowanej do dzieci i młodzieży oraz do dorosłych mieszkańców gminy.

2.13. Wykaz materiałów źródłowych

- Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000 – 2006,
- II Polityka ekologiczna państwa, grudzień 2000 r.,
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa grudzień 2002 r.,
- Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa listopad 2002 r.,
- Strategia ekorozwoju Polski, MOŚ, ZNiL, Warszawa 1993 r.,
- Plan rozwoju obszarów wiejskich dla Polski na lata 2004 – 2006 (drugi projekt), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, marzec 2003 r.
- Podstawowe problemy środowiska w Polsce, Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa listopad 2000 r.,
- Polityka leśna państwa – dokument przyjęty przez Radę Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (1997) – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22.04.1997 r.,
- Krajowy plan gospodarki odpadami – Ministerstwo Środowiska, październik 2002 r.,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, Rada Ministrów, Warszawa maj 2002 r.,
- Strategia rozwoju województwa łódzkiego – Łódź 2001 r.,

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Poświętne

---

- Rocznik statystyczny województwa łódzkiego, Urząd Statystyczny w Warszawie 2000, 2001, 2002, 2003,
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska – praca zbiorowa pod redakcją dr A. Liro – Fundacja IUCN Poland, Warszawa 1998 r.,
- Stan środowiska w województwie łódzkim – WIOŚ, Warszawa 2001, 2002, 2003 r.,
- Stan środowiska w województwie łódzkim – Raport WIOŚ, Warszawa 1999 r.,
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla województwa łódzkiego, Łódź,
- Stan uszkodzenia lasów w Polsce w 2001 r. na podstawie badań monitoringowych, WIOŚ, Warszawa 2002 r.,
- Poradnik – powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, Warszawa 2002 r.,
- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa lipiec 2002r.,
- „Wybrane zadania samorządów terytorialnych w ochronie środowiska w związku z przystąpieniem Polski do UE”, Ministerstwo Środowiska,
- Wybrane zadania przedsiębiorców w ochronie środowiska w związku z przystąpieniem Polski do UE”, Ministerstwo Środowiska,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego, 2003 r. ,
- Program Gospodarki Odpadami dla Powiatu Opoczyńskiego, Opoczno 2003 r.

*Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy
Poświętne*
